

NiMet
Nigerian Meteorological Agency

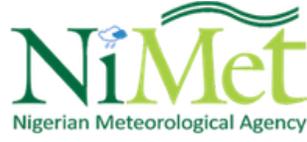
2026

**ÀSỌTÈLÈ NIPA OJÚỌJÓ
ÀTI ÌGBÀ ỌDÚN**

1886 - 2026

IMO IJINLE OJU OJO FUN IDAGBASOKE

YORUBA

2026

ÀSỌTÈLÈ NÍPA OJÚ OJÓ

A publication of Nigerian Meteorological Agency

©2026

ÀSỌTÉLÈ NÍPA OJÚ OJỌ OḌÚN 2026 (SCP)

Àtẹ àkóónú

Àtẹ àkóónú.....	ii
Àtẹ àwòrán	iv
Àlàyé àwọn aláṣe	vi
Orí Kínní	1
Ìmọ̀ Sáyẹ̀nṣi fún Àsọtéléle	1
Àkóónú sàà	1
Ori Keji.....	4
Àsọtéléle ojú ojọ oḌún 2026	4
Àsọtéléle òjò tí yóò rò.....	4
Déèti tí òjò yóò bèrè.....	4
Àsọtéléle déèti igbà tí òjò yóò dá àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa ní rí tẹlẹ̀, oḌún 2026.....	6
Àsọtéléle nípa bí àkóko òjò yóò se gùn tó àti bí ó se kúrò ní bi o se máa ní rí tẹlẹ̀.....	7
Àsọtéléle iye òjò tí yóò ró àti bí ó sekúrò ní bí ó se máa ní rí tẹlẹ̀	8
Àsọtéléle ọ̀da tí yóò se lákókò òjò oḌún 2026	9
Àsọtéléle ọ̀dà díẹ̀ 2026.....	11
Àsọtéléle atẹ̀gùn oḌún 2026.....	12
Àsọtéléle atẹ̀gùn ojú ọ̀sán yíkà Nigeria 2026	12
Àsọtéléle atẹ̀gùn ojú oru ní Jan 2026 ní Nigeria.....	13
Àsọtéléle atẹ̀gùn ojú ọ̀san Feb 2026	14
Àsọtéléle atẹ̀gùn òru Feb 2026 ní Nigeria.....	15
Atẹ̀gùn tí yóò máa fẹ̀ ní ọ̀sán March 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa ní rí tẹlẹ̀	16
Àsọtéléle atẹ̀gùn òru yíkà Nigeria ní March 2026	17
Àsọtéléle atẹ̀gùn ojú ọ̀sán tí yoo fẹ̀ ní osu 2026 April yíkà Nigeria	18
Àsọtéléle atẹ̀gùn tí yóò máa fẹ̀ ní òru April 2026	19
Àsọtéléle atẹ̀gùn ojú ọ̀sán May 2026 yíkà Nigeria	20
Àsọtéléle atẹ̀gùn òru May yíkà Nigeria	21
Orí Kẹta.....	32
Àtubòtán àsọtéléle ojú ojọ oḌún 2026 lóri àwọn ẹ̀ka ọ̀rọ̀ ajé tó se kókó	32
Ìrinà òfúrufù	32
Isẹ̀ Ọ̀gbìn	34
Ìsàkóso ọ̀rọ̀ omi	44
Ìgbóké-gbodò irinà orí ilẹ̀	46

Ìrinà ojú omi àti ọ̀rọ̀ ajé inú rẹ̀.....	52
Èka ipèsè iná ọ̀ba.....	55
Ìpèsè Iná láti ara omi.....	56
Ìpèsè iná lati ara òòrùn àti atẹ̀gùn.....	56
Èka Ibárasọ̀rọ̀.....	57
Mímú àdínkù bá ijàmbá.....	60
Èka ilera.....	63
ÈKa ilé kíkọ̀ àti isẹ̀ síse.....	67
Orí Kẹ̀rin.....	70
Àsọtẹ̀lẹ̀ atẹ̀gùn oju ọ̀sán ati òru.....	70
Orí karùn-ún.....	78
Asọtẹ̀lẹ̀ Ojo Akoko Fun Agbegbe Ijọba Agbegbe 774 Ni Apejuwe.....	78
NIMET CONTACTS NATIONWIDE.....	96

Àtẹ àwòrán

NỌmba 1: IRI/CPC. Àsotélé ENSO.....	2
NỌmba 2: Ajo Meteorology, afenuko ENSO ati asotélé IOD.....	2
NỌmba 3: Àsotélé deeti igba ti òjò bèrè ati bi o se kúrò ní bí ó se máa n rí telè yíká ilẹ̀ Nigeria.....	4
NỌmba 4: Àsotélé igbà tí ògbìn yóò dáwọ̀ dúró àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè ọdún 2026.....	6
NỌmba 5: Àsotélé bí sáa ògbìn yóò se gùn tó àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	7
NỌmba 6: Àsotélé iye òjò tí yóò rọ̀ àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	8
NỌmba 7: Àsotélé àwọn agbègbè tí ọ̀da yóò ti wáyé ní Mar-May(a) àti June-Aug 2026 (b).....	9
NỌmba 8: Àsotélé ọ̀dà diẹ̀ 2026.....	11
NỌmba 9: Àsotélé atẹ̀gùn Jan 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	12
NỌmba 10: Àsotélé atẹ̀gùn oru Jan 2026 àti ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	13
NỌmba 11: Àsotélé atẹ̀gùn ojú ọ̀sán Feb àti bí ó se máa n rí telè.....	14
NỌmba 12: Àsotélé atẹ̀gùn tí yóò fẹ̀ ní ọ̀ru Feb 2026 ati bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	15
NỌmba 13: Àsotélé atẹ̀gùn ojú ọ̀sán March 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	16
NỌmba 14: Àsotélé atẹ̀gùn ọ̀ru March 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	17
NỌmba 15: Àsotélé atẹ̀gùn ojú ọ̀sán April àti bí ó se máa n rí telè.....	18
NỌmba 16: Àsotélé ọ̀ru April 2026 àti bí ó se kúrò máa n rí telè.....	19
NỌmba 17: Àsotélé atẹ̀gùn ojú ọ̀sán May, 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	20
NỌmba 18: Àsotélé atẹ̀gùn ọ̀ru May 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí telè.....	21
NỌmba 19: Èfọ̀n Anopheles.....	22
NỌmba 20: Agbègbè tí àrùn yínrùn-yínrùn wà ní Africa.....	23
NỌmba 21: Àkíyèsí àìsàn ibà January 2026.....	24
NỌmba 22: Àkíyèsí àìsàn ibà fún Feb. 2026.....	25
NỌmba 23: Àkíyèsí àìsàn ibà March 2026.....	26
NỌmba 24: Àkíyèsí àìsàn ibà fún April 2026.....	26
NỌmba 25: Àkíyèsí àìsàn ibà fún May 2026.....	27
NỌmba 26: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn Jan 2026.....	28
NỌmba 27: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún Feb 2026.....	28
NỌmba 28: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún osù March 2026.....	29
NỌmba 29: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún April 2026.....	30
NỌmba 30: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún May 2026.....	30
NỌmba 31: Pápákò òfúrufú Nnamdi Azikwe.....	32
NỌmba 32: Oko àgbado.....	35
NỌmba 33: Ibùdó ọ̀sín adiyẹ̀.....	37
NỌmba 34: Agbò màálù.....	39
NỌmba 35: Ọ̀sín Ehoró.....	41
NỌmba 36: Odò Eja.....	42
NỌmba 37: Afára oyin.....	43
NỌmba 38: Omi Èrọ.....	44
NỌmba 39: Igbòkè-gbodò ọ̀kò ní Abuja.....	46
NỌmba 40: Irinà ojú irin Abuja.....	50
NỌmba 41: Ọ̀kò ojú omi Ferry Ìpínlẹ̀ Eko.....	52
NỌmba 42: Epo rọ̀bì wíwà ní Nigeria.....	53
NỌmba 43: Ojà àwọn nńkan inú omi.....	54
NỌmba 44: Ibùdó igbafẹ̀ eti òkun ní Eko.....	55
NỌmba 45: Ibùdó ipèsè iná àti pínpin.....	55
NỌmba 46: Irinsé àtagbà fún ibánisọ̀rọ̀.....	57
NỌmba 47: Omiyalé tó selẹ̀ ní Mokwa.....	60
NỌmba 48: Omiyale Mokwa.....	60
NỌmba 49: Ilanilọ̀yẹ̀ nípa ilera.....	66
NỌmba 50: Ibùdó ilẹ̀ tí wọn ní kọ̀ lówó.....	67

Ọrọ Àkóso

Ní gbogbo àgbáyé, àkòsilè tó mọyán lori nípa ojú ojọ ni irinsé kan pàtàkì tí ijọba n ló fun ìmùdúró sinsin idàgbàsókè ìgbáyé-gbádùn ọrọ ajé. Bí a bá n sọrọ ipènjà tí àyípadà ojú ojọ n mú bá àwùjọ, kí se in yàrà ikàwé nikan ló yé kí isé iwádíi mọ, ó yé kí ijọba se àwọn ìgbésè, èyí tí yòò se atónà fún idókòwò, síse àtìlẹyìn fún mímú àdínkù bá ìjàmbá nínú lílọ ati bíbò wa ní ojoojúmọ, ní àwọn ilé isé gbogbo àti gbogbo èka ọrọ ajé pátápátá. Èyí ni kókó ajolóri àgbédání àjọ tó n sọ àsọtéléle nípa ojú ojọ láti igbà pípé sèyìn tí èyí kò sì yípadà fún ojú ojọ ọdún 2026.

Àsọtéléle ojú ojọ kó ọpọlọpọ àwọn nńkan sínú nípa síse àmúlò ọgbón ìmò ojú ọrun àti ìmò sáyéńsì ojú ojọ pèlú ilànà àgbáyé àti àwọn onímò lábélé. Síse àmúlò El-Nino Southern Oscillation(ENSO) àti Indian Ocean Dipole(IOD) fún àkóónú àwọn nńkan tó n mú àsọtéléle ojú ojọ wà. Fún ti sàà ọdún 2026, àwọn àkóónú ojú ojọ yálà fún ti èkùn tàbí àgbáyé lápapọ fihàn wípé ENSO yòò wà ní iwọn-tun-wònsì, èyí tí yòò ní ipa lóri igbà tí òjò yòò bèrè, iye òjò tí yòò rò àti àwọn àbùdá igbà tí òjò yòò parí, bí atégùn yòò se lágbára tó àti àwọn nńkan tó seése kó seleşe yíká orílèdè yí.

Ju bí sàà ojú ojọ se máń rí, àsọtéléle nípa ojú ojọ fún ọdún 2026 sáláyé ní èkúnreré àkókò ti òjò

yòò bèrè àti igbà tí yòò dá, bí àkókò ọgbìn yòò se gùn tó, bí òjò yòò se pín ara rẹ, igbà ọdá àti bí atégùn yòò se rí káákiri ní Nigeria. Àwọn wònyí se pàtàkì fún isé ọgbìn, ipèsè oúnjẹ ìrìnà òfúfufú, ìmójútó ọrọ omi àti ọrọ ajé inú rẹ, ilé kikọ àti ọpópónà síse, mímú àdínkù bá ìjàmbá, síse ètò iná ọba, ilera àti bèè bèè lọ.

Ó se pàtàkì itenunmọ igbàti sàà yòò bèrè, bí òjò yòò se rí àti ọsẹ tí ó seése kó silẹ nígbà tí wón bá rò wípé òjò yòò bèrè, tó jẹ wí pé bí a kò bá ní ìmò kíkún nípa èyí, yòò seése kí ó mú àdánù hílá bá àwọn àgbè àti àwọn míràn tó jẹ wípé ojú ojọ ni wón n se àmúlò rẹ. Èka ìrìnà òfúfufú jẹ ọkan nínú àwọn tó n se àmúlò ojú ojọ, nípa idí èyí àsọtéléle ojú ojọ 2026 se pàtàkì fún àlàkalè, bí bàálù yòò se gbéra, isowọ-síse pápákọ òfúfufú àti isàkóso àwọn pápákọ òfúfufú àwọn pápákọ òfúfufú yíká orílèdè yí. Ìwé yí wà ní ìbámu pèlú àgbédání ijọba àpapọ nípa ojú ojọ, ipèsè oúnjẹ, mímú àdínkù bá ìjàmbá àti jí-jékí idàgbàsókè bá ìgbayé-gbádùn àwọn aráàlú.

Bí nńkan se rí l'ágbáyé nípa ọrọ àyíká àti ipènjà ọsèlú, isé àwọn onímò sáyéńsì se pàtàkì, idí niyí tí àjọ tó n rísí ojú ojọ (NiMet) tí n sán ọnà láti ọdunmódún sèyìn láti ri wípé kò sí àjálù kankan, kí wón wà ní ìmúrasílè láti leè dáàbòbò èmín àti dúkiá.

Ní iparí, àwọn kókó àsọtéléle, kí se nípa bí ó se bamu tó, sùgbón bí ìgbésè rẹ yòò se mú kóyíyá wà, èyí tí yòò jẹ àtégùn fún àseyórí ìlanilóyè nípa sàà, itaniji àti síso ìròyìn àti ìmòràn nípa ojú ojọ. Àwọn nńkan wònyí ní àsọtéléle se àgbékalè rẹ láti se àtìlẹyìn fun ààrẹ láti leè kojú àyípadà ojú ojọ àti àwọn ọkan-ò-jọkan nńkan tuntun yíká orílèdè yí.

Mo ní ìgbàgbọ wípé ìwé àsọtéléle ojú ojọ ọdún 2026 yòò leè jẹ àlàkalè àá-tèlé, níbi tí ó ti sàláyé ní èkúnreré fún gbogbo àwọn tọrọkàn, tí wón yòò sì leè se àmúlò rẹ fún ilọsíwájú ètò ìgbáyé-gbádùn orílèdè Nigeria.

Festus Keyamo, SAN, CON, FCI Arb (UK)

Minisítà Ìrìnàjò Òfurufú àti Ìdàgbàsókè Ìşé Òfurufú Ọrun

(Minisítà tó n şabójútó ọràn ojú-ọjọ orílè-èdè)

February 2026 Meteorology in Nigeria)

February 2026

Àlàyé àwọn alàse

Àjọ tó ń rísí ojú ojọ ní orílẹ̀dè Nigeria (NiMet) máa ń se àgbékalẹ̀ àsọtélé ojú ojọ ní ọdọdún láti se ojúse rẹ̀ fún àwọn ọmọ ilẹ̀ yí àti ijọba láti leè mọ́ kín ni àwọn àkòdùn tó wà nínú ojú ojọ, èyí tí kò yọ bí ojọ yóó se rọ̀ àti bí àtẹ̀gùn yóó serí. Àjọ NiMet ń se àmúlò irinsẹ̀ igbàlódé fún àsọtélé, síse igbàlódé sáyẹ̀nsì àkókò yí láti leè sọ àsọtélé wọn.

Àwọn iròyìn tó wà nínú ìwé àsọtélé yí se pàtàkì láti fi se àlákálẹ̀ ilànà àti igbésẹ̀ láti gbé fún àwọn tó ń lòó, iye àwọn tóròkàn yálà ní ẹ̀ka ijọba tábí aládáni, ìrìn àjò ọ̀fúrufú tí ń se àmúlò àsọtélé yí láti fi se àlákálẹ̀ wọn àti isàkóso ààbò ní àwọn pápákò ọ̀fúrufú, ó jékí àwọn àgbè leè mọ́ bí wọn yóó seése ètò ọ̀gbìn wọn tí wọn kò ní fi ní pàdànu rára nígbà tí wọn bá ti mọ́ isowọ́-se-òjò. Bákán náà àsọtélé ojú ojọ yóó leè sáláyè bíi sàà kan yóó se rí àti isowọ́-seré yóó se rí ní gbogbo sàà kan.

Síwájú si, síse papọ̀ pèlú gbogbo àwọn tóròkàn bèrè láti ọ̀dò àwọn tó ń se àmúlò ojú ojọ bíi ẹ̀ka ọ̀gbìn, ìrìn àjò ọ̀fúrufú, ilé kíkó, ìpèsè omi, ilera, kárakàtá, nńkan ọ̀sìn, àti igbafẹ̀ ní wọn nílò àsọtélé yí láti leè tọ́ wọn sọ̀nà fún isẹ̀ wọn Àwọn àsọtélé

wònyí ní ẹ̀ka máa ń se àlàyé nńkan to seése kí o selẹ̀ ní ẹ̀kailera, síse atilẹ̀yin ati imọran ní ẹ̀ka ìrìnà ọ̀fúrufú, tí á sì ń rí wípé gbogbo ẹ̀ka tóròkàn ní imọran wà dé ọ̀dò wọn fún isẹ̀ síse.

Àsọtélé ojú ojọ ọ̀dún 2026 ní ọ̀ dá lóri àikò lágbara La Nina àti bí kò se sí nńkankan láti ọ̀dò El Nino Southern Oscillation igbà tí ó seése kí ọ̀jò tètè bèrè saájú àkókò ọ̀jò lọ́ títí dí igbà tí yóó dá ju bí ọ̀ se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ, pèlú bí ó se seése kí ọ̀jò pọ̀ àti bí sàà kan yóó sé gun tò, irú atẹ̀gùn tí yóó fẹ̀ ju bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní àwọn apá ibikan ní orílẹ̀dè yí, Nńkan tí a ń sọ ní wípé igbà tí sàà ọ̀jò yóó bèrè, ati igbà tí ó seése kó parí. Bí sàà kan yóó se gun tó ni ó ń se àpẹ̀júwè láàrín igbà tí yóó bèrè àti igbà tí yóó parí.

Àwọn nńkan tí yóó selẹ̀ saájú

Ní àwọn àkókò ní ìbèrè ọ̀dún 2026, ó seése kí àwọn ọ̀jò kan rọ̀ kó ó to dí wípé sàà ọ̀jò bèrè. Irú àwọn ọ̀jò bá yí ló jẹ wípé àwọn àbùdá kan ló fàá bí Madden-Jullian Oscillation (MJO) àti Mid-Latitude Wave (MLW). Bí idàrúdapọ̀ bá wà ní ojú sànmọ̀, iye Madden-Jullian Oscillation (MJO) leè fàá kí ọ̀jò rọ̀ nígbà tí sége-sége Mid-Latitude Wave (MLW) iye bíi gbogbo nńkan kò bá fara rọ̀ ní (MLW), ó seése kí ó nípa lóri ojú ojọ, tí ọ̀jò yóó sí rọ̀ ní irú àkókò yí. Bí èyí bá wá selẹ̀, ọ̀ seése kí àwọn agbègbè kan ní apá gúúsù orílẹ̀dè Nigeria rí ọ̀jò nínú osù kinní ọ̀dún àti ikejì, tí ó seése kí omíyalé àti kí omi pọ̀ si ní àwọn ibi tí ilẹ̀ kò ti ga daradara. Ó dára kí atètè se ìkìlọ̀ fún irú agbègbè yí kí wọn leè máa ní imúrasilẹ̀ nígbà tí àkókò yí bá dé.

Àkókò tí ọ̀jò yóó bèrè

Àsọtélé ọ̀dún 2026 fihàn wípé ọ̀jò yóó tètè bèrè ju igbà tí ó máa ń bèrè lo ní orílẹ̀dè yí, ó seése kí ọ̀jò tètè bèrè ní àwọn ipínlẹ̀ bíi Bayelsa, Rivers, Benue, àti Kogi, bẹ̀ ní yóó tètè bèrè ní àwọn apá ibi kan ní Kebbi, Niger, Jigawa, Katsina, Kano, Adamawa, Taraba, Ọ̀yọ̀ àti ipínlẹ̀ Nasarawa, nígbà tí sàà ọ̀jò yóó bèrè ní àkókò tó máa ń bèrè ní àwọn ipínlẹ̀ tó kùàyàfí wípé ọ̀jò kò ní tètè bèrè nípínlẹ̀ Bornu gégé bí àsọtélé se fihàn.

Àkókò tí ọ̀jò yóó dá

Àsọtélé fihàn wípé ní igbà tí ọ̀jò máa ń dà ní yóó selẹ̀ gégé bí ó se máa ri nínú sàà ọ̀jò ọ̀dún 2026,

, sùgbón òjò kò ní tètè dá wọ dúró niàwọn apá ibikan ní Lagos, Ogun, Anambra, Enugu, Cross Rivers, Benue, Nasarawa àti Kaduna, Bèèni òjò yóò tètè dà niàwọn apá ibikan ní Ogun, Osun, Ondo, Imo, Rivers, Akwa Ibom, Kogi ati Niger.

Bí sáà òjò yóò se gùn tó

Àsọtéléle ojú ojọ 2026 fihàn wípé òjò yóò dá ní àkókò tó máa ñ dá ní ọpọlọpọ agbègbè ní Nigeria, sùgbón ó seése kó tètè dá ní apá ibi kan ní Bornu, Yobe, àti ipínlẹ̀ Niger. Àsọtéléle fihàn wípé sáà àkókò yóò gùn kojá ju bí ó se máa ñ rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní Lagos, Benue, Enugu, apá ibikan ní Ebonyi, Ogun, Oyo, Nasarawa, Anambra, Kwara, Kebbi, Kaduna, Gombe, àti ipínlẹ̀ Taraba. Bèèni igbai tí òjò yóò da yàtò lati ibikan si ekeji, ó seése kó se ìdènà fún àlákàlẹ̀ ètò ọgbìn àti omi ní àwọn agbègbè tí a kòdárúkọ yí.

Iye òjò tí yóò rò

Àsọtéléle ojú ojọ ọ̀dún 2026 fihàn wípé òjò tí yóò rò yóò kéré jù bí ó se máa ñ rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní àwọn apá ibi kan ní Katsina, Zamafara, Kwara, Oyo, àti ipínlẹ̀ Ogun. Sùgbón àsọtéléle fihàn wípé yóò pọ̀jù bí ó se máa ñ rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní apá ibi kan ní Bornu, Sokoto, Kebbi, Kaduna, Enugu, Cross Rivers, Abia, Ebonyi àti ipínlẹ̀ Akwa Ibom àti olú ilú orílẹ̀dèdè yí, iyeṅ Abuja. Àwọn agbègbè tó kù yóò ri iye iwọ̀n òjò tí máa ñ rò lódò wọn.

Atégùn

Ìrètí wà wípé ó seése kí atégùn tí yóò máa fẹ̀ nínú àsọtéléle ọ̀dún 2026, pọ̀jù bí ó se máa ñ rí tẹ̀lẹ̀ lọ, bèèni àsọtéléle fihàn wípé atégùn tí yóò máa fẹ̀ ní ọsán àti òru yóò gbóná ju bí ó se máa ñ rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní ọpọlọpọ agbègbè ní Nigeria pàápàà nínú osù kinní, ikejì, ikẹrín, àti ìkarùn-ún 2026.

Ọ̀dà díẹ̀

Àsọtéléle fihàn wípé ọ̀dà to lágbára yóò wà láàrín osù kẹta si ìkarùn-ún (March – May 2026) èyítí kò ní ju òjò méèdógún lọ (15days) lẹyìn tí òjò bá ti bèrẹ̀ ní ipínlẹ̀ Oyo àti Ogun. Ó seése kí ọ̀dà díẹ̀ fun ojọ méèdógún ni àwọn ipínlẹ̀ to wa ni ní àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù bíi, Ekiti, Kogi, Osun, Ondo, Ogun, Edo, Ebonyi, Abia, Cross Rivers, Delta àti ẹkùn ààrín gbùngbùn ilẹ̀ yí bíi Kogi àti ipínlẹ̀ Kwara.

Nínú osù kẹfà sí ikejọ (June – August), ó seése kí ọ̀dà wà èyí tí yóò to ojọ mọkànlélógún (21days) ní àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní ẹkùn ààrín gbùngbùn, àti àwọn èyí tí ó wà ní ẹkùn àríríwá. Irú ọ̀dà gígùn bẹ̀, yóò ní ipa lórí nńkan ọgbín tí ó seése kí ó mú àkùdẹ̀ bá isẹ̀ ọgbìn ní irú àkókò yí àti igbé ayé ẹ̀dà pàápàà.

Sáà iwọ̀nba èrùn

Àsọtéléle fihàn wípé sáà iwọ̀nba èrùn yóò wáyé láàrín ojọ kerindínlọgbón sí ojọ ọgbónjọ osù keje (26th–30th July)

A fẹ̀ kí ó di mímọ̀ wípé irú èrùn yí yóò ti máa fojú hàn láàrín osù keje ọ̀dún, ó seése kí irú èrùn yí ó lágbára ní agbègbè; Lagos, Ogun, Ekiti, àti apá ibi kàn ní ipínlẹ̀ Oyo. Bákán náà sáà èrùn yí yóò gbà tó ojọ méta dínlọgbón (27days) ní Ondo, apá ibi kàn ní Kwara àti ipínlẹ̀ Edo, ó seése kí ọwọ̀jà rẹ̀ máse le púpọ̀.

Àsọtéléle ojú ojọ fún Ọ̀dún 2026 yẹ kó jẹ̀ igbésè akín, àti ti-tètè kilò fún àwọn ọmọ Nigeria, ní ìbámu pẹ̀lú ìkílọ̀ àjọ àgbáyé láti tètè máa se ìkílọ̀ fún àwọn èniyàn kí wọn leè wà ní ìmúrasílẹ̀ àti ní ìbámu pẹ̀lú kókó àgbédání méjọ tí ààrẹ̀ Bọla Ahmed Tinubu GCFR ñ pariwo rẹ̀.

Ọ̀jọgbón Charles Anosike,

Ọ̀gá àgbà / Olùdarí

Àjọ NiMet

Osù kejì 2026

Orí Kínní

Ìmò Sáyéńsì fún Àsọtéléle

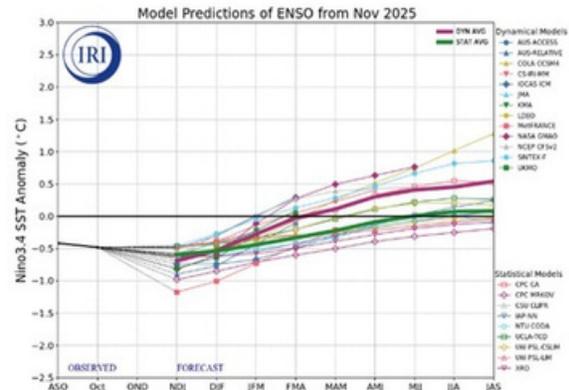
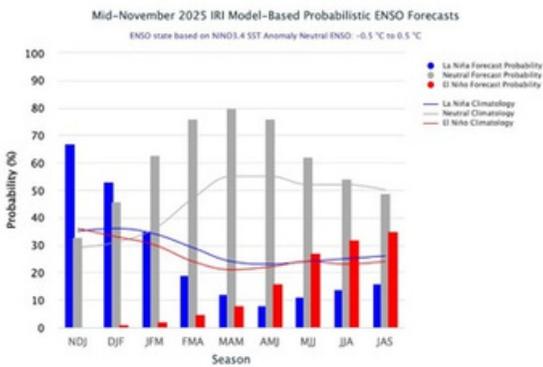
Àkóónú sàà

El Niño-Southern Oscillation (ENSO) Synopsis

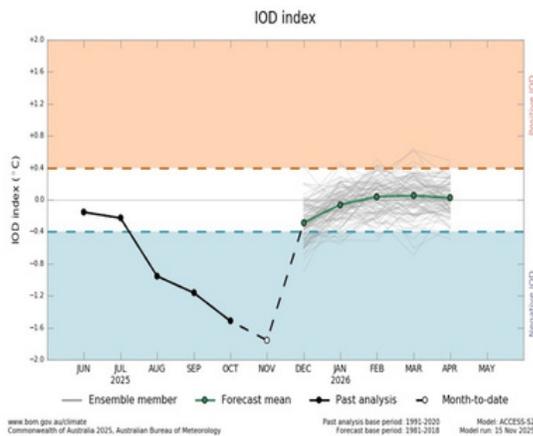
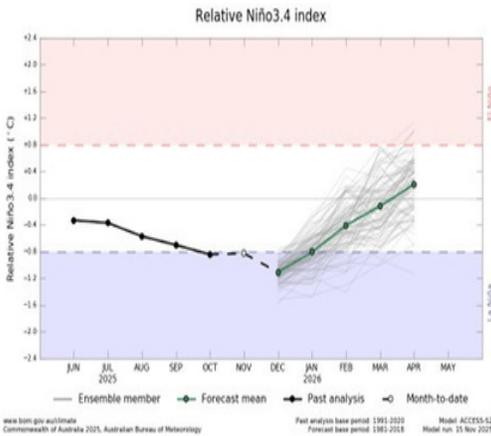
Atégùn ojú ọrun wà ní Nino 3.4 ní ẹkùn (50N sí 50S, 1700w si 1200w) ní agbègbè ààrin gbùngbùn òkun Pacific tó se àfihàn EL Nino-southern Oscillation (ENSO). ENSO jé atégùn tó lágbára púpò, tí ó ní ipa lórí sàà ojú ojọ àgbáyé àti wípé òun gan ni ọpá kùtèlè tí wọn fí n mọ bí ojú ojọ yòò se rí ní ọdún kan àti sisé àmúlò rẹ fún ọgbón àsọtéléle. Wọn tí fí dímúlẹ wípé ó ní àjosepò pèlú bi ojú ojọ sé n rí káàkiri àgbáyé, èyí tí kò yọ iwò oòrùn Àfrica àti ilẹ Nigeria séyìn. Látí ọpọlọpọ ọdún séyìn ní àjọ NiMet ti n se àmúlo ENSO fún àsọtéléle rẹ, bèni wọn kò ní dájó dúró nítorí ó máa n se ìrànlowọ lópò-lópò fún àsọtéléle ọlọjó pípé bèè sí ní ọ jé àwọn abùdá tí wọn fi n se àsọtéléle ojú ojọ ọdọdún. Ibùdo ENSO àgbáyé tí sọ àsọtéléle wípé La Nina kò ní lágbára nínú osù kínní, àti wípé ENSO yòò gbalè-gbako ní osù mífà sí méjò àkókó ọdún 2026.

Àkọsilẹ àti àwọn orísírísì àkóónú ti ENSO seése kó gbé jáde wáyé láti inú Institute of research for climate and society (IRI)/CPC, USA àti àjọ the Bureau of Meteorology (BOM), Australia, tí gbogbo wọn sì gbà wípé ENSO yòò ní ipa ní ọdún 2026. Látàrí èyí gbogbo àsọtéléle ojú ojọ yòò dá lórí Enso iwádíí fihàn wípé ìdá méjìléláadọta (52%) La Nina laarin ìparí ọdún 2025 àti ìbèrè ọdún 2026, iye December- January-February (DJF) (NỌmba 1). Bí sàà se n tèsíwájú sí nínú osù January - February - March (JFM) ó seése kí ó wa ní ìdá méjìlélógọta (62%) Lèyìn èyí ó seése kí sàà ga si ní iwò ìdá ọgọrin (80%) nígbà tí yòò bá fi di inú osù March- April - May (MAM) nígbà tí yòò bá fi di osù July-August- September (JAS) yòò ti dínkù sí ìdá mọkàndínláadọta (49%), Nnkan ti èyí n sọ wípé ENSO yòò máa wà, tí gbogbo nnkan yòò sì wà ní iwò-tún-wònsi si, tí ó si tayo ju bí ó se máa n wà lẹ lókókó sàà ojọ tí yòò rọ ní 2026. Nígbà tí yòò ba fi di ìparí ọdún 2026 yòò ti kúrò ní bí ọ se n wà lẹ sí EL-Nino ti (gbogbo nnkan yòò gbónà) yòò sì bèrè sí nì ga si.

Àsọtẹ̀lẹ̀ ọ́dún 2026 wípé Indian Oscean Dipole(IOD) yòò wà ní ìbámu pẹ̀lú àsọtẹ̀lẹ̀ ENSO àti iye òjò tó seése kó rọ̀ ní ọ́dún kan (NỌmba 2) Àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ 2026 ní àjọ NiMet yòò máa sàkíyèsí dárádára láti leè máa fún àwọn aráàlú ní ìròyìn ibi tí ǹhkan dé dúrò, bii sàà bá ti ñlọ síwájú.

NỌmba 1: IRI/CPC. Àsọtẹ̀lẹ̀ ENSO

NỌmba 2: Àjọ Meteorology, afẹ̀nuko ENSO àti àsọtẹ̀lẹ̀ IOD

Àwọn isẹ̀lẹ̀ sáájú sàà àkókò òjò

Àkókò sàà òjò ní orílẹ̀dè sáábà máa ń fi orí sọ atẹ̀gùn tí wọn ń pè ní Monsoon ní apá gúúsù iwọ̀ oòrùn èyí ni ó máa ń jẹ́kí ó jó tété rọ̀.

Òjò tó n rọ yíi leè pọ àti kí ó si gùn ní ojọ, èyí tí ó leè jẹkí àwọn àgbẹ tété máa lọ se isé ògbìn. Sùgbọn bíi nńkan se n lọ yòò jẹki òjò to n rọ dájọ duro eyi yoo si fa ki gbogbo nnka tí wọn gbìn jóná pátápátá Ó se pàtàkì kí àwọn àgbẹ sàkíyèsí irú àkókò yíi kí wọn máa bà pàdànú.

Bí ó se máa n rí tẹlẹ ni yòò wáyé ní sàà ọdún 2026, tí ọwàrà òjò yòò si bèrè, kí ó tó di wípé àkókò òjò wọlé de. Ọpọlọpọ àwọn àkóónú ojú òrun léè se okùnfà kí irú òjò bá yíi bèrè kí ó tó di wípé àkókò òjò gan-an wọlé dé. Àwọn nńkan méjì tó seése kó se okùnfà èyí ní (i) the Madden Julian Oscillation (MJO) ati (ii) the Mid-latitude wave (MLW).

1. The Madden-Julian Oscillation (MJO): Ojú sànmọ ní Madden-Julian Oscillation (MJO) yíi sáábà máa n selẹ gégé bí ojú ojọ àti sàa se máa n rí (MJO) níó máa n fa atégùn àgbáyé se máa rí. Ìwádíí fihàn wípé orísìrísí MJO a máa ga si ní àwọn àkókò kan látàrí bí atégùn se n rí. Ní ọdún 2026 MJO máa mú ọpọlọpọ orísìrísí nńkan dani eyi ti o leè fa kí òjò tètè bèrè sáájú àkókò rẹ. Nńkan tí a n sàlàyé n wípe orísìrísí isọwọ-se MJO lee bi awọn nńkan miran eyi ti o lee se okunfa ki ojo tete bèrè, bi o tilẹ jẹ wípé sàà àkókò òjò kò tī wọlé.

The Mid-Latitude Wave (MLW): Atégùn yíi jẹ ara àfikún atégùn Rossby tó máa n fẹ kákìrì, tó jẹ wípé orísìrísí ibi ló ti wá, ní àwọn ibi tí ó bá gbóná, bíi atégùn yíi bá ti de ibẹ, yòò mú àdínkù bá gbígboná tí yòò sì dabarú irú ihun atégùn Rossby yíi, eléyí kò ní leè jẹkí èniyàn mọ irú sàà tó wà ní ìta ní irú àkókò náà, nítorí yòò máa se sége-sège. Nígba tí atégùn MLW bá n fẹ wá sí asálẹ títí dé apá àríwá ilẹ Africa, ó seése kí àfikún tutu bá gbogbo nńkan ní irú àkókò yíi. Bí MLW yíi bá ti nlo sí apá gúúsù, yòò máa jẹkí nńkan gbóná, yòò sì máa sàkóbá fún òjò tó yẹ kó rọ ní àkókò náà, bíi èyí tí n selẹ òjò yòò máa rọ ní gba tí àkókò sàà òjò kò tī bèrè rárá.

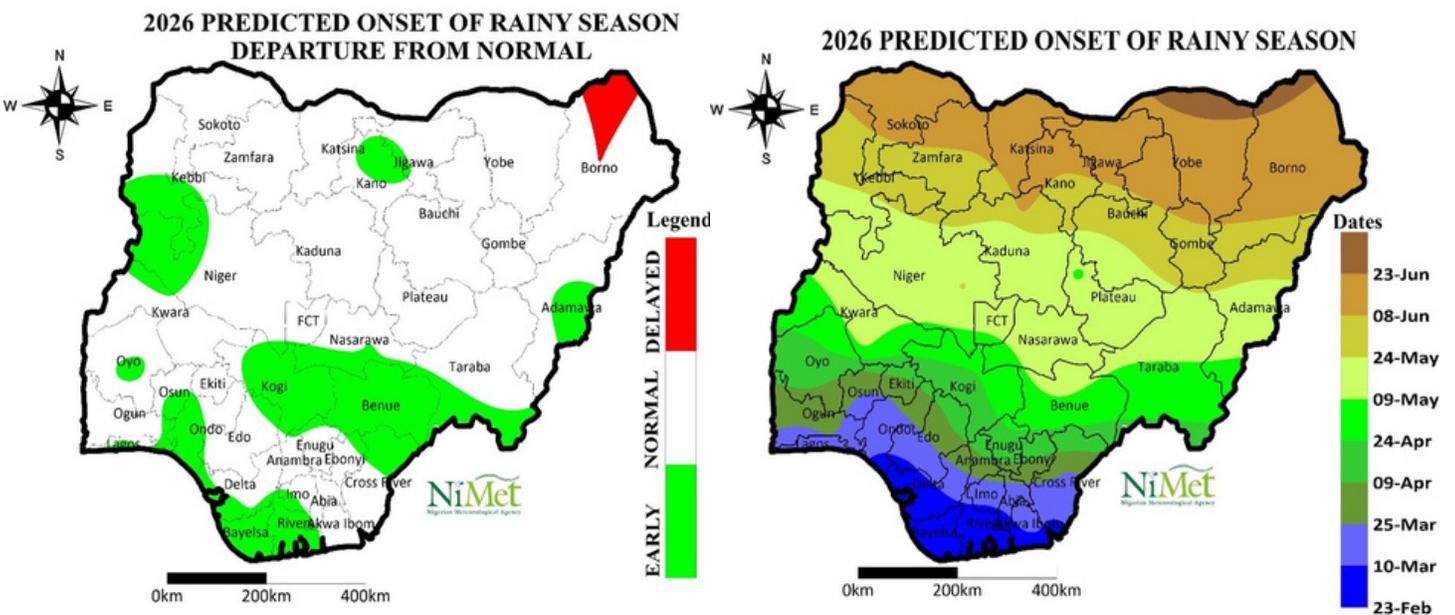
Ori Keji

Àsọtéléle ojú ojọ ọdún 2026

Àsọtéléle nípa sàà ọdún 2026 ni ó dá lóri La-Nina ní àwọn àkóónú El-Nino Southern Oscillation àti àsọtéléle wípé òjò yóò tètè bẹrẹ ju bi ó se máa ń rí lọ, bẹni yóò mú tún pẹ kí ó tó dájọ dúró ju bi ó se máa ń rí lọ, àti wípé òjò yóò rò púpọ ju bí ó se máa ń rí lọ, bẹni yóò rò púpọju ti àtẹ̀yìnwá lọ Sàà àkókò yóò se gùn ju bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ. Atẹ̀gùn tí yóò máa fẹ̀ yóò táyọ bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní àwọn apá ibi kan ní orílẹ̀dè yí. Nnkan tí a ń sọ ni wípé òjò yóò tètè bẹrẹ ju ti tẹ̀lẹ̀ lọ nígbà tí kò ní parí ní bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀.

Àsọtéléle òjò ti yóò rò Déèti ti òjò yóò bẹrẹ

Nnkan ti èyí tumọ si ni wipe nígbà ti ọwọ òjò bá ti leè de ibi ti gbòhgbò awọn nnkan oḡbin wa ni idá aadọta ninu ilẹ̀ jẹ iwọn ti a gba wipe òjò ti bẹrẹ niyẹn..

NỌmba 3: Àsọtéléle deeti igba ti òjò bẹrẹ ati bi o se kúrò ni bi o se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ yíká ilẹ̀ Nigeria

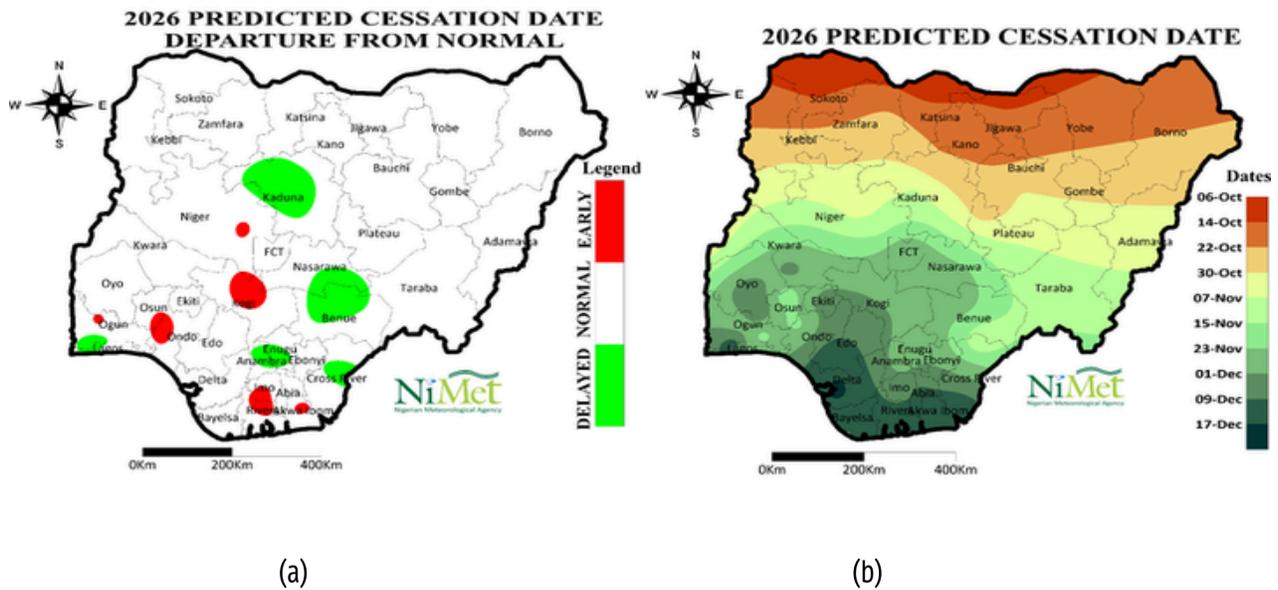
Àsọtélé ọdún 2026 NỌmba 3(a) fihan wipe ọjò yòò tètè bèrè ju bí ó se máa n rí tẹlẹ lọ ní àwọn agbègbe bíi Bayelsa, Rivers, Benue, àti Kogi àti àwọn apá ibi kan ní Kebbi, Niger, Jigawa, Katsina, Kano, Adamwa, Taraba, Ọyọ àti Nasarawa, Nígbà tí ọjò yòò bèrè ní àwọn àkóko tó yẹ kó bèrè ní àwọn apá ibi tó kù ní orílẹ̀èdè àyaafi ipínlẹ̀ Bornu tí àsọtélé sọ wípé ọjò yòò pe kó tó bèrè.

Déèti ìgbà tí ọjò yòò bèrè ní ọjò kẹ̀tálélógún osù kejì, ọdún 2026 (23rd Feb, 2026) ní Bayelsa. Fún àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbun, irètí wà wípé ọjò yòò bèrè ní ọjò kọ̀kànlélógún osù kẹrin ọdún 2026 (21st April, 2026) sí ọjò kẹ̀dógún, osù karùn-ún (15th May, 2026) nígbà tí àsọtélé sọ wípé ọjò yòò bèrè ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ apá àríwá ní ààrin ọjò kejìdínlógún àti ọjò kẹ̀tálélógún osù kẹfà, 2026 (18th–23rd June, 2026). Àwọn agbègbè wònyí ni a se àfihàn rẹ̀ nínu NỌmba 3(b).

Bí àdúgbo àti sàà kan bá se rí máa n ní ipa lórí àkókò tí ọjò yòò bèrè ní orílẹ̀èdè kan. Ní àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní ẹ̀sẹ̀ odò bíi Bayelsa, Rivers àti Delta to sun mọ etí òkun yòò tètè rí ọjò ju àwọn ipínlẹ̀ míràn lọ, sùgbọ̀n àwọn ipínlẹ̀ bíi, Sokoto, Bornu, Katsina Zamfara àti Yobe tó jìnà sí etí òkun kò ní tètè rí ọjò, nítorí atégùn tí yòò máa fẹ̀ yòò gbóná, èyí yòò si se idènà fún títètè bèrè ọjò.

Ó se pàtàkì láti jẹ́kí e mọ̀ wípé atégùn líle àti èyítí yòò máa kò idòtí ní àwọn apá ibi tí ó jìnà ní àríwá jẹ́ atọ̀nà wípé ọjò tí n wólé ní èyí jẹ́. Á n rọ̀ àwọn aráàlú láti tètè wà ní ìmúrasílẹ̀ fún irú atégùn yíí.

Àsọtéléle déèti ìgbà tí òjò yòò dá àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí tẹlẹ,

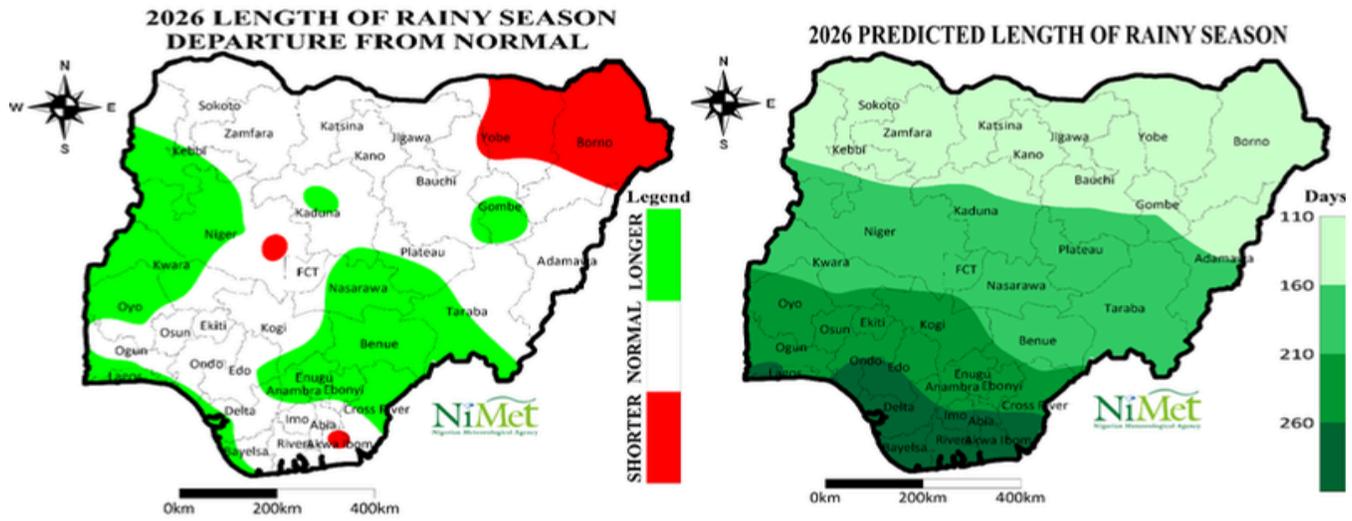

NỌmba 4: Àsọtéléle ìgbà tí ògbìn yòò dáwọ dúró àti bí ó se máa kúrò ní bí ó se máa n rí tẹlẹ ọdún 2026

Àsọtéléle fihàn wípé òjò yòò dá ní gbogbo àkókò tó máa n dà tẹlẹ ní ọdún 2026 (wo NỌmba 4a) Nńkan tí a sọ wípé àkókò tí òjò dá yí ni àkókò ògbìn dáwọ dúró tó jẹ wípé omi tó wà nínú ilẹ̀ kò tó nńkanan mọ. Àdínkù ti bá ní iwọ̀n ìdà ogún(20%) àti wípé kò sí omi nínú ilẹ̀ fún isẹ̀ ògbìn mọ gégé bí àwòrán Fig. 4(b) se àfihàn rẹ̀ ní Lagos, Ogun, Anambra, Enugu, Cross Rivers, Benue, Nasarawa, àti kaduna, òjò yòò pẹ́ kí ó tó dáwọ dúró, nígbà tí àsọtéléle fihàn wípé ójọ yòò tété dá ní àwọ̀n apá ibìkan ní Ogun, ọsun, Ondo, Imo, Rivers, Kogi, Akwa Ibom, àti ipínlẹ̀ Niger ju ti bí ó se máa n rí tẹlẹ̀ lọ.

Gégé bí àwòrán NỌmba 4(b) se fihàn àsọtéléle jékí a mọ wípé òjò ọdún 2026 yòò dáwọ dúró ní ààrin òjò kẹfà osù kẹwàá(6th Oct) ní àwọ̀n apá ariwa kan bíi, Sokoto, Katsina, Jigawa, àti Yobe, Nígbà tí òjò yòò dá ní àwọ̀n ibòmìràn ni apá àríwá láàrin ojú kerinlá àti ogbònjọ osù kẹwàá(14th and 30th Oct). Ní àfikún àsọtéléle fihàn wípé àwọ̀n ipínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn àti ipínlẹ̀ kan tó wà ní gúúsù yòò rí ìdádúró òjò tiwọ̀n ní ojú keje osù kokànlá sí ojú kínní osu kejilá(9thNov -1st Dec 2026) Nígbàti àwọ̀n ipínlẹ̀ tó wà ní apá ibì kan ní Ondo, Edo, àti Abia yòò rí ìdádúró òjò tiwọ̀n bèrẹ̀ láti ojú kẹsàn án sí ojú kẹtádínlógún osù kejila (9th - 17th Dec. 2026).

Àsọtẹ̀lẹ̀ nípa bí àkókò òjọ yóò se gùn tó àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀

(a)

(b)

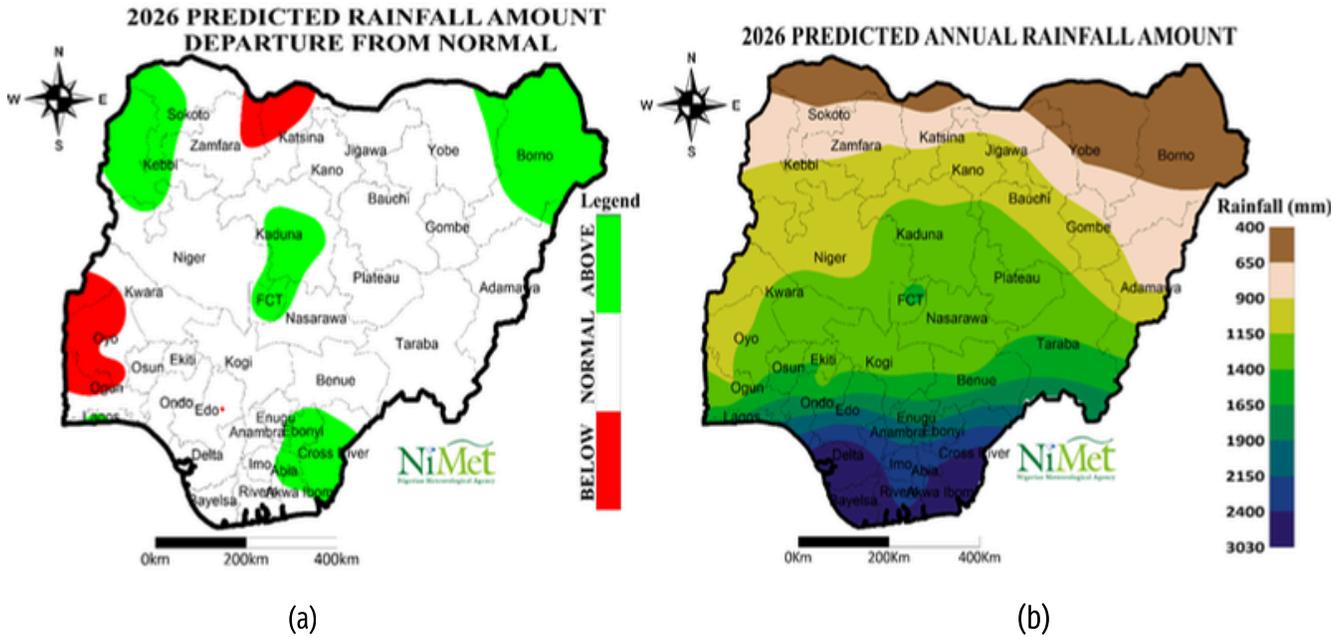
NỌmba 5: Àsọtẹ̀lẹ̀ bí sáa ògbìn yóò se gùn tó àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀.

Àsọtẹ̀lẹ̀ fihàn wípé àkókò òjọ kò ní gùn kojá bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ re ní òpòlòpò ibi ní Nigeria gẹgẹ bí àwòrán NỌmba 5(a) Nígbà tí àkókò ti òjọ yóò fi rọ yóò kéré ní awọn ìpínlẹ̀ kan bíi; apá ibi kan ní Bornu, Yobe, Niger, ati ìpínlẹ̀ Akwa Ibom. Àsọtẹ̀lẹ̀ jẹ́ kí a mọ̀ wípé àkókò òjọ yóò gùn kojá bí ó se má n rí tẹ̀lẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ bíi; Ebonyi, Ogun, Ọyọ, Nasarawa, Anambra, Kwara, Kebbi, Kaduna, Gombe, ati Ipinlẹ̀ Taraba.

Àsọtẹ̀lẹ̀ sàfihàn bí àkókò òjọ yóò se gùn tó yíká orílẹ̀dè yí, ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù bíi, Lagos, Delta, Bayelsa, Cross Rivers, Akwa Ibom, àti Ogun, Ọyọ, Ekiti, ọsun, Ebonyi, Anambra, àti Enugu yóò rí òjọ tí ìwọ̀n rẹ̀ wá láàrin ojú mẹ̀wàá-léní-gba sí ojú mẹ̀wàá-dín-ní -òdúnrún (210-290 days) sùgbọ̀n iye ìwọ̀n òjọ ti yóò fi rọ ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn orílẹ̀de yóò wa ní ààrin ojú ọgọ̀jọ sí ojú mẹ̀wà-léní-igba (160-210 days). Ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá bíi; Sokoto, Katsina, Zamfara, Kano, Jigawa, Yobe, ati Bornu òjọ tí yóò rọ níbẹ̀ wá láàrin ojú àádọ̀fà sí ojú ọgọ̀jọ (110-160 days).

Àlákàlẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ iye ojú ti òjọ yóò rọ ní àwọn ìpínlẹ̀ wa nínú àtẹ̀ yíi.

Àsotélé iye òjò tí yòò rò àti bí ó sekúró ní bí ó se máa ní tẹlẹ

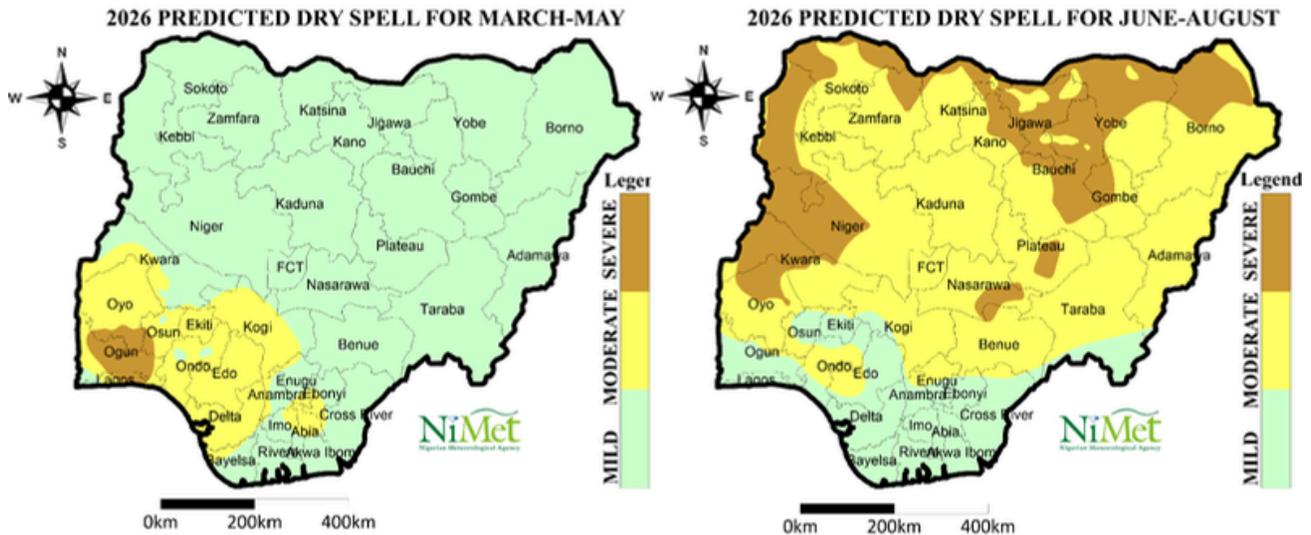

NỌmba 6: Àsotélé iye òjò tí yòò rò àti bí ó se kurò ní bí ó se máa ní tẹlẹ

Àsotélé ọdún 2026 fihàn wípé iye òjò tí yòò rò seése kí ó dínkù sí bí ó se máa ní tẹlẹ ní àwọn apá ibikan ní Katsina, Kwara, Oyo, àti ìpínlẹ̀ Ògun. Sùgbọ̀n ọ̀rọ̀ yàtọ̀ ní àwọn apá ibikan, òjò tí yòò rò, yòò pọ̀ju bí o se máa ní tẹlẹ̀ lọ ni apá ibikan ni Bornu, Sokoto, Kebbi, Kaduna, Enugu, Cross Rivers, Abia, Ebonyi, àti ìpínlẹ̀ Akwa Ibom pẹ̀lú olú ilú orílẹ̀dè yíí Abuja. Àsotélé yíí ni àwòrán NỌmba 6(a) sàfihàn rẹ̀, èyi tí ó sọ bí òjò yòò se pọ̀ tó. Ìrétí wà wípe àwọn agbègbè tó kù náà yòò ní iye òjò tó sáába máa ní rò lódò wọn.

Àpapọ̀ iye òjò tí yòò rò káàkiri orílẹ̀dè Nigeria yòò yàtọ̀ láti ẹ̀kùn kan si ẹ̀kùn ikeji láti nńkan Irinwó (400mm) ní apá àrìwá tó jìná sí ọ̀gbọ̀n-léní-ẹ̀gbèrún mẹ́ta (3,030mm) ní àwọn agbègbè àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ẹ̀sẹ̀ odò gégé bí àwòrán NỌmba 6(b) se fihàn. Àwọn apá ibikan ní Bornu, Yobe, àti Katsina yòò rí òjò ní ọ̀dún kan tí iwọn rẹ̀ wá láarin irinwó si ọ̀tá-léní-ẹ̀gbẹ̀ta dín mẹ́wàá(400 & 650mm) sùgbọ̀n ní Adamawa, Bauchi, Gombe, Jigawa, Sokoto àti Zamfara, wọn yòò rí òjò tí iwọn rẹ̀ wá ọ̀tá-léní-ẹ̀gbẹ̀ta ó dín mẹ́wàá sí egbèje (650 - 1400mm) Àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù yòò rí iwọn òjò tó wà ní ọ̀tá- léní- ẹ̀édégbẹ̀fà ó dín mẹ́wàá sí egbèjilá (1150 - 2,400mm) nigba ti àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ẹ̀sẹ̀ odò bíí; Lagos, Rivers, Bayelsa, Cross Rivers àti Akwa Ibom, ni ìrétí wà wípe yòò rí iwọn òjò tí yòò wà ní ààrin ọ̀tá-léní-ẹ̀gbẹ̀jo ó-dín-mẹ́wàá sí ọ̀gbọ̀n-léní ẹ̀gbèrun mẹ́ta (1650 - 3,030mm).

Àsọtélé ọ̀da tí yóò selẹ̀ lákókò ọ̀jò ọ̀dún 2026

(a)

(b)

NỌmba 7: Àsọtélé àwọn agbègbè tí ọ̀da yóo ti wáyé ní Mar-May(a) àti June-Aug 2026 (b)

Sáà March – May: O seése kí ọ̀dà tó lágbara wáyé fún bí ọ̀jọ mọ̀ẹ̀dógún lẹ̀yìn tí ìgbà tí ọ̀jò bá tí bèrẹ̀ ní ìpínlẹ̀ Ọ̀yọ̀ àti Ọ̀gun. Bẹ̀ni ìwọ̀nba ọ̀dà èyí tí yóo tó ọ̀jọ mọ̀ẹ̀dógún yóò selẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ Ọ̀yọ̀, àti Ọ̀gun, Bẹ̀ni ìwọ̀nba ọ̀dà yóò selẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsú bíi; Ekiti, Kogi, Ọ̀sun, Ondo, Ogun, Edo, Ebonyi, Abia, Cross Rivers, àti Delta

Àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní àarin gbùngbùn bíi; apá ibikan, ní Kogi, àti ìpínlẹ̀ Kwara, nígbà tí o seése kí àwọn agbègbè tó kù ní Nigeria rí ọ̀dà ìwọ̀nba fún ọ̀jọ mọ̀wàá lẹ̀yìn ìgbà tí ọ̀jò bá tí bèrẹ̀.

Sáà June – August: Ọ̀dà tó lágbara díẹ̀ ti yóò tó ọ̀jọ mọ̀kànlélogún ni àsọtélé sọ wípé yóò wáyé ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní àarin gbugbun orílẹ̀dè yí nínú osù June – July. Bí ọ̀dà yí se gùn tó, ó seése kó se àkóba fún ọ̀gbìn àti ìpèsè omi ní àwọn agbègbè yí àti ìgbé ayé lápapọ̀.

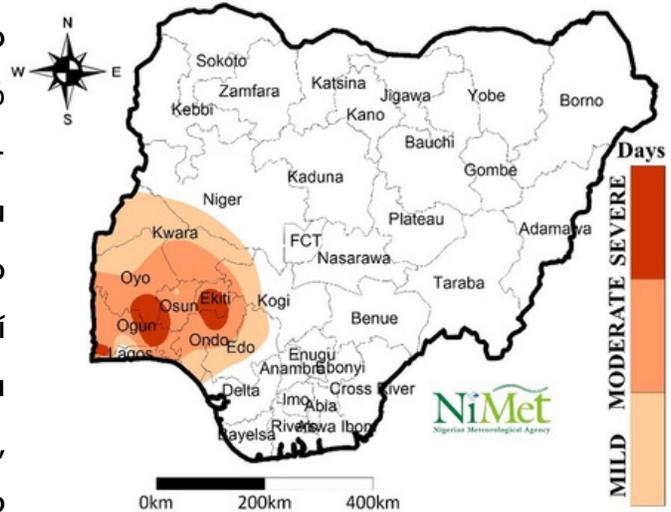
Àsọtélé ọ̀da tí yóò sẹ̀lẹ̀ lákókò ọ̀jọ̀ ọ̀dún 2026

Ìpínlẹ̀	Àwọn Ìjọba ibilẹ̀ tí ọ̀dà yóò tí wáyé fún ọ̀jọ̀ mọ̀kànlẹ̀lógún tàbí ju bẹ́ẹ̀ lọ
Bauchi	Damban, Darazo, Gamawa, Giade, Itas/Gadau, Jama'are, Katagum, Misau, Ningi, Shira, Warji, Zaki
Borno	Abadam, Bama, Mobbar, Kukawa, Guzamala, Gubio, Nganzai, Monguno, Marte, Ngala, Bama, Gwoza, Kaga, Mafa, Magumeri
Gombe	Nafada, Yamaltu-Deba, Dukku, Funakaye
Jigawa	Babura, Birniwa, Gwiwa, Garki, Roni, Kazaure, Gumel, Guri, Yankwashi, Kirkasama, Maigatari, Kaugama, Sule-Tankarkar, Malam Madori
Katsina	Baure, Batsari, Bindawa, Batagarawa, Daura, Charanchi, Kankia, Jibia, Rimi, Mani, Mashi, Mai'Adua, Matazu, Katsina, Dutsi, Sandamu, Ingawa, Zango
Kano	Bichi, Dambata, Makoda, Tsanyawa, Kunchi, Bagwai, Gwarzo, Tofa
Kebbi	Arewa Dandi, Aleiro, Kalgo, Bunza, Birnin Kebbi, Argungu, Augie, Jega, Maiyana
Kwara	Baruten, Kaiama, Moro, Edu, Pategi
Nasarawa	Akwanga, Lafia, Wamba, Obi
Niger	Borgu, Rijau, Kontagora, Mariga, Mashegu, Magama
Oyo	Irepo, Orelope, Saki, Olorunsogo, Atisbo, Itesiwaju, Ori Ire, Ogbomosho, Atiba, Iseyin, Kajola, Iwajowa
Plateau	Langtang North, Kanke
Sokoto	Binji, Bodinga, Dange-Shuni, Gada, Gwadabawa, Illela, Isa, Rabah, Shagari, Silame, Tambuwal, Yabo
Yobe	Barde, Bursari, Damaturu, Fika, Potiskum, Geidam, Machina, Nguru, Karasuwa, Yunusari, Yusufari, Jakusko, Tarmuwa
Zamfara	Anka, Bakura, Birnin Magaji, Bukkuyum, Bungudu, Gummi, Kaura Namoda, Shinkafi, Talata Mafara, Tsafe

Àsọtéléle ọdà díẹ 2026

Àsọtéléle ọdún 2026 fihàn wípé iwòhnbà ọdà yóò wáyé bẹeni ó seése kó wáyé láàrin ojọ kerindínlọgbon sí ogbonjọ osù keje (26th-30th July). Iwòhnbà ọdà díẹ yóò ti máa fi ojù hàn nínú ààrin osù keje. Ipa tí atégùn kan yóò máa ni, ni ó se eyi ti yóò jékí atégùn wa ní iwòh 300c èyí yóò sì wọpó tí yóò fi fa ọdà iwòhnbà yí yóò lágbara ní agbègbè Lagos, Ogun, Ekiti, ati apá ibi kan ní Ìpínlẹ̀ Oyo. Àkókò tí iwòhnbà ọdà díẹ náà yóowà láàrin ojọ mètadínlọgbon. Ni Ondo, awon apá ibi kan ni Kwara, ati Edo, ọda náà kò ní lágbara pàápàá ní agbègbè tí a darúkọ yí.

2026 PREDICTED LITTLE DRY SEASON

NỌmba 8: Àsọtéléle ọdà díẹ 2026

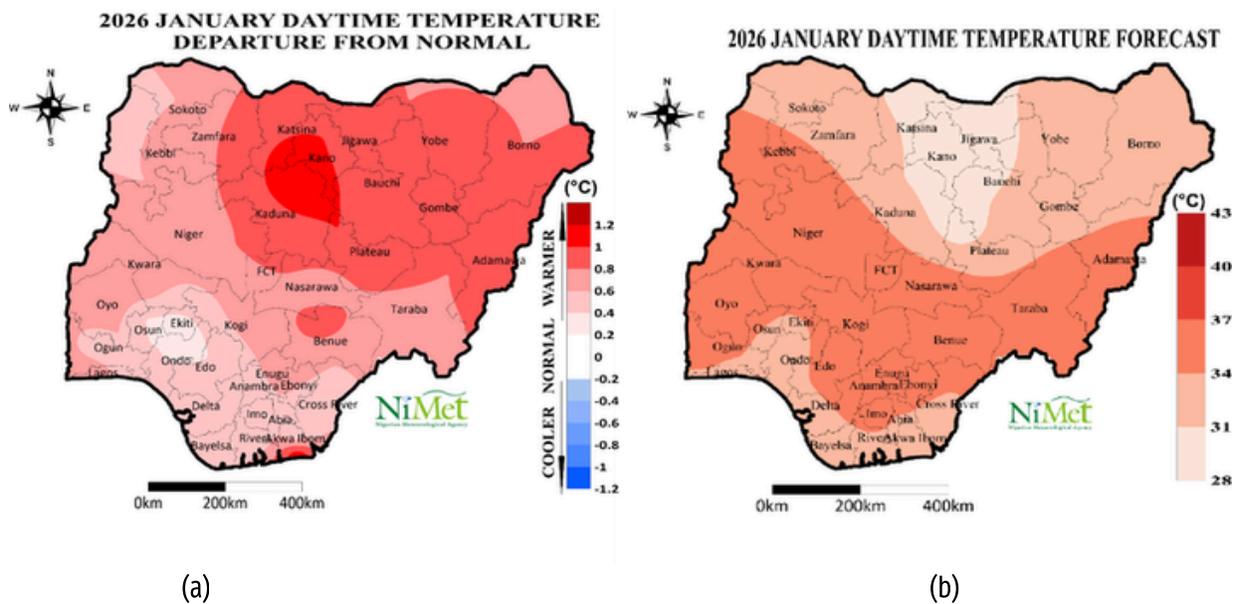
Àtẹ keji: Àsọtéléle déèti igbà tí ọda iwòhnbà yóo se lẹ

Ìlú	LON	LAT	Ojọ ti yóò bẹrẹ
ABEOKUTA	3.33	7.2	23 rd July
ADO-EKITI	5.2	7.6	23 rd July
AKURE	5.3	7.2	24 th July
BENIN	5.6	6.33	31 st July
IBADAN	3.9	7.43	22 nd July
IJEBU-ODE	3.93	6.83	25 th July
IKEJA	3.33	6.58	23 rd July
ILORIN	4.58	8.48	28 th July
ISEYIN	3.6	7.97	29 th July
LAGOS ISLAND	3.06	6.58	30 th July
OSHOGBO	4.5	7.82	8 th August
SHAKI	3.47	8.35	23 rd July

Àsọtélẹ̀ atẹ̀gùn ọ̀dún 2026

Àsọtélẹ̀ atẹ̀gùn ọ̀jọ̀ ọ̀sán àti ọ̀ru fún ọ̀dún 2026 àti bí yòò se yàtò sí bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ (1991-2020) fún osù márùn-un àkókò yòò lágbára, January, February, March, April, àti May. A o sàlàyé rẹ̀, ní igun yí. Ipa ti atẹ̀gùn máa n kó irúàkókò, iyẹn nì pé ọ̀tútù máa n mú nínú osù kínní, Jan, nígbà tì atẹ̀gùn gbígbóna yòò máa fẹ̀ ni March, April, àti May, ní àwọn agbègbè kan ní Nigeria. Ìrètí wà wípé atẹ̀gùn yóò gbóná ju bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní àwọn agbègbè kan (iyẹn ni pe yòò gbóná ju bí ó se yẹ̀ lọ). ẹ̀ atẹ̀gùn ọ̀dún 2026

Àsọtélẹ̀ atẹ̀gùn ọ̀jọ̀ ọ̀sán yíkà Nigeria 2026

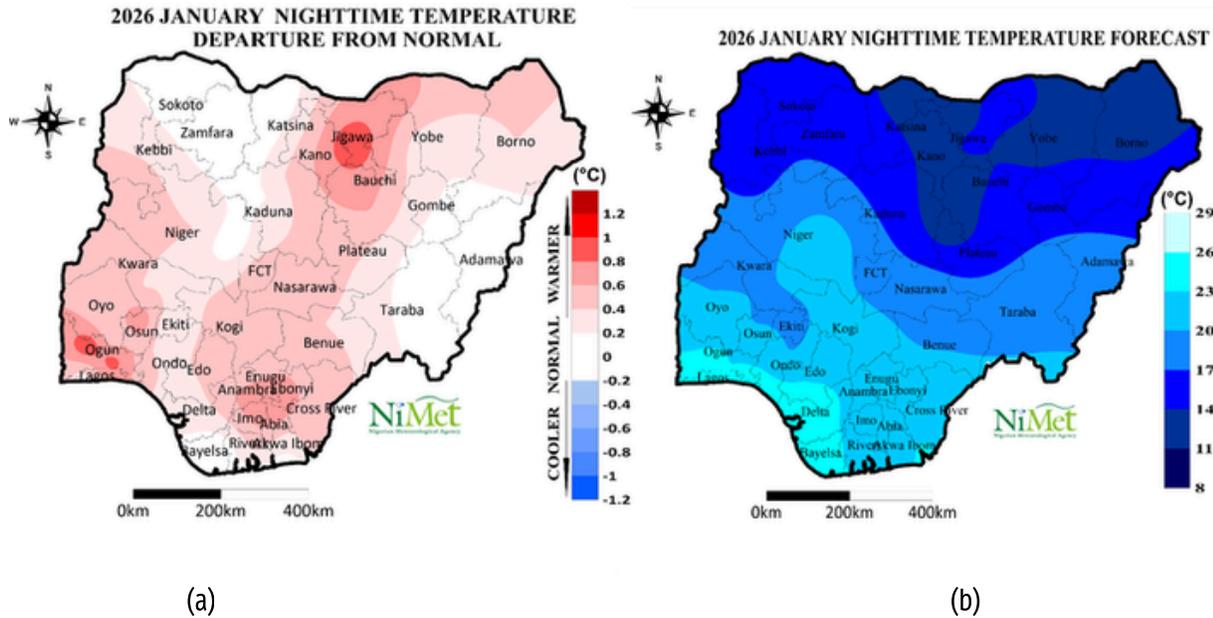

NỌmba 9: Àsọtélẹ̀ atẹ̀gùn Jan 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀

Àgbéyẹ̀wò atẹ̀gùn ọ̀jọ̀ ọ̀sán Jan 2026 yòò kúrò ní bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ ní àwọn agbègbè kan yòò gbóná ni àkókò yí (wo NỌmba 9(a))

Ìrètí wà wípé atẹ̀gùn tí yòò máa fẹ̀ yòò wà láárín 28°C si 36°C yíkà orílẹ̀dè ni Jan 2026, nígbà tí atẹ̀gùn tí yòò máa fẹ̀ ní agbègbè Plateau yòò wà ní 28°C tí yoo sì wà ní ọ̀tẹ́nté ni 36°C ní àwọn ipínlẹ̀ bíi Nasarawa. Sùgbón a fẹ̀ kí ó di mímò wípé ní àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn àríwá àti ipínlẹ̀ tó wà ní gúúsù yóò ní 34°C si 36°C ati 32°C sí 34°C ní ojú ọ̀sán, nígbà tí àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá iwo oòrùn àríwá àti ìla oòrùn àríwá yòò máa ní atẹ̀gùn tí iwọn rẹ̀ yóò máa ní atẹ̀gùn tí iwọn rẹ̀ yóò máa ní 30°C si 35°C.

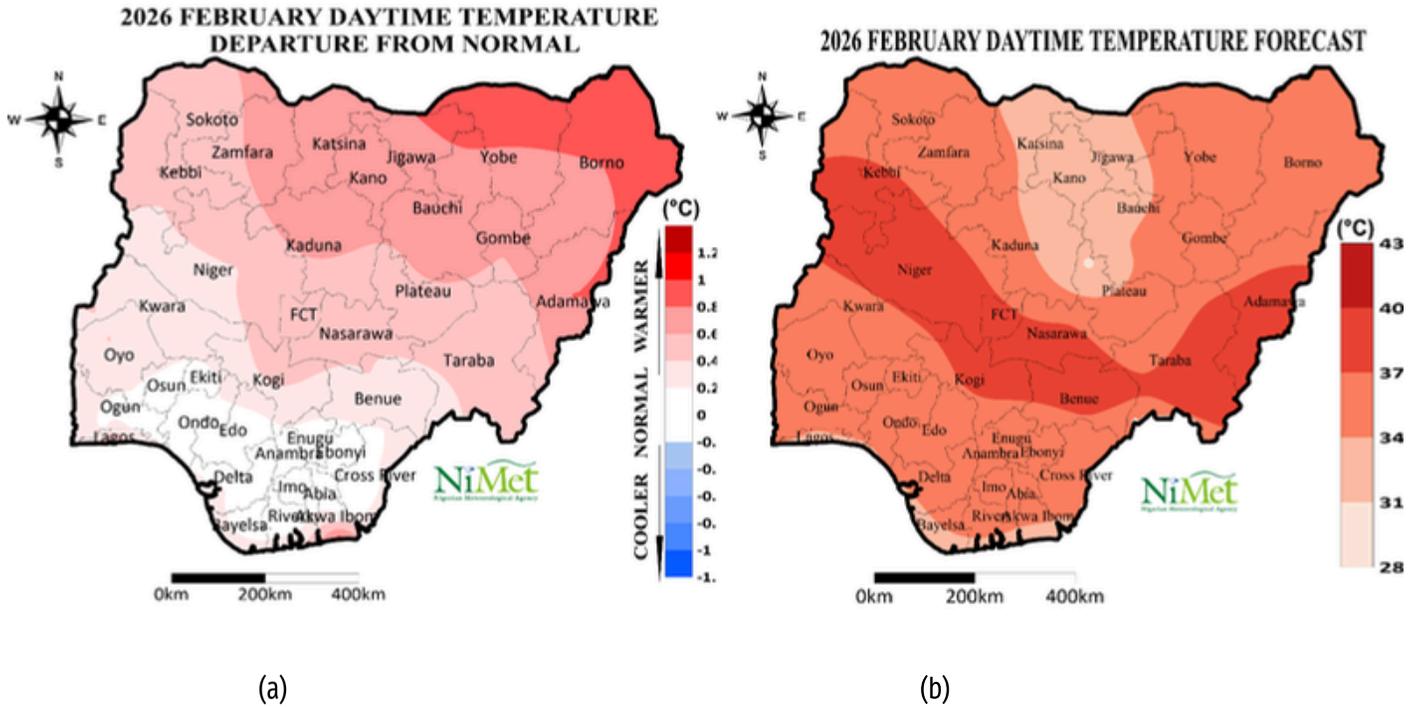
Àsọtélẹ̀ àtẹ̀gún ojú oru ní Jan 2026 ní Nigeria

NỌmba 10: Àsọtélẹ̀ atẹ̀gún oru Jan 2026 àti ó se kúro ní bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀

Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn agbẹ̀gbẹ̀ ni Nigeria ni yòdò gbóná ju bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ ojú òru. Àsọtélẹ̀ fihàn wípe iwọn atẹ̀gún tí yòdò máa fẹ̀ ní òru January yòdò wà láàrin 12°C sí 25°C nígbà tí ibi tí ó kéré jù yòdò wà ní Lagos nígbà tí atẹ̀gún òru tí yòdò pọ̀jù yòdò wa ni Jos. Awọn apa ibi kan ni Bayelsa, Ekiti, Sokoto, FCT, Nasarawa, Benue, Taraba, àti ipínlẹ̀ Jigawa yoo ri atẹ̀gún 12°C sí 17°C ní òru nígbà tí atẹ̀gún tí yòdò máa fẹ̀ ní Kebbi, Niger, Kogi, apá ibi kan ni Benue, Taraba àti àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní ẹ̀sẹ̀ ọ̀dọ̀ ní òru wá ní iwọn 200c gẹ̀gẹ̀ bi àwòrán NỌmba. 10 se fihàn.

Àsọtẹ̀lẹ̀ atẹ̀gùn ojú ọ̀sán Feb 2026

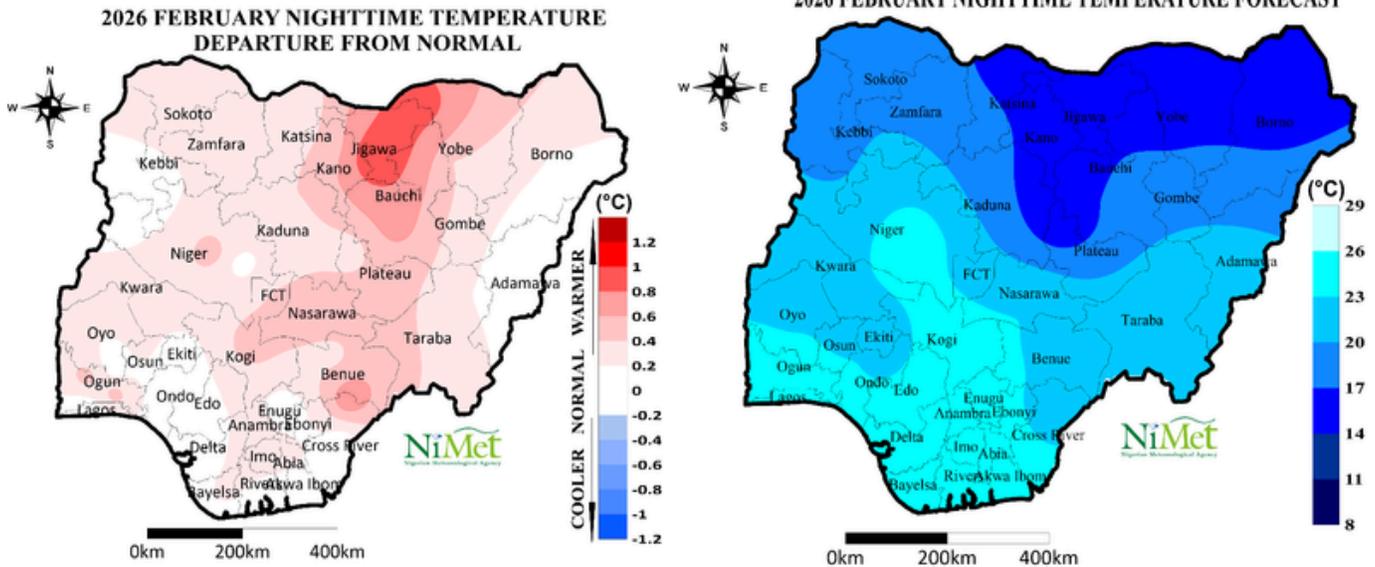
NỌmba 11: Àsọtẹ̀lẹ̀ atẹ̀gùn ojú ọ̀sán Feb àti bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀

Àsọtẹ̀lẹ̀ atẹ̀gùn ojú ọ̀sán Feb 2026 fihàn wípé yòò gbóná kojá bí ó se yẹ lo ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá àti àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní àarin gbùngbùn.

Atẹ̀gùn tí yóo máa fẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù yóo wà ní ìbàmu bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ àyàafi apá ibi kan ni Lagos, Oyo, Osun, Akwa Ibom, Bayelsa, àti Delta (NỌmba 11a).

Atẹ̀gùn tí yóo máa fẹ̀ ní ojú ọ̀sán yíka orílẹ̀dè yí yóò wà ní iwọn 30°C sí 38°C gégé bí ó se hàn nínu àwòrán NỌmba 11(b). Atẹ̀gùn tí yòò wá ní iwọn 31°C sí 34°C ni yòò máa fẹ̀ ní ọ̀sán ní Katsina, Kano, Jigawa, Bauch àti àwọn ẹnu agbègbè ìpínlẹ̀ tó wà ní esè odò. Atẹ̀gùn tó wà ní iwọn 34°C sí 37°C ni ó seése kí ó máa fẹ̀ ni ojú ọ̀sán ni Sokoto, Zamfara, Bornu, Yobe, Gombe, àti àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù. Àsọtẹ̀lẹ̀ jẹkí a mò wípé atẹ̀gùn tí iwọn rẹ̀ wà ní 37°C sí 40°C ni yòò máa fẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní àarin gbùngbùn àrìwá ní ojú ọ̀sán Feb nígbà tí àsọtẹ̀lẹ̀ fihàn wípé atẹ̀gùn tí yòò máa fẹ̀ ní Jos ní ìpínlẹ̀ Plateau yòò máa fẹ̀ ní iwọn 28°C sí 31°C.

Àsọtélé atégùn òru Feb 2026 ní Nigeria

(a)

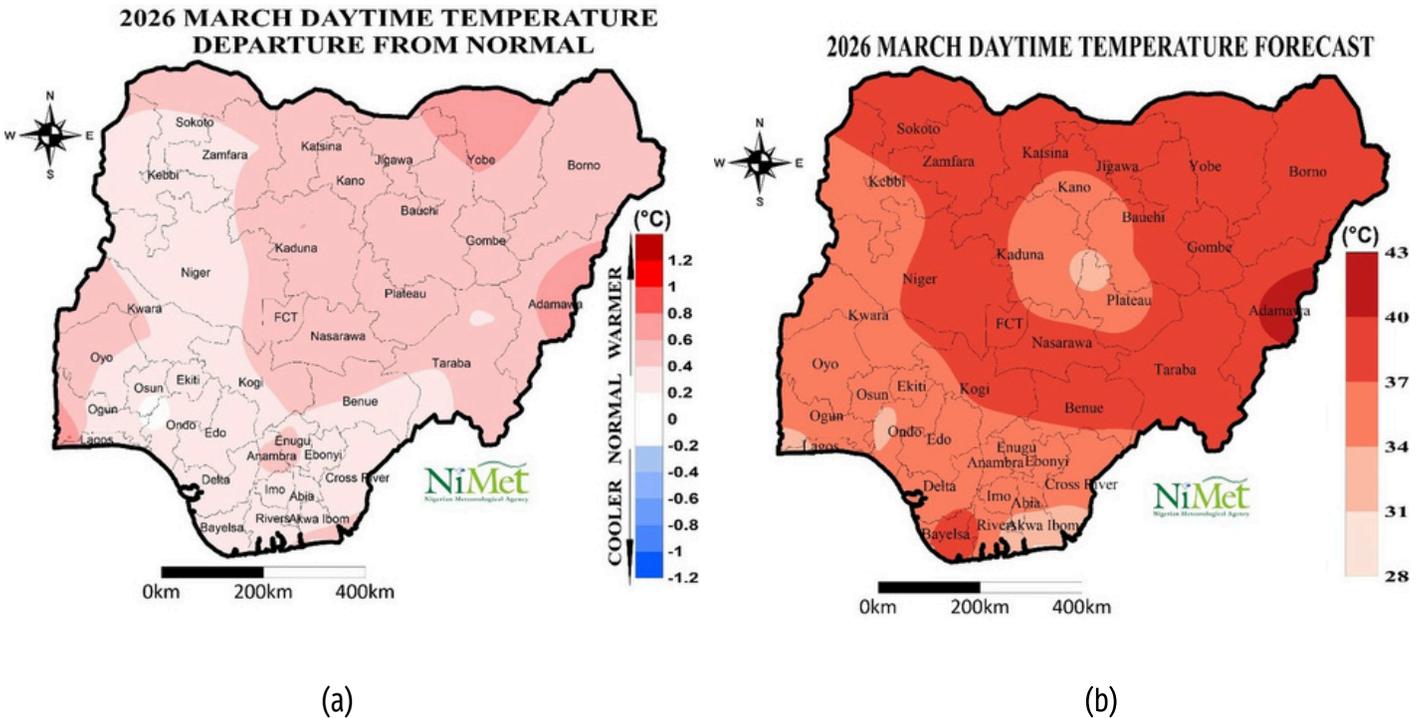
(b)

NỌmba 12: Àsọtélé atégùn tí yòò fẹ ní òru Feb 2026 ati bí ó se kúrò ní bí ó se maa n rí telẹ

Ní gbogbo òru Feb, 2026.àsọtélé fihàn wipé atégùn tí yòò máa fẹ yóò wà ní iwòn-tún -wòn- sì, tí yóò si gbóná níwònba. Àworàn NỌmba 12(a) se àlàyé rẹ: atégùn gbígboná tí yòò fẹ yòò wà ní agbègbè Jigawa-Yobe.

Àwọn agbègbè bíi; Katsina, Kano, Jigawa, Bauchi, àti Bornu gégé bí àwòrán NỌmba 12(b) se fihàn atégun ti yòò máa fẹ yòò tutù ní iwòn 14°C si 17°C sùgbón ní àwọn ipinlẹ tó wà ní apá gúúsù yóò rí iwòn atégùn tó wà ni 23°C àti 26°C.

Atégùn tí yòò máa fẹ ní ọsán March 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se màa n

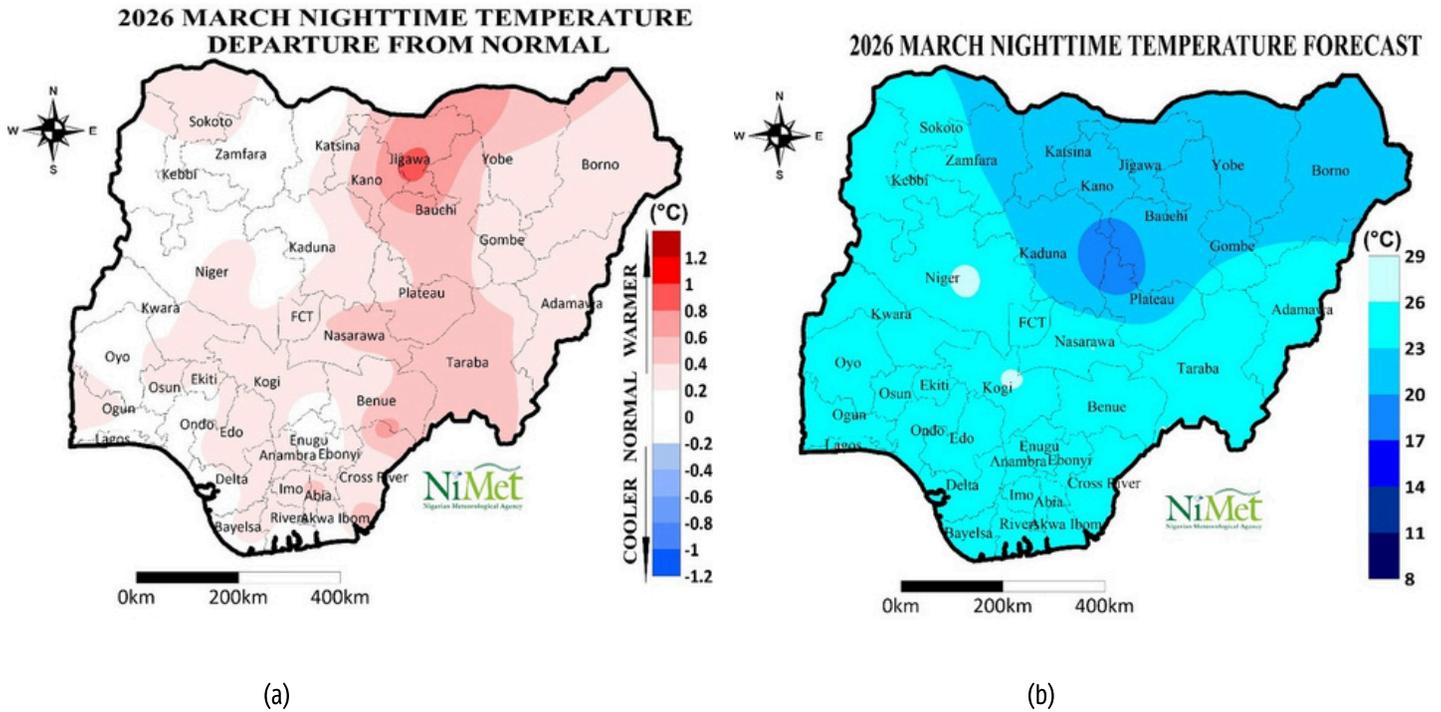

NỌmba 13:Àsọtélé atégùn ojú ọsán March 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa n rí tẹlẹ.

Àfiwé asọtélé atégùn ojú ọsán March wàni ìbàmu pèlú èyí tí ó wà láàrin 1991 – 2020. Àsọtélé jẹkí a mò wípè apá ibi kan ní Yobe àti Adamawa yòò gbóná ju bí ó se yẹ lọ bí a bá wòò pèlú àwọn ibi tí ó kù ní Nigeria gégé bí àwòrán NỌmba 13(a) se fihàn.

Àsọtélé jẹkí a mò wípé iwòn atégùn yòò wà láàrin 31°C si 43°C yíká orílẹ̀èdè yí. Ìpínlẹ̀ Bayelsa àti opolopo àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá àti ààrin gbùngbùn àrìwá ní iwòn atégùn tí yòò wà ní iwòn 37°C si 40°C yòò ri, nígbà tí apá kan ní Kano, Kaduna, Bauchi, Plateau, Kabbi, Niger, àti àwọn ọpọ̀ ipínlẹ̀ ní apá gúúsù yòò ní atégùn tó wà láàrin 34°C si 37°C. Atégùn tí kò ní pọ̀ ní ojú ọsán èyí tí iwòn rẹ̀ wà láàrin 31°C si 34°C yoo wa ni apa guusu bii; Akwa Ibom, apá ibìkan ni Rivers, Cross Rivers, Abia, Ondo àti ipínlẹ̀ Plateau NỌmba 13(b)).

Àsọtẹ̀lẹ̀ atẹ̀gùn òru yíká Nigeria ní March 2026

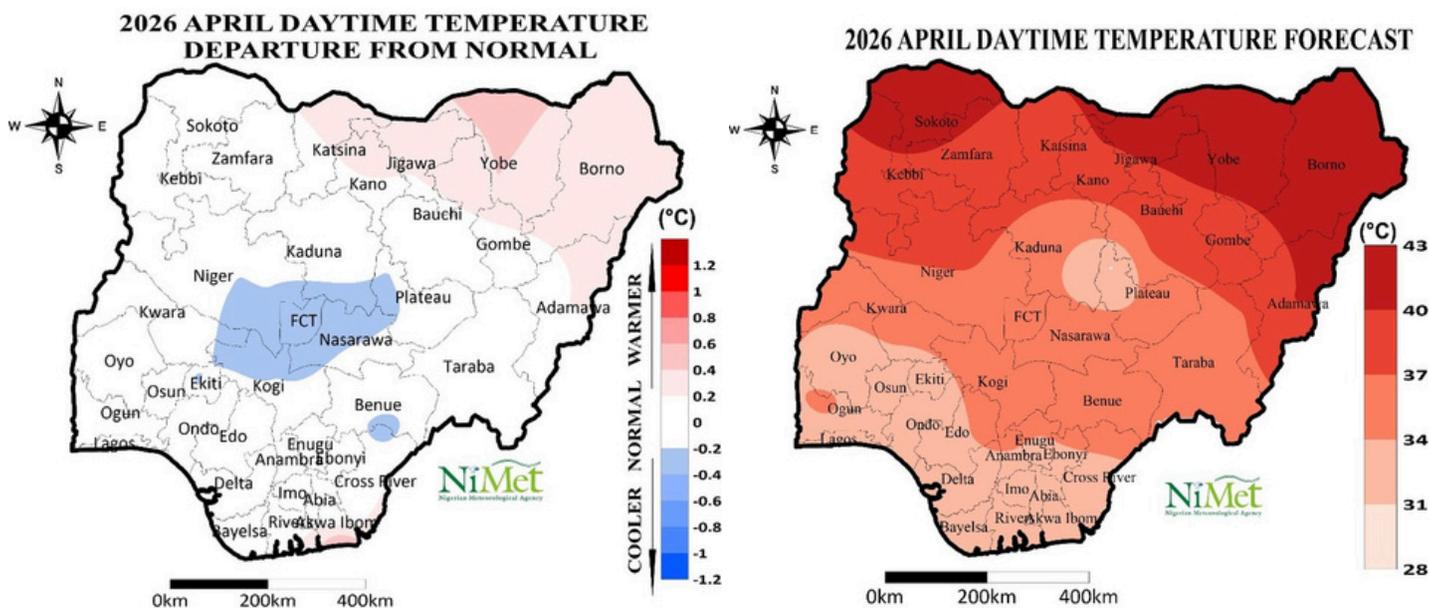

NỌmba 14: Àsọtẹ̀lẹ̀ atẹ̀gùn òru March 2026 àti bí o se kúrò ní bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀

Àsọtẹ̀lẹ̀ jẹ́kíó di mímò wípé atẹ̀gùn tí yòò máa fẹ̀ níòru March yóo gbónà ju bí se maa n rí tẹ̀lẹ̀ lo ní Yóbè, Jigawa, Bauchi, Benue, Kebbi, Nasarawa, Kogi, Taraba, Plateau, Gombe, Bornu, Kano, Katsina, Kaduna, Enugu, àti ipínlẹ̀ Rivers. Nígba tí atẹ̀gùn òru yòò wà níwọ̀n-tun-wọ̀n-si ní Katsina, Zamfara, Niger, Oyo, ati Akwa Ibom. Àwòrán NỌmba 14(a) àti gbogbo ibikíbi níòru March 2026.

Atẹ̀gùn tí yòò máa fẹ̀ ní òru March NỌmba 14(b) ni ìrètì wà wipe yòò wà ní iwọ̀n 17°C si 26°C yíká ilẹ̀ Nigeria. Atẹ̀gùn yòò máa dínkù bí a ba ti sún mó apá àriwá àti ilà oòrùn àriwá bíi; Kaduna, Katsina, Kano, àti àwọ̀n ipínlẹ̀ tó kù yòò rí atẹ̀gùn òru tó wà ní iwọ̀n 20°C si 26°C.

Àsotélè atégùn ojú ọ̀sàn ti yoo fẹ́ nínú osu 2026 April yika Nigeria

(a)

(b)

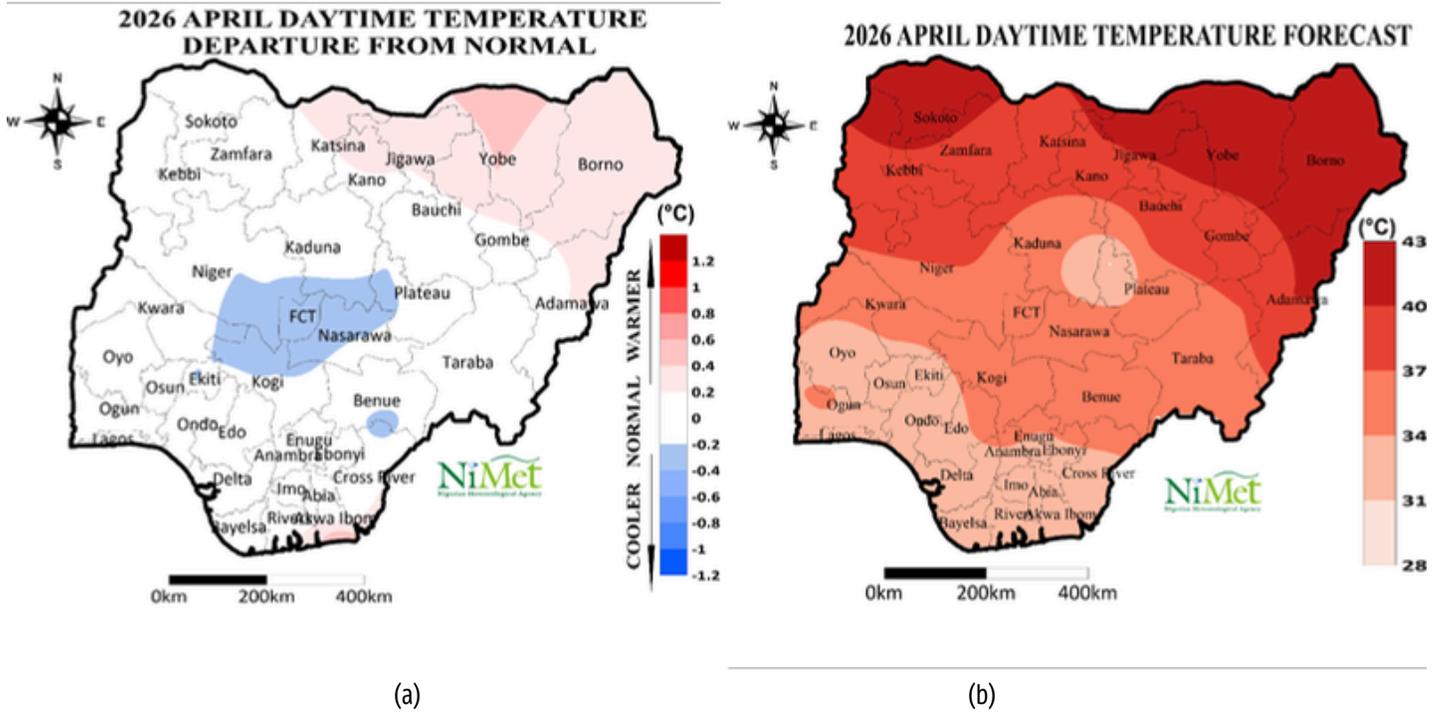
NỌmba 15: Àsotélè atégùn ojú ọ̀sàn April àti bí o se maa n rí tẹ̀lẹ̀

Ireti wà wípé atégùn tí yòò wà fẹ́ ni osu April 2026 yoo wa ní ìwọ̀n-tun-wọ̀n-si, sùgbọ̀n ó seése ki àdínkù bá atégùn tí yòò máa fẹ́ ní apá ibìkan ni Cross Rivers, Benue, Ekiti, Kogi, Niger, Plateau, Kaduna, Nasarawa, àti olu ilu orílẹ̀dèdè yíí, Abuja, sùgbọ̀n atégùn gbígboná ni yòò máa fẹ́ ni òru ọ̀sàn ní àwọ̀n apá ibi kan ni Katsina, Kano, Jigawa, Bauchi, Yobe, Gombe, Adamawa, Bornu, Rivers, Akwa Ibom, àti Cross Rivers, gégé bí ó se hàn nínú àwòrán NỌmba 15(a).

Atégùn tí yòò máa fẹ́ ní ojú ọ̀sàn nínú April 2026 gégé bí ó se hàn nínú àwòrán NỌmba

15(a) ní àsotélè so wípé yòò wà ní ìwọ̀n 31°C àti 43°C yika orílẹ̀dèdè yíí. Àwọ̀n ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù àti àwọ̀n apá ibikàn ní Plateau, Kaduna, Bauchi, àti Nasarawa ni ìrètí wà wípé atégùn tí yòò máa fẹ́ ní ojú ọ̀sàn yóò wà ni ìwọ̀n 31°C àti 34°C. Àsotélè atégùn tí yòò wà ní ìwọ̀n 40°C si 43°C ni ìrètí wà wípé yòò wà káakiri Bornu, apá kan Adamawa, Yobe, Jigawa, àti ìpínlẹ̀ Sokoto.

Àsọtélé atégùn tí yòò máa fẹ ní òru April 2026

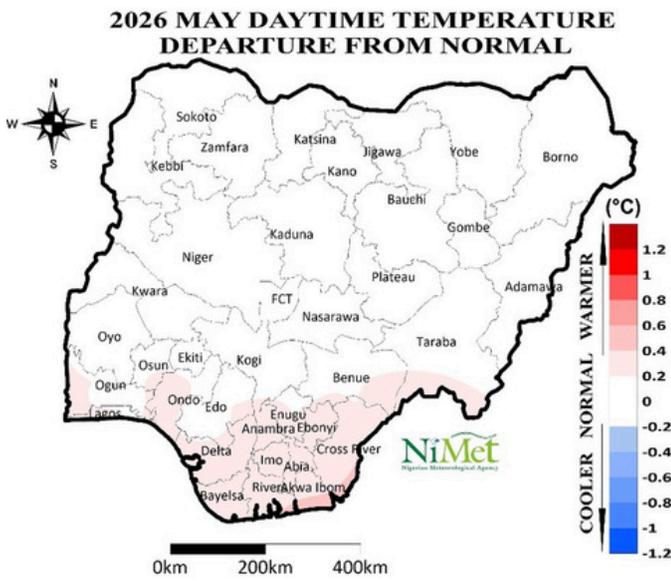

NỌmba 16: Àsọtélé òru April 2026 àti bí ó se kúrò máa n rí tẹlẹ

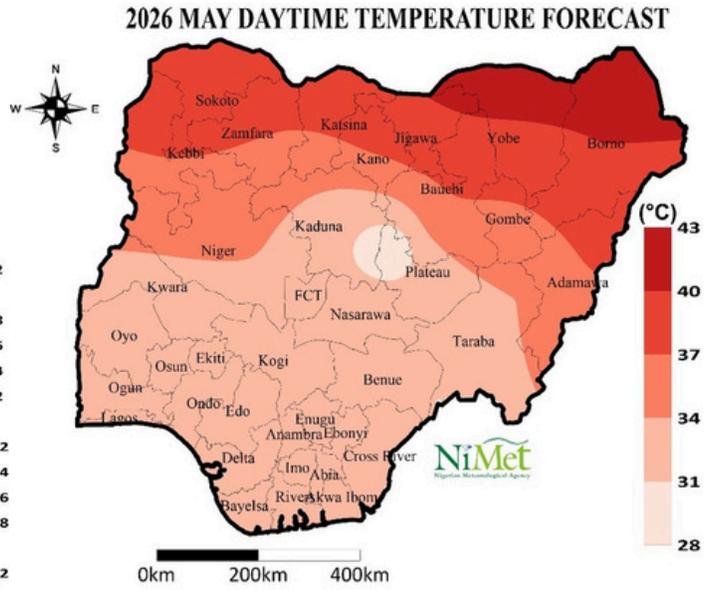
Àsọtélé yí fi hàn wípé àwọn atégùn tí yòò máa fẹ ní òru April yòò wà ní iwọn-tun-wọn-si ní àwọn ipínlẹ tó wà ní apá gúusu àti gúusu àti ààrin gbùngbùn orílẹ̀dè, sùgbòn atégùn tí yóo máa fẹ ní Jigawa, Sokoto, Zamfara, yobe, Bornu, Katsina, Kano, Kaduna, Bauchi, apá ibìkan ní Enugu yòò kéré sí bíó se máa n rí tẹlẹ, wo àwòrán NỌmba 16(a).

Atégùn tí yòò máa fẹ kaàkiri Nigeria nínú April 2026 yòò wà ní iwọn 17°C si 26°C ti àsọtélé sì fihàn wípé ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ agbègbè ni yòò máa rí atégùn tó wà ní iwọn 23°C si 26°C. Sùgbòn ni Sokoto, Zamfara, Kebbi, ati Adamawa, yóo ní iwọn atégùn tí yòò ju 26°C. Bakan náà àwọn ipínlẹ bíi; Plateau, Kaduna, Bauchi, Oyo, Osun, àti Ekiti yòò máa rí atégùn tó tutù ní òru April tí iwọn rẹ yòò sì wàni 17°C àti 23°C ní àkókò yí gégé bí àwòrán NỌmba 16(b).

Àsọtélé atégùn ojú ọsán May 2026 yíká Nigeria

(a)

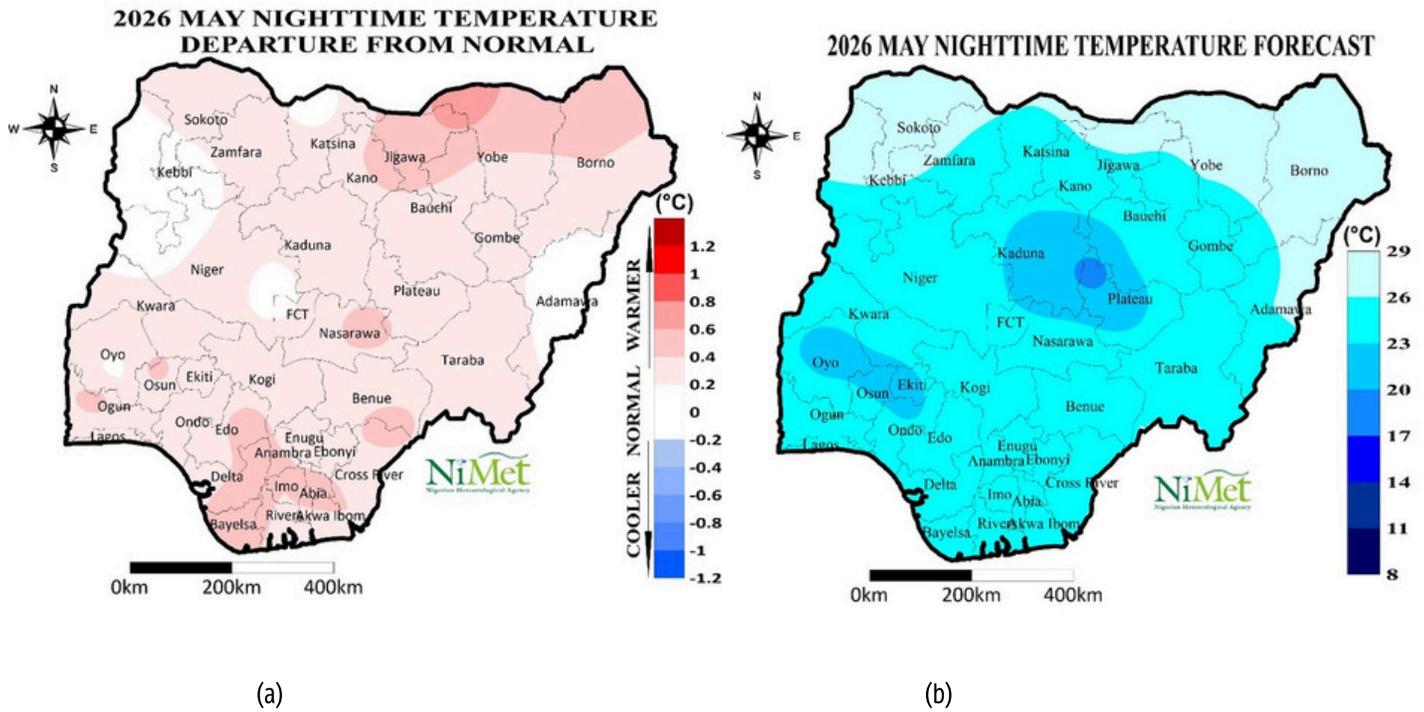
(b)

NỌmba 17: Àsọtélé atégùn ojú ọsán May, 2026 àti bí ó se kúrò ní bí ó se máa ń rí tẹlẹ

Atégùn tí yòò máa fẹ ní ojú ọsán May 2026 yòò wà ní iwọn-tún-wọn-sì, sùgbọn ó seése kí atégùn náà gbóná díẹ ní ojú ọsán ni Lagos, Ondo, Delta, Bayelsa, Enugu, Anambra, Ebonyi, Imo, Abia, Rivers, gégé bi awòrán NỌmba 17(a) se fihàn.

Atégùn ojú ọsán May 2026 gégé bí àworán NỌmba. 17(b) se fihàn, iwọn rẹ yòò wà ní 28°C si 40°C yíká orílẹ̀èdè yí. Àsọtélé jékí ó di mímò wípé atégùn tó kéré yòò máa fẹ ní iwọn 40°C tabi ju bẹ̀ẹ lo.

Àsọtélé atẹ̀gùn òru May yíká Nigeria

NỌmba 18: Àsọtélé atẹ̀gùn òru May 2026 àti bí ó se kùrò ní bí ó se mágá ní rí tẹ̀lẹ̀

Àwọrán NỌmba 18(a) fihàn wípé iwọnba ní atẹ̀gùn tí yòò wà ní iwọnba yíká Nigeria ní May 2026 yòò wà ní iwọn 18°C sí 27°C.

Bakan náà atẹ̀gùn tí yòò wà ní iwọn 18°C sí 20°C ni yòò mágá fẹ̀ ní òru ní apá ibi kan ní Kaduna, Plateau, Oyo, Ekiti, Osun, àti Ondo.

Atẹ̀gùn tí yòò pọ̀ ní iwọn 26°C tábí ju bẹ̀ẹ̀ lọ ni ìrẹ̀ti wà wípé yòò fẹ̀ ní àwọ̀n apá ilà oòrùn àrìwá(NỌmba.18(b)).

Ojú ojọ àti ìlera

Ojú ojọ máa ń ní ipa lórílera èdá yálà ní tààrà tàbí ọ̀nà ẹ̀rọ. Fún àwọn tí kò leè dúró lábẹ̀ ibi tí kò leè dúró lábẹ̀ ibi tí ó bá gbóná tàbí ojú ojọ tí kò dára ni abẹ̀ ibi tí ó bá gbóná tàbí ojú ojọ tí kò dára, ó sáábà máa ń se àkóbá fún ìlera wọn, bíi kí mí mí wọn má jákè àti àwọn àrùn míràn. Bákan náà àwọn eruku tí yóò gba ojú sańmọ̀ leè kó wàhàla bá ojú at imu. Àwọn àkókò tàbí ìgbà míràn máa ń se ìràn lẹ́wọ̀ fún àjàkálẹ̀ àrùn. Àrùn yínrùn-yínrùn máa ń pọ̀ nígbà tí gbogbo nńkan ba gbẹ, ti o si gbóná. Akókò ẹ̀rùn yí ni àwọn ẹ̀fọ̀n máań pọ̀ ẹ̀yí tí ó jẹ̀ nńkan tí ó máa fa àìsàn ibà. Ibà jẹ̀ àìsàn tó sáábà máa ń wáyé lákókòjò tàbí ti gbogbo nńkan bá gbóná. Bí atẹ̀gùn ọ̀jò àti gbogbo nńkan ba tutù, tīdọ̀tí kún ojú sánmọ̀ ó seése kí àjàkálẹ̀ àìsàn ibà àti àrùn yínrùn-yínrùn se lẹ̀ ní irú àkókò yí.

NỌmba 19: Ẹ̀fọ̀n Anopheles

(Orisun: <https://www.cdc.gov/mosquitoes/about/life-cycle-of-anopheles-mosquitoes.html>)

NỌmba 20: Agbègbè tí àrùn yínrùn–yínrùn wà ní Africa
 (Orisun: https://www.researchgate.net/figure/Areas-with-frequent-epidemics-of-meningococcal-meningitis-Disease-data-source-World_fig1_360160616)

Àrùn yínrùn–yínrùn wọ pọ ní orílẹ̀dè Nigeria, bèni kò sí eni tí àrùn náà kò lee mú. Àrùn tó lágbára ni tí ó si lee se àkóbá fún ilera ẹ̀dá. Bí ojú ojọ yí bá n se sége–sège ó seése kíàrùn náà bẹ sílẹ̀ ní kéréké, tí yòò sì máa gbilẹ̀ si bi ó ba ti bẹ̀rẹ̀. Àwòrán NỌmba 20 sọ àwọn agbègbè tí àrùn náà ti máa n wọpọ̀ ní Africa. Àwọn agbegbe kan wà ní ẹ̀kùn Africa èyí tí ó dé agbègbè Senegal ní iwọ oòrùn Africa tí tí tó fi dé Ethiopia ní apá ilà oòrùn Africa. Àwọn agbègbè tí a dárukọ̀ yí sáaba máa n níàrùn yínrùn–yínrùn. Sàà ni àrùn yí nba rìn, ó sáábà máa n wọpọ̀ ní àkókò ẹ̀rùn. Kò sí ibikíbi tí àrùn yí kí ti bẹ̀ sílẹ̀ ní Nigeria, Sùgbón àrùn yí má n wọpọ̀ ní àwọn ipínlẹ̀ mọ̀kàndínlógún tó wà ni apá àrìwá, olú ilú ilẹ̀ yí, Abuja àti àwọn ipínlẹ̀ bíi mélòó kan tó wà ní apá gúusù, àwọn ni; Kwara, Oyo, Ogun, Ondo, Osun, Àti Lagos nítorí wípé wọn sún mọ̀ agbègbè tí àrùn náà ti máa n bẹ̀ sílẹ̀.

Sàà ti àrùn yínrùn–yínrùn ma n bẹ̀ sílẹ̀

Ìbẹ̀sílẹ̀ àrùn yí sáábà máa n jẹ̀ ìgbà ti atẹ̀gùn bá wà láàrìn 25°C si 32°C ti ojú sànmọ̀ si kun fun eruku to wa laarin 500 àti 2000µg/m³. Fún àkíyèsí iwónba ojú ojọ̀ yòò wà jẹ̀ idá ogún sí ogójí íyẹn(20 – 40%), Atẹ̀gùn rẹ̀ yòò sì wà ní 20°C–25°C, Ìdòtí tí yòò gba ojú sànmọ̀, yòò wà ní 200 – 500µg/m³. A dábaà àkíyèsí kékeré nígbà tí ojú ojọ̀ bá wà ní idá ogójí (40%) tí atẹ̀gùn sì wà ní 25°C bèni idòtí tí yòò wà ní ojú sànmọ̀ yòò wà ní 50 àti 200µg/m³. Kò ní sí àkíyèsí kan fún àrùn yínrùn–yínrùn nígbà tíòjò bá ti n rọ̀.

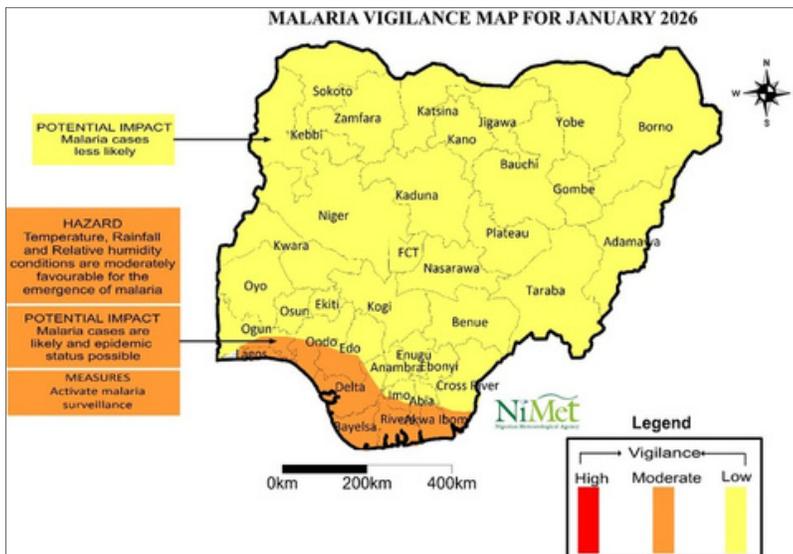
Àkíyèsí Àrùn

Àìsàn ibà àti àrùn yínrún-yínrùn ni ó jẹ̀ ipènjà ètò ìlera ní Nigeria gégé bí àkòsílẹ̀ aṣo àgbáyé nípa àìsàn ibà fún ọdún 2024 se fihàn. Orílẹ̀dè Nigeria ló máa wà níwájú àwọn orílẹ̀dè àgbáyé gbogbo tó ní àìsàn ibà pẹ̀lú àkòsílẹ̀ idá méréndínlògbòn o dín díẹ̀, (25.9%) tí àkòsílẹ̀ fihàn wípé èniyàn idá ogbòn (30%) tó bá ìsèlẹ̀ náà rìn ní ọdún 2023. Eléyí pò fún orílẹ̀dè kan, nígbà tí àkòsílẹ̀ fihàn wípé idá mārùn-léláàdòta (53%) àwọn èniyàn tó ní àìsàn ibà wá láti orílẹ̀dè Nigeria nìkan ní ẹ̀kùn iwò oòrùn Africa.

Gégé bí iwádíi àṣo International Research Institute for Climate & Society (IRI) wòn ní bí ojú ojọ se máa n rí ló n fa bíàìsàn ibà se pò káàkiri àti wípé nígbà tí atégùn bá wà láàrin 18°C sí 23°C, ó seése kí àìsàn ibà kó idá oṣoṣa ní irú àkókò yí. Àpapọ ojú ojọ, atégùn àti àwọn nìkan míràn lée fa kí àìsàn ibà wọpọ. Bí gbogbo àwọn èròjà tí a mẹnuba wònyí bá ti pé, ó seése kí àìsàn ibà fejú.

Àsọtélé nípa ọ̀jò, atégùn àti bí nìkan yóò se rí ni yóò sọ àkíyèsí tí a o se fún àìsàn ibà. Nígbà tí iye ọ̀jò tó n rọ̀ bá wà ní 32°C, tí gbogbo nìkan sì tutù bọ̀bọ̀ tí ó ju iwòn idá oṣoṣin (80%) lẹ, irú agbègbè seése kó rí àjàlù àìsàn ibà, bẹ̀ni ó se pàtàkì kí àkíyèsí gíga wà ní irú àkókò bẹ̀. Nígbà tí atégùn bá wà ní ààrin 20°C sí 25°C tí gbogbo rẹ̀ sì tutù láàrin idá àádòrin sí oṣoṣin (70% - 80%) tó ọ̀jò tó n rọ̀ wà ní iwòn oṣoṣin (80mm) àkíyèsí iwònba gbọ̀dọ̀ wà ní irú àkókò bẹ̀. Sùgbòn nígbà tí tutù bá wà ní idá oṣoṣa (60% - 70%) tí ọ̀jò tó n rọ̀ sì lé ní oṣoṣin (80mm), kò nílò àkíyèsí kankan bí atégùn tó n fẹ̀ bá ti kéré sí 180c tabi ju 320c lẹ, bẹ̀ni tutù kò tó idá oṣoṣa (60%) tí ọ̀jò tó n rọ̀ kó tò iwòn ogbòn (below 30mm) iye ní pé irú àkókò yí kó lee gbà ẹ̀fọ̀n láàyé láti máa pò si rárá.

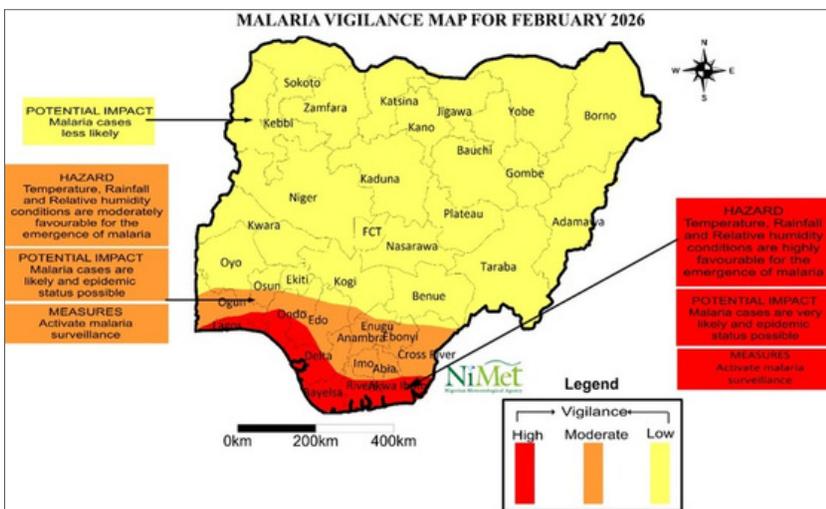
Àkíyèsí àìsàn ibà fún January 2026

NỌmba 21: Àkíyèsí àìsàn ibà January 2026

Àsọtẹ̀lẹ̀ nípa atẹ̀gùn, iye òjò àti ìtutù rẹ̀ nínú January 2026 fihàn wípé ìwòhba àìsàn ibà ló leè bẹ̀ sílẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ẹ̀sẹ̀ odò, látàrì ẹ̀yí , àkíyèsí ìwòhba ní a dábàá fún agbègbè yíi bẹ̀ni àsọtẹ̀lẹ̀ jékí a mò wípé àkókò yíi kò dára fún púpọ̀ sí ẹ̀fon yálà ní àwọn apá ibìkan ní gúúsù, ààrin gbùngbùn àti àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá, nítòrì náà kò fẹ̀rẹ̀ sí àkíyèsí kan rára fún agbègbè yíi.

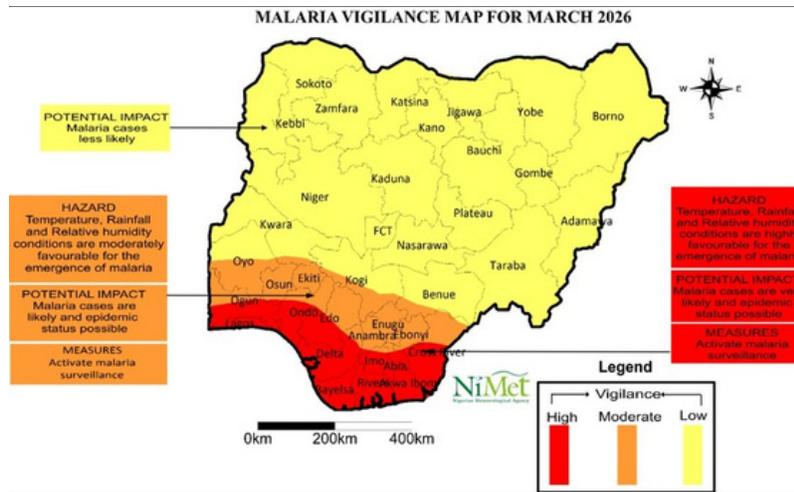
Àkíyèsí àìsàn ibà fún February 2026

NỌmba 21: Àkíyèsí àìsàn ibà January 2026

Ní ìtẹ̀lẹ̀ sí àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ̀, àwọn ìpínlẹ̀ bíi; Cross River, Akwa ibom, River, Bayelsa, Delta, Ondo, ati Lagos seese kí àìsàn ibà bẹ̀ sílẹ̀ ní February 2026, látàrì ẹ̀yí á dábàá àkíyèsí ìwòhba ní irú àkókò yíi. Àsọtẹ̀lẹ̀ nípa ojú ojọ̀ fún àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn àti àwọn ẹ̀yítí ó wà ní apá àrìwá kò ní rí àjàkálẹ̀ àìsàn ibà nínú osú kejí nípa ìdí ẹ̀yí kó fẹ̀rẹ̀ sí àkíyèsí kan rára. (NỌmba 22).

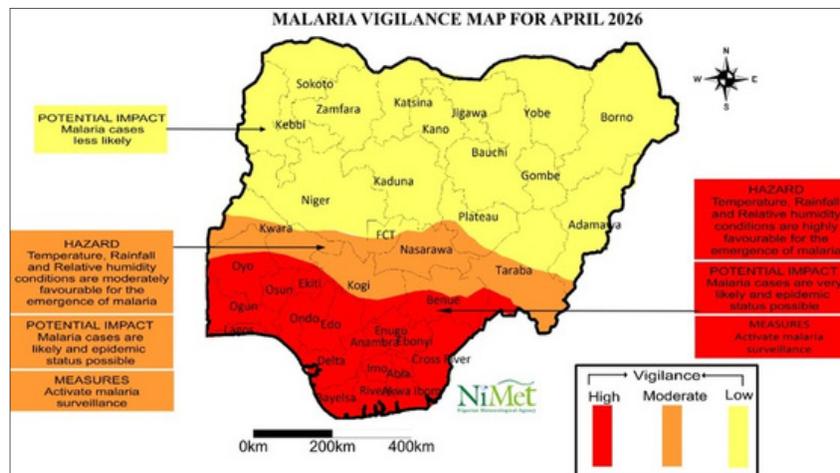
Àkíyèsí àìsàn ibà fún March 2026

NỌmba 23: Àkíyèsí àìsàn ibà March 2026

Àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ fún osù March 2026 fihàn wípé ó seése kí àìsàn ibà bẹ sílẹ̀ ní àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù, látàrí èyí àkíyèsí gíga gbódò wáyé ní agbègbè yí, bákàn nàà àkíyèsí iwòhba ní a dábàá fún àwọn apá ibìkan ní Oyo, Ogun, Osun, Edo, Ondo, Ekiti, Kogi, Anambra, Ebonyi, Enugu, Cross River, àti ipínlẹ̀ Benue, kò sí àkíyèsí Kankan fún àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá rára. (NỌmba 23).

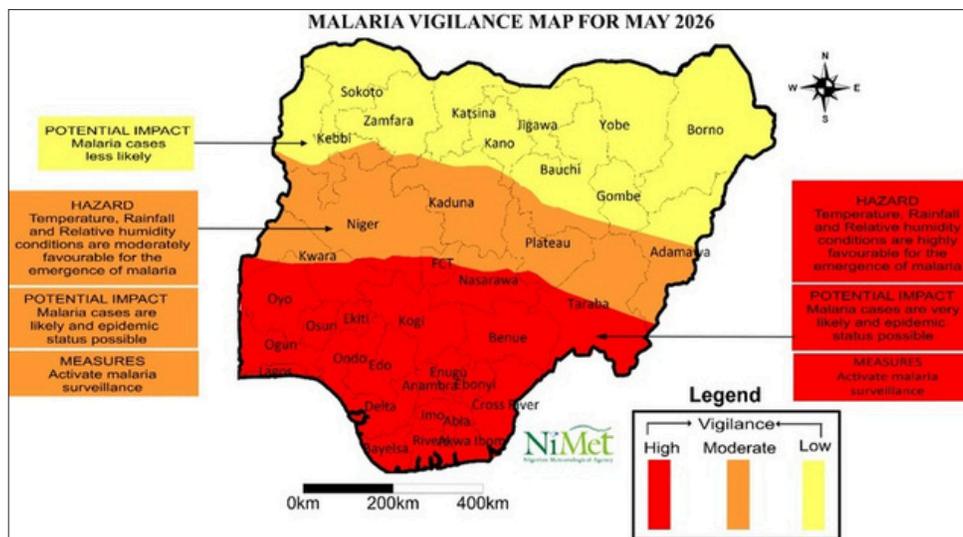
Àkíyèsí àìsàn ibà fún April 2026

NỌmba 24: Àkíyèsí àìsàn ibà fún April 2026

Bí ojú ojọ̀ yòò se rí nínú osù April gégé bí àsọtélẹ̀ se fihàn wípé ó seése púpọ̀ kí àìsàn ibà bẹ̀ sílẹ̀ ní àwọn apá ibìkan ní Kwara, Kogi, Benue, Taraba, àti àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù látàri èyí a dábàá àkíyèsí tó ga ní àwọn ipínlẹ̀ wònyíí nígbà tí a dábàá àkíyèsí iwònbà ní àwọn tó wà ní ààrin gbùngbùn bíi; Kwara, Kogi, Benue, Plateau, Nasarawa àti Niger pèlú olú ilú orílẹ̀dè yí Abuja. Kó sì àkíyèsí kankan fún àwọn tó wà ní apá àrìwá àti àwọn kan tó wà ní ààrin gbùngbùn (wo àwòrán Fig. 24).

Àkíyèsí àìsàn ibà fún May, 2026

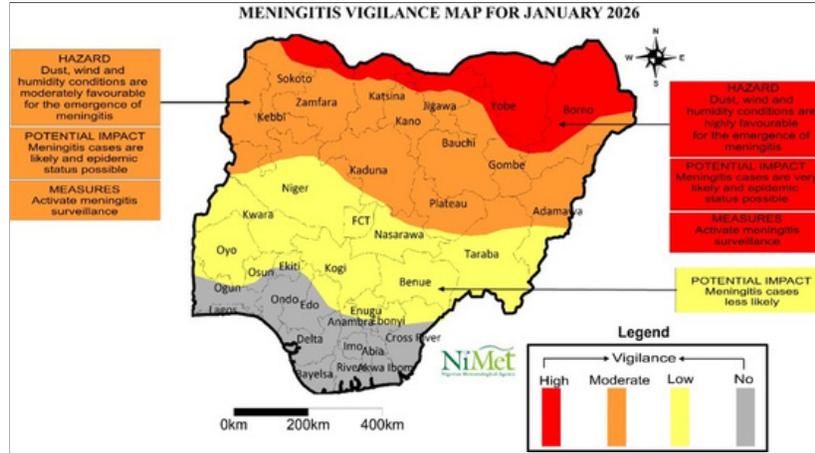
NỌmba 25: Àkíyèsí àìsàn ibà fún May 2026.

Bí òjò tó bẹ̀rẹ̀ yòò se máa dé apá àrìwá, àkíyèsí tó ga gbọ̀dọ̀ wà fún àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù àti àwọn apá ibìkan ní ààrin gbùngbùn fún osù May 2026. Bí a bá wo àkíyèsí gígá tí a se fún àwọn ibi tí a dárúkọ̀ wònyíí, iwònbà àkíyèsí ni yóo wà fún àwọn ipínlẹ̀ bíi; Kebbi, Zamfara, Kaduna, Bauchi àti Adamawa nígbà tí àkíyèsí kékeré ni a dábàá fún àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá.

Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn

Tí-tutù ní iwònbà idòtí ní ojú sánmọ̀ àti atẹ̀gùn tó n fẹ̀ bá se rí ni yòò sọ̀ ibésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn. Àjọ̀ NiMet sọ̀ àsọtélẹ̀ wípé bí agbègbè kòkọ̀kan náà se rí ni yòò sọ̀ ibésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn nípa lílo àwọn nńkan mẹ̀ta wònyíí.

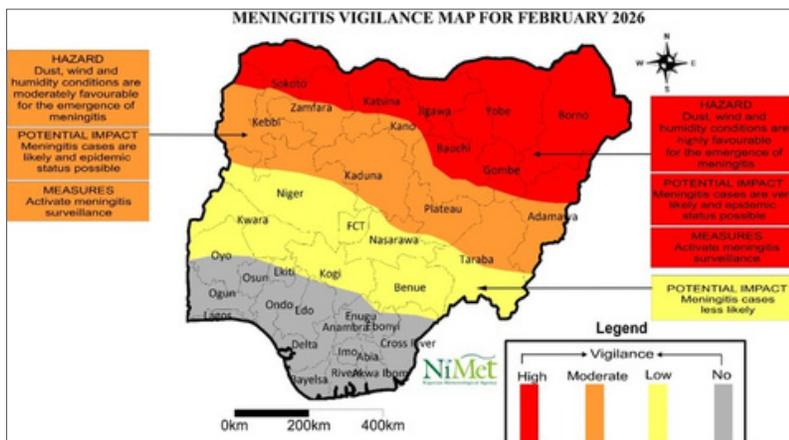
Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún January 2026

NỌmba 26: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn Jan 2026

Àsọtélẹ̀ ojú ojọ Jan 2026 fihàn wípé ó seése kí àrùn yínrùn-yínrùn bẹ sílẹ̀ ní apá ibi kan ní Borno, Yobe, Bauchi, Jigawa, Kano, Katsina, Zamfara, àti Sokoto ní àkókò yí. Ìwọ̀nba àkíyèsí ní a gbà ní ìmòràn wípé kí wọ̀n se fún àwọ̀n apá ibi kan ní Niger, Nasarawa, àti Plateau tó wà ní ààrin gbùngbùn, bẹ̀ni, ìwọ̀nba kékeré ni ó seése kó wáyé ní àwọ̀n ipínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù pẹ̀lú Kwara, Benue, àti Kogi pẹ̀lú olú ilú orílẹ̀dè yí Abuja ní Jan 2026. Bákán náà kó seése kí àrùn yínrùn-yínrùn bẹ sílẹ̀ ní àwọ̀n ipínlẹ̀ tó wà ní ẹ̀sẹ̀ odò látàrí èyí kó sì àkíyèsí kankan fún irú àwọ̀n agbègbè wònyí nítorí kó seése fún yínrùn-yínrùn látí bẹ sílẹ̀ NỌmba. 26.

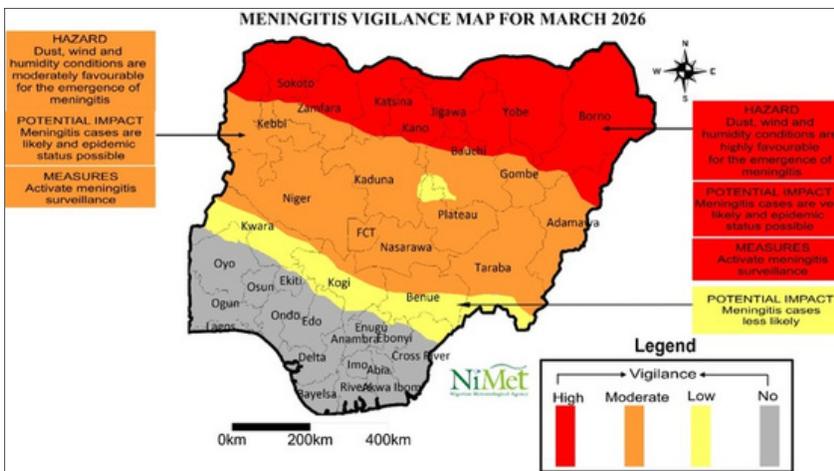
Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrun fún Feb 2026

NỌmba 27: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún Feb 2026

Àsọtélẹ̀ ojú ojọ̀ fún àwọn ìpínlẹ̀ apá àríwá nínú osù Feb 2026 yóò se ìrànlowọ̀ fún ìbésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn ní àwọn agbègbè yí, nítorí náà a dábàá àkíyèsí gíga fún irú áwọn agbègbè yí, ní àwọn agbègbè kan ní apá àríwá àsọtélẹ̀ ojú ojọ̀ ní yóò se ìrànlowọ̀ fún ìbésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn, iwòhba àkíyèsí ni a dábàá fún irú eléyìi náà, bákán náà àkíyèsí kékeré ni a dabáa fún àwọn ìpínlẹ̀ bíi, Oyo, Osun, Ekiti, Kogi, Cross River, Benue, Kwara, àti olú ilú orílẹ̀dè yí. Ìbésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn kó seése kó seṣẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúúsù nítòrì ìdì èyí a dábàá wípé kò sí àkíyèsí Kankan fún agbègbè yí rárá (wo àwòrán NỌmba 27).

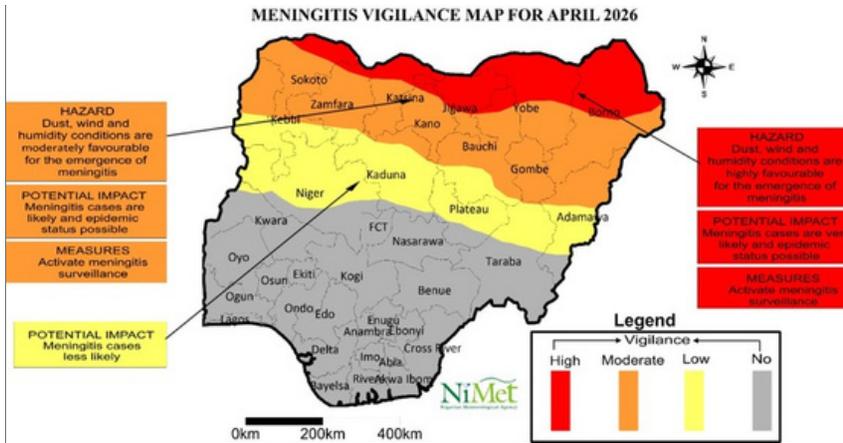
Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún osù March 2026

NỌmba 28: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún osù March 2026

Àsọtélẹ̀ ojú ojọ̀ fún March 2026 fihàn wípé gbogbo nìkan yóò tutù, atégùn yóò wà, ojú sánmò yóò kún fún ìdòtí, nítorí náà àkíyèsí wà wípé ó seése kí àrùn yínrùn-yínrùn bẹ̀ sílẹ̀ ní Sokoto, Zamfara, kebbi, Katsina, Kano, jigawa, Adamawa, Gombe, Bauchi, Yobe, àti Borno. Àkíyèsí tó ga gbọdò wà fún àwọn ìpínlẹ̀ tí a mẹnubà yí, nígbà tí iwòhba àkíyèsí ní yóò wà fún àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn ní March 2026, Àkíyèsí kékeré ni yóò wà fún àwọn ìpínlẹ̀ bíi Plateau, Oyo, Cross Rivers, Edo, Ekiti, àti Enugu, nígbà tí kò tilẹ̀ ní sí àkíyèsí kankan fún àwọn agbègbè tó kù nítorí àkókò náà kò fááyé gba ìbésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn rárá NỌmba 28.

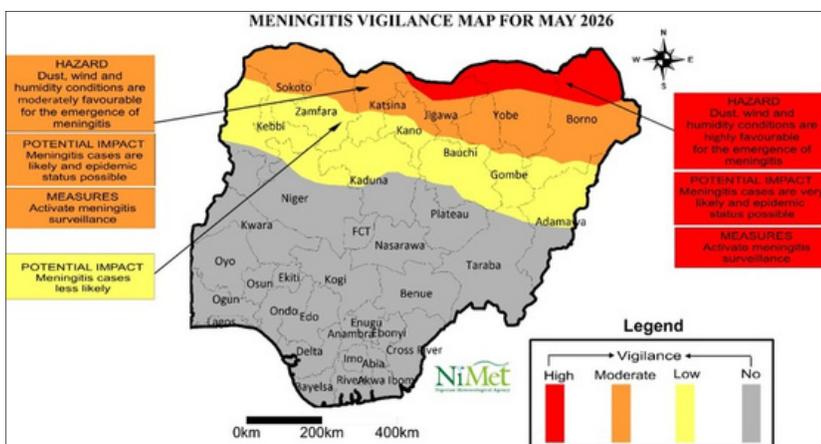
Àsọtẹ̀lẹ̀ Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún April 2026

NỌmba 29: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún April 2026.

Lóri àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ̀ fún osù April, 2026 ó fihàn wípé àrùn yínrùn-yínrùn leè bẹ sílẹ̀ ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní igun òkè àrìwá fún April nitorí nàà a dábàá àkíyèsí gíga fún àwọn ìpínlẹ̀ àrìwá tó wà ní ẹnu ibòdè ilẹ̀ Nigeria fún April, iwòhnbà àkíyèsí ní a dábàá fún àwọn ìpínlẹ̀ apá àrìwá bíi Kebbi, Kaduna, Gombe, àti Adamawa nígbà tí a dábàá iwòhnbà àkíyèsí ní àwọn apá ibi kan ní Niger, Plateau àti Taraba. Kò leè sí àkíyèsí fún ìbésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn àti àwọn èyí tí ó wà ní apá gúúsù orílẹ̀dèdè yí (wo àwòrán NỌmba 29).

Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún May 2026

NỌmba 30: Àkíyèsí àrùn yínrùn-yínrùn fún May 2026

Fún osù May, 2026 a dábàá àkíyèsí gíga fún àwọn ìpínlẹ̀ bíi, Borno Yobe, Jigawa, àti Katsina, gégé bíi àwòrán Fig. 30 se fihàn wípé ó seése kí àrùn yínrùn-yínrùn seṣẹ̀ ní irú àwọn

agbègbè wònyí, látàri àsọtéléle ojú ojọ. Ní àwọn apá ibi kan ní Kano, Gombe, Bauchi, Zamfara, Sokoto, àti Kebbi, a dábàá ìwònbà àkíyèsí ní àwọn agbègbè wònyí. Àkíyèsí kékeré gbọdò wà fún apá ibi kan ní Niger, Kaduna, Taraba àti ìpínlẹ Adamawa. Kò ní sí àkíyèsí kankan fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ìpínlẹ tó wà ní apá gúúsù nítorí bí ojú ojọ yóò se rí kò leè fààyè gba ìbésílẹ̀ àrùn yínrùn-yínrùn.

Orí Kẹta

Àtubòtán àsọtéléle ojú ojọ ọdún 2026 lórí àwọn ẹka ọrọ ajé tó se kókó

Bí ojú ojọ bá se rí máa n nípa lórìètòọrọ ajé àti ìgbòkè-gbodò ọmọniyàn. Àsọtéléle nípa ojú ojọ 2026 yòò ní ipa lórí ètò ọrọ ajé ní orísìrìsì ọ̀nà tí ó sé jẹ wípé àwọn tí n se àmúlòdòjúọjọ fún isẹ wọn gbodò wà ní ìmúrasílẹ̀ fún èyí.

Ìrìnà òfúrufù

NỌmba 31: Pápákò òfúrufú Nnamdi Azikwe

Àsọtéléle nípa ojú ojọ fún ọdún 2026 sáfihàn wipè àwọn atégùn yòò gbóná ju bí ó se máa n rí tẹlẹ lọ. Gbígboná tí ojú ojọ yòò gbóná ju ti tẹlẹ lọ yòò ní ipa lórí ìrìnà òfúrufú. Bí atégùn yòò se máa se adínà gboókú fún ìrìnà òfúrufu tí yòò sì máa kó isòro bá àwọn ọ̀sìsẹ̀ ìrìnà òfúrufú àti àwọn èrò.

Òjò tí yòò máa rọ ní ọdún 2026, ìrètí wà wípé kò ní kúrò ní bí ó se máa n rí tẹlẹ ní àwọn agbègbè bíi, Kebbi, Kaduna, Enugu, Cross Rivers, Abia, Ebonyi àti olú ilú orílẹ̀dẹ̀ yíí Abuja. Ó seése kí òjò tí yòò máa rọ ní ìbèrè sàà ọdún pọ̀ kojá àlà. Kí ó to dí wípé a bọ̀ sínú àkókò òjò, sàájù kí àkókò òjò tó bẹ̀rẹ̀, àkókò òjò àti ìgbà tí òjò yòò dá se pàtàkì ní ìrìnà òfúrufú látàrì àwọn nńkan tí yòò máa se lẹ̀ bíi àrà sísán, íjì líle, ọ̀wàrà òjò àti ọ̀kàn-ò-jòkan omíyalé pẹ̀lú kùru-kùru tí ó leè se ìdíwọ̀ fún ìríràn ọ̀kọ̀ òfúrufú, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ìdíwọ̀ wọ̀nyí leè se ìjàmbá fún lílọ̀ àti bíbọ̀ ọ̀kọ̀ òfúrufú. Fífò àwọn ẹ̀yẹ̀ ní ojú sánmọ̀ náa leè dá wàhálà sílẹ̀ fún ìgbòkè-

gbodò ìrìnà òfúrufú èyi tí o leè fa ijàmbá. Ní àkótán ojú ojọ jẹ òkan pàtàkì tó ní ipa lórí ìrìnà òfúrufú, bèèni ààbò àti iyára se kókó nínú èka yí. Látí orí kùru-kùru, àìkò rina dáradára, àrà sísán àti àwọn ìsòro míràn tó rọ mọ ojú ojọ leè se àkóbá fún ìrìnà òfúrufú, látàrí èyí ó se pàtàkì kí a mọ wípé bí ojú ojọ bá se rí ní ipa lórí ìrìnà òfúrufú. Ó se kókó fún èka yí látí se àmúlò àwọn àsọtéléle àjọ NiMet fún àseyorí isẹ wọn, ní ìbámu pèlú àjọ ICAO, WMO, àti NCAA, nípa ìlànà tí wọn gbè kalẹ ó yẹ kí àwọn ilé isẹ ìrìnà òfúrufú máa se àmúlò àsọtéléle ojú ojọ látí fi se àtìlẹyìn fún àlàkalẹ wọn èyi tí yòò jékí isẹ wọn rọrùn.

Àsọtéléle	Atubọtan
1 Sààjù àkókò òjò	-Atégùn líle máa n se ìdíwọ fún àwọn èrò nígbà tí bàálú bá fẹ gbéra àti bí ó bá fẹ bà. - Atégùn líle leè ba ọkọ òfúrufú jẹ níbi tí wọn bá gbe sí ó tún leè se àkóbá fún àwọn irinsẹ tí wọn n ló. - Bí àrà bá n sà nì gbogbo ìgbà ó leè se àkóbá fún ààbò pèlú kó se àdínà gboòkú fún gbígbéra ọkọ bàálú.
2 Pí-pòjù òjò ati bí ó se ju bí ó se máa n rí tẹlẹ lọ	-Omi yòò pọ ní àwọn ọnà tí bàálú yòò ti gbéra, eléyí yòò se àkóbá fún-un. - Àpòjù òjò leè se ìdíwọ fún ìrìran bàálú tí èyi yòò sì se okùnfà ìdádúró fún wọn, - Àpòjù òjò leè jékí bàálú máa le tètè gbéra látàrí wípé yòò se àkóbá fún-un.
3 Bí ojú ojọ bá gbóná kojá iye tó yẹ kó wà	- Bí ojú ojọ bá gbóná ó leè se àkóbá fún dí-darí bàálú èyi tí ó leè mú kúrò ní ojú ọnà rẹ. - Pèlú ojú ojọ tí ó gbóná, ẹnjinni yòò máa gba ọpòlọpọ èyi tí yòò jẹ kí owóná ga sí. - Nígbà tí gbogbo nìkan bá gbóná, yòò fa ìdádúró fún ìgbéra ọkọ bàálú páàpàá àwọn tí ó n bá n lọ sí ibi tí ó jìnà. Ó seése kí wọn máa leè kó gbogbo èrò wọn tán nígbà kan náà.

Ìmọ̀ràn

- A rọ àwọn awakọ òfúrufú kí wọn ri wípé àwọn wà níbi ìpàdẹ tí wọn máa n se kí ọkọ
- bàálú tó gbérà ní ìbámu pèlú àsẹ ICAO fún ààbò tó péye.
- Kì awakọ òfúrufú àti gbogbo àwọn alába-sisẹ-papọ rẹ ri wípé wọn n gbò ìròyìn nípa ojú
- ọjọ déédéé kí wọn tó gbéra.
- *Àwọn ọlọkọ òfúrufú àti gbogbo àwọn alákoso pápákọ òfúrufú gbodò ri wípé àwọn n
- tẹlẹ gbogbo ìkìlọ àjọ NiMet nípa ìrìnà wọn ni gbogbo ìgbà.

- Gbogbo àwọn tórókàn nípa ìgbòkè-gbodò ọkọ òfúrufú gbodò ri wípé àwọn se àyèwò
- tó yẹ páàpá nípa ojú ojọ àti àwọn nńkan tí yòò mú ìrina rorùn.
- Àwọn ọkọ, òfúrufù gbodò ri wípé àwọn tẹlẹ ìlànà tí wọn là kalẹ fún ààbò ìrìnà òfúrufú
- àti lílò gbogbo àwọn pàpàkò.
- Kí gbogbo àwọn tórókàn tó n mójútó pàpàkò òfúrufú ri wípé omi kò dẹgún sí ibi tí
- bàálù yòò gbera, kí wọn se gbogbo nńkan tó bá yẹ bíi kòtò-ìdaminù sí àwọn òpópónà
- pàpàkò òfúrufù.
- Kí àwọn aláse ri wípé wọn n mójútó àwọn ẹyẹ tó n fò káàkiri ní pàpàkò òfúrufú páàpáà
- nígbà tí òjò bá bèrẹ àti ìgbà tí òjò bá parí láti leè pinwọ ìkọlù àwọn ẹyẹ ní pàpàkò
- òfúrufú.
- Kí àwọn ọlọkọ òfúrufú ri wípé wọn se àmúlò ìgbésè míràn bíi ojú ojọ kò bá dára ní
- ìbámu pẹlú àlákale ìrìnà òfúrufù.
- Kí àwọn olókọ òfúrufú kékèkéké ri wípé àwọn n tẹlẹ àlákale àjọ NiMet ní gbogbo ìgbà tí
- wọn bá n wàá.
- Kí àwọn tó n se àmójútó àwọn pàpàkò ri wípé wọn n tẹlẹ gbogbo ìlànà àlákale páàpáà
- nígbà tí ojú ojọ kò bá dára tí kùru-kùru gba ojú ojọ.
- Gbogbo àwọn òsìsẹ tí ó máa n wà ní ìkàlẹ nígbà tí ọkọ òfúrufú kan bá fẹ bà tàbí gbera
- gbodò ri wípé wọn tẹlẹ gbogbo ìlànà tó yẹ láti leè dènà ìjàmbá ní irú àkókò yí.

Isé Ọgbìn

Ní ọdún 2026 ọpọlọpọ ọjọ ni yòò ti máa rọ sáájú kí àkókò ọjọ gan tó bèrẹ (ìyẹn sáájú kí ọjọ tó bèrẹ) Àsọtéléle jẹkí ó di mímọ wípé yóó wà ní ìbámu bí ó se máa n rí tẹlẹ ju bí ó se máa n rí lọ ní gbogbo ibikíbi ní Nigeria, sùgbón ọjọ yòò pé díẹ kí ó tó bèrẹ ní àwọn ibìkan ní Bornu. Bákan náà àsọtéléle sọ wípé ìgbà tí ọjọ náà n dá ni yòò dá. Ọpọlọpọ ibikíbi ní Nigeria ni yòò ri ọjọ ju bí ó se máa n rí tẹlẹ àyààfi àwọn agbègbè tí iye ójọ tó máa n rọ níbè yòò dínkù ju bí ó se máa n rí lọ. Nítorí náà, a gba àwọn àgbẹ lórílèdè yí nímòràn láti gbé àwọn ìgbésè nípa ọgbìn oníkóró lákókò ọgbìn.

Ètò Ọ̀gbìn

NỌmba 32: Oko àgbado

Isé Ọ̀gbìn

- A rọ àwọn àgbẹ̀ láti tẹ̀lẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ àkókò tí òjò yòò bèrẹ̀ kí ó tó di wípé wọn dágbalé
- ọ̀gbìn wọn kí wọn sàkíyèsí wípé òjò isáájú tó bá rọ̀ kǐ se ìbèèrẹ̀ sáà òjò rírọ̀.
- Ní ibi tí òjò bá pé kí ó tó bèrẹ̀ a rọ̀ àwọn àgbẹ̀ láti dágbalé ọ̀gbìn èyí tí ó leè rí ara gba
- èèrùn.
- Látàri wípé òjò yòò tètè bèrẹ̀ ní àpá gúúsù, á rọ̀ àwọn àgbẹ̀ láti tètè bèrẹ̀ ọ̀gbìn wọn, kí
- wọn se àmúlò àkókò náà kí ó tó di wípé ọ̀dà wọ̀lé.
- Kí àwọn àgbẹ̀ ri wípé àwọn ń se ọ̀gbìn kíkó omi pamọ̀ àti síse àmúlò àwọn ọ̀nà
- A rọ̀ àwọn àgbẹ̀ láti tẹ̀lẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ àkókò tí òjò yòò bèrẹ̀ kí ó tó di wípé wọn dágbalé
- ọ̀gbìn wọn kí wọn sàkíyèsí wípé òjò isáájú tó bá rọ̀ kǐ se ìbèèrẹ̀ sáà òjò rírọ̀.
- Ní ibi tí òjò bá pé kí ó tó bèrẹ̀ a rọ̀ àwọn àgbẹ̀ láti dágbalé ọ̀gbìn èyí tí ó leè rí ara gba
- èèrùn.
- Látàri wípé òjò yòò tètè bèrẹ̀ ní àpá gúúsù, á rọ̀ àwọn àgbẹ̀ láti tètè bèrẹ̀ ọ̀gbìn wọn, kí
- wọn se àmúlò àkókò náà kí ó tó di wípé ọ̀dà wọ̀lé.
- Kí àwọn àgbẹ̀ ri wípé àwọn ń se ọ̀gbìn kíkó omi pamọ̀ àti síse àmúlò àwọn ọ̀nà
- • ìgbàlódé mírán tí yòò mú isé ọ̀gbìn wọn rọ̀rùn.
- • Agbègbè tí àsọtẹ̀lẹ̀ sọ wípé yòò ní ọ̀dà díẹ̀ ní July sí August, kí àwọn àgbẹ̀ ri wípé ọ̀gbìn

- tí yóò ri ara gba ọdà ìwònba ní kí wọn gbìn, kí wọn sisé àmúlò ọgbón ìkó omi pamò
- bakan náà kí wọn ri wípé àwọn se ọgbìn àkùrò ní irú àkókò bẹẹ.
- A rọ wọn láti se àmúlò ìgbésè pínpin ajílẹ wọn nígbà gbogbo kí ó má baà se àkóbá fún
- ọgbìn wọn.
- Kí wọn ri wípé wọn la ọnà tí omi yóò máa gbà kojá nínú oko wọn láti leè pinwó
- omíyalé pàápàá ní àkókò tí ọwọ ojò dunlẹ dáadáa, kí wọn sì ri wípé àwọn èbè wọn ga
- dárádára, èyí tí omi kò ní leè se àkóbá fún.
- Kí àwọn àgbè ri wípé wọn n se àmúlò ọgbìn èyí tí ó bá àkókó kan mu pàápáá bí àsọtéléle
- ojú ojọ se sọ.
- Kí àwọn àgbè ri wípé wọn n kó omi pamò lákókò ọjò pàápàá àwọn agbègbè tí ọjò kò ní
- pò tábì ibi tí yóò ti pò kojá àlà.

Àtunbòtán àsọtéléle ọdún 2026 lórí ètò ọgbìn

Bí atégùn bá gbóná lákókò ọdà, ó seése kó fa ooru fún àwọn nńkan ọgbìn èyí tí ó leè se àkóbá fún dí-dàgbà àwọn nńkan ọgbìn wònyí, bẹ̀ni yóò jékí èrè kíkó rẹ kéré lákókò ìkórè. Ó máa n jékí omi tí àwọn nńkan ọgbìn nílò dínkù, pẹ̀lú bí gbogbo nńkan se gbóná yí, àwọn èrè oko kò ní tó nńkankan rára, yóò sì mú àdínkù bá dí-dàgbà àwọn ọgbìn. Gbí-gbóná ojú ọjọ àti atégùn yóò se ìrànlọwọ fún àwọn kókóró ajenirun, àìsàn pẹ̀lú orísìrìsì àwọn nńkan tó leè se ìdíwọ fún ìdàgbàsókè ọgbìn pò sí. Oorun àti atégùn tó gbóná yóò máa se àkóbá fún àwọn ewéko, tí yóò sì máa bá àwọn nńkan ọgbìn jẹ, ní ọpọ̀ ìgbà dí-dàgbà àwọn nńkan ọgbìn, èyí a sì máa mú ìjákulẹ̀ bá àgbè léyìn ọpọ̀lọpọ̀ wàhálà, tí ó sì seése kí àdánù wáyé látàrí gbí-gbóná ojú ọjọ àti atégùn gbí-gbóná.

Ìmòràn

- A rọ àwọn àgbè láti máa gbìn àwọn kóró tó gbóàti èyí tíó leè fara gba ọdà orísìrìsì.
- Kí àwọn àgbè sún àkókò ọgbìn wọn kí wọn leè máse faragba àkókò tí ojú ọjọ bá gbóná.
- Kí àgbè se àmúlò ọgbìn ìdábòbò kí wọn leè tójú ilẹ̀ tí wọn n gbìn nńkan sí.
- A rọ àwọn àgbè láti máa se ọgbìn inú aginjùèyí tí yóò leè dábòbò àwọn ọgbìn wọn,
- Kí àwọn àgbè ri wípé àwọn n se àmúlò ajílẹ̀ àti àwọn nńkan míràn tíó leè se àtìlẹyìn
- fún àdínkù ọjò rírò.
- Kí wọn kóraró fún àwọn ọgbìn tí kò lágbara láti gba ọdà.

Ìmọ̀ràn

Ìrètí wà wípé atégùn ojú òjọ tí yòò máa fẹ̀ nínú osù January sí May ní ojú ọ̀sán àti ọ̀ru yòò kojá bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀, ó seése kí èyí ní ipa lórí áwọn nńkan ọ̀sìn. Bí gbogbo nńkan bá gbóná yòò mú àdínkù bá gbogbo ìsowọ̀-ṣe àwọn nńkan ọ̀sìn wọ̀nyí, tí ó sì kó wàhàlára bá ọ̀rọ̀ ajé àwọn oníkàn-ọ̀sìn. Àsọtéléle jẹ́kí a mò wípé àkókò ọ̀gbìn kò ní kúrò ní bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ tàbí kí ó yá ju bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ ní àwọn agbègbè kan àyààfi àwọn agbègbè Bornu tí yòò pẹ̀ díẹ̀ kí ọ̀jò tó bèrẹ̀.

Bákan náà a le rò wípé ọ̀jò yòò dá nígbà kan náà gégé bí ó se máa ń rí sùgbọ̀n ó seése kí ọ̀dà wáyé ní apá àrìwá tó jìnà, àwọn ibi kan ní gúúsù iwọ̀ oòrùn àti àwọn apá ibìkan ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn.

Pẹ̀lú àwọn nńkan tí a mẹnubà wípé yòò selẹ̀ sí ojú ojọ̀ ní ọ̀dún 2026, a dábàá àwọn nńkan wọ̀nyí fún àwọn oníkàn-ọ̀sìn látí se fún àtìlẹ̀yìn isẹ̀ ọ̀sìn fún ọ̀dún 2026

NỌmba 33: Ibùdó ọ̀sìn adìyẹ

Ìmọ̀ràn gbogbo-gbò fún àwọn nńkan ọ̀sìn

- Sájú kí ọ̀jò tó bèrẹ̀, a rọ̀ àwọn àgbẹ̀ oní-nńkan-ọ̀sìn látí ri wípé wọn fún àwọn nńkan
- ọ̀sìn wọn ní abéré, kí wọn leè ya aràn kúrò lára.
- Kí wọn máa mójútó àwọn nńkan ọ̀sìn nípa bí wọn se rí àti atégùn gbí-gbóná tí yòò
- máa fẹ̀ láàrin osù Feb sí April nígbà tí ìrètí wà wípé atégùn tí yòò máa fẹ̀ yòò jẹ̀ gbí-
- gbóná.
- Kí àwọn àgbẹ̀ oní-nńkan ọ̀sìn ri wípé àwọn pèsè ibi tí atégùn wà látàri wípé ọ̀oru yòò

- wà láàrin osù February sí May.
- Kí wọn ri wípé atégùn ń fẹ sí gbogbo ibi tí wọn kó àwọn nńkan ọ̀sìn sí látàri oorú tí yóò
- wópò ní àwọn à̀sìkò kan, kí wọn sì ri wípé wọn gba itójú tó yẹ.
- Kí wọn ri wípé wọn ńkó àwọn tó bá dàgbà kúrò lára àwọn tuntun nínú nńkan ọ̀sìn
- wọn.
- Kí wọn ri wípé wọn ń se gbogbo nńkan látí pinwọ́ kí àjàkálẹ̀ àrùn má baà se lẹ̀ sí wọn.
- Kí wọn ri wípé àwọn nńkan ọ̀sìn wọn ní à̀nfànń sí omi tó mọ́ gaara, kí wọn sì máa se
- àyèwò wọn ní ọ̀rèkòòrè fún ilera wọn páàpàá nígbà tí ojú ojọ́ bá gbóná àti igbà tí ọ̀jò
- bá dáwọ́ díẹ̀.
- Kí wọn ri wípé àwọn se àtúnse igbà tí wọn yóò ri wípé nńkan tutù dáadáa níòwúrò àti
- à̀sáálẹ̀ ní wọn jẹun.
- Kí wọn máa mójútó ilera àwọn nńkan ọ̀sìn páàpàá lákòkò tí igbòná ojú ojọ́ bá
- gbóná koja à̀là èyí tí ó leè fa ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ìsòro fún wọn kí wọn sì rí wípé àwọn nńkan sí
- dókítà tó ń se itójú nńkan ọ̀sìn lóòrèkòòrè.

Ọ̀sìn Adìyẹ/ Àwọn nńkan Abìyẹ

1. Kí wọn ri wípé wọn ń fi àwọn ò̀ògùn bíi fítámì (A,C,D,E) sí inú omi tí wọn yóò máa mu látí dín oorú àti rírẹ̀ kù páàpàá níààrin osù Feb àti April, nígbà tírètíà wípé ojúojọ́ yóò gbóná janjan,
2. Kí wọn máa fi omí wọn àwọn adìyẹ/ọ̀sìn abìyẹ wọn àti àwọn ilẹ̀ tí wọn bá wa, kó wọn sí látí leè mú àdínkù bá gbígbóná ibi tí wọn wà.
3. Kí wọn ri wípé atégùn wà níbi tí wọn kòàwọn adìyẹ wònyí sí látí leè ri wípé wọn kò ní ìsòro rárá, kí wọn sì gbà wọn kalẹ̀ lówọ́ ikú.
4. Kí wọn máse kòàpòjùàwọn adìyẹ sí ojú kan látí leè jẹkí atégùn àlááfia fẹ̀ sí wọn kí wọn sì ri wípéàwọn ńfún wọn ní omi tó mọ́ gaara lójúnààti máse jẹkíò̀ngbẹ̀ máa gbẹ̀ wọn. Bákán náà kí wọn máa se itójúàwọn tó ń yéyin dáradára.
- 5.1. Kí àwọn àgbẹ̀ oníkan ọ̀sìn ri wípéìgbà tí nńkan bá tutù ní kí wọn máa fún wọn ní óúnjẹ, kí wọn sì máa gba ò̀ògùn afáralókun, páàpàá nígbà tí ojúojọ́ bá gbóná.
- 6.1. Kí wọn ri wípéà̀bò tó péye wà fún ilera wọn látí dè̀nà̀rùn tó sáábà máa ń bẹ̀ sílẹ̀ sájú kí ọ̀jò tó bẹ̀rẹ̀ àti igbà̀ògì̀nńtìn.
7. Ó se pátákí látí mójútó ìmọtótóà̀yíká tí wọn bá wà látí dè̀nà̀sòro tó leè wà, bíi mimu wọn nígbà tíòwà̀rà̀jò bá bẹ̀rẹ̀ gidí.

Àwọn ǹnkan ọ̀sìn (Àgùntàn àti ewúré)

NỌmba 34: Agbo màálù

- A rọ àwọn agbègbé tí àsọtéléle fihàn wípé òjò yóò pé kí ó tó bèrè láti kóraró fún ìmúgbòró ibùdó ǹnkan ọ̀sìn lójúnà àti leè dáàbòbò àwọn èyí tí wọn ní.
- A gba wọn nímòràn kí wọn máa se àmúlò óúnjẹ tí wọn kó pamọ lákókò tí òjò kò tii bẹrẹ tábí ìgbà tí ọ̀dà bá wà, èyí yóò leè jékí óúnjẹ tí wọn kárí wọn.
- Àwọn oní ọ̀sìn ewúré, àgùntàn tàbí àgbò leè se ọ̀nà óúnjẹ tuntun míràn fún àwọn ǹnkan ọ̀sìn wọn.
- Bí òjò bá ti ń wọlé, kí àwọn oníkan ọ̀sìn mójútó bí àwọn ǹnkan ọ̀sìn wọn yóò se máa jẹun, nítorí gbogbo nkàn ni yóò rora máa se nígbà náà.
- Kí wọn ri wípé àwọn ń gbin orísirìsí óúnjẹ kan tí àwọn ọ̀sìn yóò leè máa jẹ. Kí wọn se àyípadà ibi tí àwọn ǹnkan ọ̀sìn yóò ti máa jẹun láti pinwọ títẹ àwọn óúnjẹ wọn mọlẹ.
- Kí wọn tètè bèrè kíkó àwọn ọ̀mọ wọn kúrò lódọ wọn nípa kíkó ilé ti wọn lóto, nítorí àsọtéléle jékí a mọ wípé ìgbà kékeré ni ó wà fún sàà ọ̀gbìn.
- Kí wọn gbiyànjú láti máa gbin àwọn ewéko tí yóò tètè dàgbà kí àwọn ǹnkan ọ̀sìn leè tété rí óúnjẹ jẹ, pàápàá jùlọ nígbà tí òjò kò bá tètè bèrè.
- Ẹ ri wípé ẹ kò rìn jìnnà láti wà óúnjẹ fún àwọn ǹnkan ọ̀sìn yìí, pàápàá níààrin ọ̀sù
- February sí April látàrí bí ojú ojọ yóò se máa gbóná ní àkókò yíí.
- Sáájú kí òjò tó bèrè ọ̀ se patàkì kí àwọn àgbè àti àwọn oníkan ọ̀sìn ní àjọsọ láti leè pinwọ wàhálà tó máa ń se lè láàrin wọn.

- Ó se pàtàkì láti máa se àyèwò àwọn oúnjẹ pàápàá àwọn èyí tí ó bá ti bàjẹ ní àkókò tí òjò bá bèrè láti leè dèkun àrùn lówó àwọn nkan ọ̀sìn.
- Kí wọn wà ọ̀nà omi míràn síta pàápàá jùlò nígbà tí òjò kò bá tí máa rọ́ dádáá, àti ìgbà tí ọ̀dà bá sejẹ́ dárádára.
- Kí wọn sà ọ̀nà láti máa kó omi pamọ́ láti dín ìsòro tí yóò sejẹ́ lákókò èrùn ní apá gúúsù ìwọ́ oòrùn , ní apá Nasarawa láàrín June sí August.
- Kí wọn kó ilẹ̀ ikó-óúnjẹ pamọ́ sí wọn ó ga dárádára sí ilẹ̀ láti leè dèkun àwọn nkan tó leè sejẹ́ sájú ìbèrè òjò àti ìgbà tí òjò bá ń rọ́ kí oúnjẹ àwọn nkan ọ̀sìn mà bà tutù púpọ̀jù..

Ìmọ̀ràn fún sìnsin àwọn àgbò, àgùntàn àti àwọn nkan ọ̀sìn kékeré

- Ní àwọn ibi tí ó jìnnà sí apáàríwá, a gba àwọn irúàgbè bèjẹ́ nímọ̀ràn kí wọn dúró de osù June kí wọn tó máa gbéàwọn nkan ọ̀sìn wọn gún.
- A rọ́ àwọn àgbè, kí wọn máse jékíàwọn nkan ọ̀sìn kékeré wà níàkókò tí wọn oúnjẹ bá wà àti ìgbà tí òjò bá pọ́.
- Ó se pátákí kí oúnjẹ pọ́ púpọ́ fún àwọn nkan ọ̀sìn tó bá lóyún tàbí èyí tí ó bá ń fún ọ̀mọ́ lómú ní irúàkókò yí.
- Kí wọn jíná sí àkókò fi ètò sí ọ̀mọ́ bíbíàwọn nkan ọ̀sìn wọn láàrín osù Feb àti May láti leè jékí oúnjẹ sun àwọn tó kù bọ́ sájú kí òjò tó wọ́lé.
- Kí àwọn àgbè oníkan ọ̀sìn ri wípé wọn yóò se ètò dé ibi wípé nígbà tí oúnjẹ bá pọ́ ní àwọn nkan ọ̀sìn ń bí ọ̀mọ́ sí, kí se ìgbà tí oúnjẹ bá wọn.
- Í wọn ri wípé wọn dábòbo àwọn nkan ọ̀sìn tó bá lóyún àti àwọn èyítíó ń fún ọ̀mọ́ lómú nípa rírí oúnjẹ jẹ́ àti mí mú omi lákókò.
- Kí wọn ri wípé wọn kọ́ àwọn nkan rìn jìnnà látàrí ojúojó tí yóò gbóná pàápàá àwọn tó bá lóyún àti àwọn ọ̀mọ́ kékéké ní irúàkókò yí.

Ìsàkóso àwọn nkan ọ̀sìn kékéké (àgbò, àgùntàn, ewúré) ní àkókò tí èrùn bá le púpọ́

- Kí wọn ri wípé wọn ń pín oúnjẹ fún wọn, kí wọn máse dúró de ìgbà tí àwọn nkan ọ̀sìn yóò rù kan egungun.
- Kí wọn wá oúnjẹ míràn dípò èyítí wọn máa ń jẹ́ , bíi èyí tí wọn ń fi èrọ se, èyí yóò jẹ́ ọ̀nà oúnjẹ míràn fún wọn.
- Kí wọn mú àsorò bá ìbímọ́ àti ìlọyún ní ìgbà tí ọ̀dà yóò wà ní ààrín osù June sí August láti leè pinwọ́ àdánù.

- Látàri ọ̀dà tí yòò wáyé ní apá àríwá tó jìná àti ìwọ̀ oòrùn gúúsù, kí àwọn àgbẹ̀ oníkan ọ̀sìn wá ọ̀nà ọ̀unjẹ̀ mírán láti dí àlàfo èyítí wọn kò ní irú àkókò yẹn.
- Ó se pàtàkì láti se ètò sílẹ̀ bí wọn yòò se kó àwọn nńkan ọ̀sìn wọn kojà inú okò láti máse dá wàhálà sílẹ̀ láàrin àgbẹ̀

Àwọn nńkan ọ̀sìn kékeré (Ehoro àti Ọ̀yà)

NỌmba 35: Ọ̀sìn Ehoro

1. Kí ile àwọn ehoro wà ní ibi tí yòò ní ìdábòbò lówọ̀ oòrùn, ó se pàtàkì kí wọn máa rí atégùn, kí wọn sì máse pọ̀ ní ojú kan.
2. Ilé àwọn ehoro àti ọ̀yà gbọ̀dọ̀ máa gbé ní gbogbo ìgbà bẹ̀ni ó gbọ̀dọ̀ wá ní ìmótótó láti leè dèná àrùn lákókò tí ìbẹ̀rẹ̀ ọ̀jò bá wọ̀lé.

Òsìn Eja

NQmba 36: Odò Eja

- Ìmótótó atégùn tí yòò máa wà nínú odò eja, nítorí tí ó kojá bí ó se máa n rí tẹlẹ ni yòò wà láàrin osú Jan àti April, eléyí sí leè se àkóbá fún irú atégùn(oxygen) tí yòò wà,òsì seése kí ó se àkóbá fún irú odò eja bẹẹ, tí àwọn eja yòò sì máa kú.
- Ò se pàtàkì láti dáábòbò odò eja lówọ òòrùn láti leè pinwọ gbígbóná ojú ojọ ní ààrin osù Feb sí April.
- Ní àwọn agbégbé tí òjò yòò ti tété béré,àwọn àgbẹ eléja leè sé àmúlò èyí lati tètè wá omi sí inú odò eja wọn lówọ omíyalé nípa síse kòtò ìdaminù lówọ omíyalé nípa síse kòtò ìdaminù tó dára àti àwọn àrùn tó leè seḷẹ.
- Kí àwọn àgbẹ eléja ti ri wípé àwọn kò óúnjẹ eja wọn pamọ pàápàá jùlọ nígbà tí ọdá bá wà láàrin osú June sí August nígbà tí omi tí yòò wà kónì pọ.

Ọgbìn Oyin

NỌmba 37: Afára oyin

- Ìpèsè oògùn olómi tó ní sugar nínú, gégé bí ọna mìrán nígbà tí kò bá sí àwọn ewéko òdòdó látàrì ọdà tí yòò seḽẹ.
- Rì wípé omi tí kò ju tó wà nínú àgbá kò jìná sí ibi tí àwọn oyin wà láti leè déná gbígbóná àti àárẹ.
- Kí wọn rì wípé ìdábòbò ibojì wà níbẹ tí ilé afára oyin wà àti déná gbígbóná.
- Jìná sí sí sí ilé oyin nígbà tí ojú ojọ bá gbóná láti pinwọ wàhálà.
- Síse àmójútó ilé àwọn oyin lówọ kòkòrò àti àìsàn ajenirun ìdábòbò lówọ oorú bẹ̀ni kí wọn gbà wọn lówọ àwọn kòkòrò tó máa n jẹ oyin.
- Ìmúrasílẹ̀ nípa ọgbìn àwọn òdòdó tó leè rí ara gbà ọdà èyí tí yòò leè máa pèsè ibi tí àwọn oyin yòò leè máa rí èròjà tí wọn yòò máa fi se oyin pàápàá ní àkókò ọdà láàrin osù November sí December ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá.

Ìsàkóso ọ̀rọ̀ omi

[FILES] Tap water. PHOTO: Getty Images

NỌmba 38: Omi Ẹ̀rọ̀

Ìpèsè omi ni ọ̀pá kùtẹ̀lẹ̀ fún gbogbo ẹ̀ka, gégé bí àjọ Africa Union se sọ wípé kò sí iye owó tí wọn ná fún ìpèsè òmì àti ìmótótó. Wọn yìò ri ànnfààní rẹ̀ ní ilọ̀po méje ní ẹ̀ka ilera, ètò ẹ̀kọ̀, ìpèsè ouñjẹ àti ìdábòbò àyíká.

Àyípadà ojú ojọ káàkiri àgbáyé àti Nigeria se pàtàkì sí bí ojú ojọ bá se rí, bíi ọ̀wọ̀n gógó òmì, ìdíwọ̀ àwọ̀n nńkan se máa n rí, àti bí àyípadà bá se ri ní yìò se okùnfà bí nńkan yòò se rí àti ọ̀rọ̀ omíyalé ní àwọ̀n agbègbè kan, tí àdínkù bá omi fún ilò àwọ̀n aráàlú, fún isé oko, àwọ̀n nńkan ọ̀sìn àti àwọ̀n nńkan mírà̀n. Eléyí a máa ní ipa lórí ìgbé ayé ẹ̀dá àti ààbò orílẹ̀dè kan. Láti leè yanjú àwọ̀n ìpènijà tí a mẹnubà yí, a nílò ìgbésẹ̀ akin nípa síse ilànà àti àlákálẹ̀ èyí tí ó se fojú rí, láti fòpin sí àwọ̀n isòro wọ̀nyí. Ọ̀kan lára èyí ni kí iyàtò wà nínú ìmójútó ojú ojọ, síse àgbékalẹ̀ tí-tètè se ìkìlò tí yòò leè se irànlọ̀wọ̀ fún kì-kojù àwọ̀n ìpènijà tí àyípadà ojú ojọ mú dání.

Àtubòtán àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ 2026 lórí ìgbáyé-gbádùn ọ̀rọ̀ ajé Nigeria ní ẹ̀ka ìpèsè omi ní ipa pàtàkì àti orísirisí ẹ̀ka ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọ̀n ìdí bíi títètè tábì àitètè bèrẹ̀ ọ̀jò àyípadà nípa iye tí yòò rò sége-sège àwọ̀n atégùn líle sí sége-sège bí sàà ọ̀jò kan yòò se gùn tó, gbogbo àwọ̀n nńkan wọ̀nyí ni yòò nípa lórí ètò ọ̀rọ̀ ajé, àwùjọ àti àyíká.

Ìsàkóso ọ̀rọ̀ omi

- Ọ̀jò yòò bèrẹ̀ ní àkókò tó máa n bèrẹ̀.
- Ọ̀jò yòò parí ní àkókò tó máa n parí.
- Ọ̀jò yòò gùn ju bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ lọ.

- Ìwọ̀n ọ̀jò tí yóò rọ̀ àti
- Atẹ̀gùn yóò se gbóná kojá bí ó se máa ń wá tẹ̀lẹ̀ lọ láti ààrin osú Jan – May.

Àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojú 2026 seése kóní ipa púpọ̀ lórí ẹ̀ka omi ní àwọ̀n ọ̀nà wọ̀nyí:

1. Ó seése kí omíyalé sèlẹ̀ látàri wípé iye ọ̀jò tí yóò rọ̀ yóò pọ̀jù èyí tí ó maá ń rọ̀ lọ, bèèni ìgbà tí yóò parí yóò gùn ju bí ó se máa ń rí lọ, látàri èyí, ọ̀rọ̀ ìmọtótó yóò mẹ̀hẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọ̀n ǹnkan ni yóò sèlẹ̀ nì àkókò péréte tí ọ̀jò pípọ̀ yóò ti rọ̀.
2. Ìpàdánù ẹ̀mí, dúkíá àti ìsípòpadà àwọ̀n ènìyàn látàri omíyalé tàbí tí dáàmù bá ya.
3. Ìbésílẹ̀ àjàkálẹ̀ àrùn látàri àìkò palẹ̀ egbin mọ̀ dáradára èyítí yóò se àkóbá fún omi tó mọ̀ gaara páàpàà júlo níbi tí àsọtẹ̀lẹ̀ jẹ́kí ó di mímọ̀ wípé ó seése kí ọ̀jò tí yóò rọ̀ níbẹ̀ tó bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀.
4. Bí omi tó bá wà bá gbóná kojá àfẹ̀nusọ̀ ole se okùnfà àwọ̀n kókóró àìfojúrí tí yóò sisé àkóbá fún gbogbo àwọ̀n èròjà tó wà nínú omi, pẹ̀lú èyí , wàhálà níyì ó dà sílẹ̀ fún gbogbo àwọ̀n ǹnkan tí ń gbé inú omi.
5. Ipa tí ọ̀òrùn tàbí atẹ̀gùn tó ń fa omi lákókò tí ǹnkan bá gbóná yóò mú àdínkù bá omi tó wà, látàri bí gbogbo àwọ̀n èròjà àti irinsẹ̀ tí wọ̀n kó sí ìsàlẹ̀ omi bá fojú hàn.
6. Wàhálà àti ìjàgùdù máa ń sèlẹ̀ nígbà tí ọ̀dà bá ti de nítorí ọ̀wọ̀n omi yíò máa sèlẹ̀.
7. Bí àwọ̀n ènìyàn bá ti ń se ìwakùsà tàbí gbẹ̀ ilẹ̀ , ó seése kí ó bá omi jẹ̀.
8. Àdínkù yóò bá àwọ̀n omi tó wà nínú dáàmù gégé bí ọ̀kan-ó-jòkàn idọtí yóò se pọ̀ lójú rẹ̀.
9. Lákókò ọ̀jò orísìrìrì ǹnkan ni yóò wà nínú omi, èyí tí yíò ná àwọ̀n aláse ní owó reṣẹ̀tẹ̀ láti jẹ́kí omí náà dára láti mu tàbí lò.
10. Bí omi bá ti pọ̀, ó seése kí omíyalé àti àwọ̀n àfijọ̀ rẹ̀ gba ìgboro kan.
11. Eléyí tí amẹ̀nubá ló kẹ̀ yí leè se àkóbá fún omi tó wà lókè ilẹ̀.
12. Yóò mú àyípadà bá ìsọ̀wọ̀-sisé omi.
13. Pẹ̀lú bí omi yóò se pọ̀, ó seése kí ó jẹ́kí ilẹ̀ máse lágbara láti gba omi dúró, látàri èyí yóò se àkóbá fún àwọ̀n ibùdó ìkómi sí bíí kí dáàmù fàya, tàbí kí àwọ̀n ibùdó ìkó omi sí ní wàhálà ní agbègbè tí dáàmù wà.
14. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọ̀n ǹnkan ni yíò sèlẹ̀ sí ojú omi látàri èyí yóò sèlẹ̀ sí ojú omi, látàri èyí yóò dín agbára irú ìwúlò omi béè kú.

Àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojú 2026 seése kóní ipa púpọ̀ lórí ẹ̀ka omi ní àwọ̀n ọ̀nà wọ̀nyí:

- Ó seése kí omí pọ̀ si, èyí tí yóò rọ̀rùn láti kó omi pamọ̀ yálà fún ilò l’ábẹ̀le, fún isẹ̀ ọ̀gbìn tàbí fún ilò àwọ̀n ilé isẹ̀ gbogbo.
- Ó seése kí omí pọ̀ si, èyí tí yóò rọ̀rùn láti kó omi pamọ̀ yálà fún ilò l’ábẹ̀le, fún isẹ̀ ọ̀gbìn tàbí fún ilò àwọ̀n ilé isẹ̀ gbogbo.

- Bí Omi bá wà ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ yóò leè máa mú àwọn irinsé àti èhìnnì tutù dárádára nígbogbo àwọn agbègbè tí àsọtéléle fihàn wípé yóò ní ọ̀jò kojá bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ lẹ̀.
- Yóò mú ìgbé ayé rọ̀rùn fún gbogbo àwọn ǹnkan tó n gbé inú omi ní irú àkókó yí.

Lójúnà àti se àmúlò àwọn àhfaaní tí ìpèsè omi yóò mú wà ní àkókò, kí àdínkù se leè bá àwọn ipa tí àsọtéléle sọ wípé yóò wáyé adábàà àwọn àlákálẹ̀ àti ìgbésè láti se

- Síse ètò àti ìlànà nípa àmúlò àwọn àhfaaní àwọn ọ̀kanòjọkan tí pípọ̀jù omi yóò mú wà, bẹ̀ni ìsàkòsò ìjàmbá tó seése kó sèlẹ̀.
- Níná owó sí àwọn èròjà àti ibùdó èyítí wọn leè kó omi pamọ̀ sí ní irú àkókò yí pàápàá ní àwọn agbègbè tí omíyalé tileè sèlẹ̀.
- Síse ìdàpadà àwọn etidò, nípa kíkó omi pamọ̀ àti àtúntò omi fún àwọn ọ̀kan-ò-jọkan étó bẹ̀ni ìgbésè yí yóò leè dábòbò omi lówó kí òòrùn fáà mu.
- Ìdàpadà gbogbo àwọn etidò gégé bí èyí se n kó ipa pàtàkì nínú ìdábòbò gbogbo àwọn èròjà inú omi.
- Síse àmúlò àwọn ǹnkan tó bà àyíká mú láti dábòbò omi, bíi gbìngbin igi àti àwọn ǹnkan míràn, èyítí yóò leè fún omi ní agbára bẹ̀ni yóò leè dábóbó ilé wa nígbà tí àyípadà ojú ojọ bá dé.
- Síse àfihàn àti atilẹ̀yìn fún òfin tó rọ̀mọ̀ ọ̀rò omi fún àseyorí ọ̀lọ̀jọ̀ pípé.
- Síse ìtaniji ní òòrèkòòré, wíwó àwọn ǹnkan tó leè dèná ibi tí omi n gbà kojá bẹ̀ni ìpinwò dída ìdòtí sí àwọn ibi tí kò tó, pèlú yíyá ìgbé ní ojú táyé.
- Ùkí wọn ri wípé wọn n se àtúnse omi dárádára lójúnà àti le jékí àwọn èniyàn máa rí omi tó dára mu.
- Jí-jékí ifowọ̀-sowọ̀-pò tó gúnmo wà láàrin àwọn àlátilẹ̀yìn àti gbogbo àwọn tọ̀rọ̀kàn láti leè sán ọ̀nà tuntun tí wọn yóò fi dẹ̀kun omíyalé, kí wọn sì máa se ètò ojọ iwájú sílẹ̀ sájú ,ní àkókò àti lẹ̀yìnàwọn ìsẹ̀lẹ̀ pàjávìrì.

- Kí àwọn alákosó dáàmù ri wípé wọn n tẹlẹ gbogbo ilànà àti àlákálẹ̀tọ̀ rọ̀ mọ̀ ọ̀rọ̀ dáàmù nípa síse àmúlò omi.
- Kí wọn ri wípé àwọn mójútó ọ̀rọ̀ dáàmù dárádára nípa ìpinwọ̀ omíyalé àti bí omi yòò se máa kún ní àkúnjù ní àwọn dáàmù wa.
- Síse ìmúgbòrò àwọn ojú ọ̀nà omi, kí wọn sì ri wípé àwọn òkò ìdọ̀tí kúrò nínú àwọn ibùdó náà gba omí pípọ̀ dárádára.
- Kí wọn máa se ìmójútó àwọn ibùdòikó omi pamọ̀ sí, èyí tí yòò leè jẹ́jì wọn tètè kojú ìpènijà omíyalé tó bá fẹ̀ sejẹ̀.

Ìgbókè-gbodò ìrìnà orí ilẹ̀

NỌmba 39: Ìgbókè-gbodò ọ̀kọ̀ ní Abuja

Ìgbókè-gbodò se pàtàkì nínú ètò ọ̀rọ̀ ajé orílẹ̀édé kan. Nítorí òun ni okùn tó sọ̀ ibi kan papọ̀ mọ̀ ìkejì òun ló n se àtìlẹ̀yìn fún kíkó àwọn èniyàn àti ẹ̀rú láti ibikan sí èkejì. Òun ni agbàterù ìdàgbàsókè ọ̀rọ̀ ajé orílẹ̀édé kan, bẹ̀ni ojú ojọ̀ jẹ̀ ọ̀kan pàtàkì tó ní ipa lórí ìgbókè-gbodò ọ̀kọ̀ ní Nigeria nítorí ilẹ̀ Nigeria ní ìgbà ọ̀jò àti ìgbà ẹ̀rùn. Àkókò méjèjì yí ni àtunbòtán rẹ̀ lórí ìrìnà yálà orí ilẹ̀, ojú òfúrufù, íríná ojú irin, tábí íríná ojú omi.

Ojú ojọ̀ ní ipa pàtàkì lórí ìgbókè-gbodò ní Nigeria; omíyalé, òoru ọ̀yẹ̀ àti àwọn àfarajọ̀ rẹ̀ ní ipa lórí ìrìnà orí ilẹ̀ nípa ìjàmbá ní ọ̀pópónà èyí tí yòò jẹ́kí ètò ọ̀rọ̀ ajé pakasọ. Jí-jẹ́kí àwọn nńkan amáyederùn dúró dáadáa, mímú ìlọ̀síwájú bá àsọtéléle wà, àti síse àmúlò àlákálẹ̀ gbogbo èyí

tí ó lee mú àdínkù bá àwọn nḡkan tí kò báà selẹ , jí-jékí ààbò tó péye wà àti jí-jékí lílọ àti bíbọ rọrùn ní orílẹ̀dè Nigeria se pàtàkì.

Ìrìnà orí ilẹ̀

Ìrìnà orí ilẹ̀ ló wópọ̀ jù ní Nigeria gégé bí ó se jẹ wípéẹka yí ló n kó àwọn ènìyàn àti ẹrú láti ibikan sí èkejì, yíká orílẹ̀dè yí. Àkọ̀sílẹ̀ fihàn wípé orílẹ̀dè Nigeria ní òpópónà tó so mó ara jù níwò oòrùn Africa (National Bureau of statistics 2025)

Òpópónà ni Nigeria gbáralé púpọ̀ jù fún lílọ bíbọ̀ wọn, wọn ní àwọn òpópónà tó so àwọn ilú kòòkan àti ipínlẹ̀ papọ̀, àwọn òpópónà ààrin ilú àti àwọn ìgbèríko pọ̀ láti se àtìlẹ̀yìn fún ìgbòkè-gbodò àti èto ọ̀rọ̀ ajé. Bí òpópónà bá dára , òun ni okùnfa ìdàgbàsókè ilú, yálà ní ẹ̀ka kátà-kàrà, ẹ̀kọ̀, isẹ̀ ọ̀gbìn, àti ìdàgbàsókè àwọn ilẹ̀ isẹ̀ gbogbo.

Àsọtéléle ojú ojọ 2026 nípa àkóko ọ̀jọ̀ yòò tẹ̀le bí ó se máa n rí tẹ̀le lẹ̀ ní àwọn osù January, February, March,, April àti May. Bí ó tilẹ̀ jẹ wípé ọ̀jọ̀ yòò rọ̀ dárádára, tí atẹ̀gùn yòò sìpọ̀ bakan náà, gbogbo àwọn nḡkan wònyí ni yòò ní ipa olórí ìrìnà orí ilẹ̀ ní gbogbo ọ̀nà.

Ìmọ̀ràn nípa àtunbòtán ojú ojọ̀ nípa ìgbòkè-gbodò ìrìnà ní Nigeria Àtunbòtán ọ̀jọ̀ tí yòò rọ̀ àti omíyalé

- Àrọ̀rọ̀dájọ̀ sáábà máa n fa omíyalé, tí omi yòò kún gbogbo òpópónà ẹ̀yí máa n fa isòro fún àwọn ọ̀kọ̀ láti leè kojá dárádára.
- Àwọn omi tó máa n kún àwọn òpópónà kí sáábà jékí àwọn ọ̀lọ̀kọ̀ mọ̀ ibi tí àwọn kótó, wònyí wà ní ojú òpópónà, ẹ̀yí tíó máa n fa tí ijàmbá fi n selẹ̀.
- Àgbàrá a máa wó àfàrá lẹ̀, bẹ̀ni ọ̀jọ̀ máa n wọ̀ àwọn ẹ̀gbẹ̀ kan òpópónà ẹ̀yí tí ó sáábà máa n se adínà-gboòkú fún lílọ̀ láti ilú kan sí èkejì.
- Bí ìdíwọ̀ bá ti wà nì àwọn òpópónà ó máa n mú àkùdẹ̀ bá kíkọ̀rù láti ibi kan sí èkejì, ó máa n se ipalára fún lílọ̀ ilẹ̀ iwé, eléyí nikan kọ̀, ó máa n se àkóbá fún tí-tètè dá sí ọ̀rọ̀ pájàwìrì, ó sì máa n jékí ètò okoòwò pakasọ̀.

Ìmọ̀ràn

- Kí wọn ri wípé wọn mójútó gbogbo kòtò idaminù ní àwọn òpópónà ijọba àpapọ̀, ipínlẹ̀ àti gbogbo ẹ̀yí tó wà ní ààrin ilú.
- Jí-jékí àwọn òpópónà tó bá wà ní agbègbè tí omíyalé ba ti máa n selẹ̀ kíó ga dárádára sí ilẹ̀, bẹ̀ni kí wọn lo àwọn èrọ̀jà tí yòò leè gba ojú ojọ̀ dúró.

- Síse ifokànsin àsọtéléle àjọ NiMet nípa àti kí wọn sàkíyèsìòpópónà lákókòàròròdáòjòàti igbà tíàrá sísán bá pọ.
- Kí wọn ri wípé wọn kóraró fún àwọn òpópónà tí omíyalé bá wà, kí wọn sì gba ọ̀nà ibòmíràn lo..

Àrá sísán, ijì líle àti àìkò ríran dárádára

- Àrá sísán àti kùru-kùru máa n dín ìríran kù ní àwọn òpópónà, látàri èyí kí awakò rọra se kí wọn màa báà kọlu ara wọn.
- Atégùn líle máa n wú igi dí ojú ojọ bakan náà atégùn líle a máa gbéàwọn pátákó subú tí yòò sì dí àwọn òpópónàèyí tíó leè fa ijàmbá bí àwọn ọ̀lọkò kó bà kiyèsi èyí..

Ìmòràn

- A rọ gbogbo àwọn awakò àti gbogbo àwọn tí n lo òpópónà látí máse sáré sàpájudé, tàbí kí wọn dúró nígbà tíàrá líle tàbí ijì líle bá wà ní àwọn òpópónà tí wọn n gbà kojá.
- Kí àwọn òsìsẹ̀ pàjawìrì ri wípé àwọn tètè n gé gbogbo àwọn igi tó bá wódí òpópónààti gbogbo àwọn nńkan tó leè fa ijàmbá.
- Kí àwọn awakò máse gba ọ̀kò wọn sí abẹ̀ igi, tàbíàwọn òrùlé tí kò dúró dárádára tàbíàwọn abẹ̀ òpó wáyà nńlá-nńlá tó gbé iná kojá.

Kùru-kùru ní igbà èrùn àti ojú ojọ tí kǐ dara lákókò ọ̀dá

- Kúrukúru tó lágbara a máa se ìdíwọ̀ fún ìríran níàwọn òpópónà pàápàá ní apá àríwáàti àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní àarin gbùngbùn.
- Bí àwọn eruku bá pọ̀ níòpópónà, ó leè kó wọ̀jú tàbí imú awakò tàbí ọ̀nàòfun rẹ̀ èyí tí yòò se àkóbá fún ìlera rẹ̀.
- Àìkò-ríran awakò leè fa ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ijàmbá fún àwọn ọ̀lọkò.

Ìmòràn

- A rọ àwọn ọ̀lọkò látí máa tan iná iwájúọ̀kò wọn, kí wọn sì ri wípéàwọn kò sáré ní agbègbè tí eruku bá wà.
- Àwọn ilé iséọ̀lọ̀kò gbọ̀dò ri wípéàwọn n fún àwọn awakò ní ìròyìn àtìgbàdégba nípa ojú ojọ látí leè mọ̀ bí wọn se fẹ̀ rìn .

- Kí wọn ri wípéokò tí wọn gbé sí ojú òpópónà ní ǹnkan tí yíò máa nu gílààsì nù, bẹ̀ni wọn gbodò ri wípé atégùn ń fẹ̀ àwọn èro dáradára.
- Ó se pàtàkì láti gbé àwọn àkomòná ìkìlò sí àwọn òpópónà, páàpàa àwọn agbègbè tí ó sáábà máa ní kùru-kùru àti eruku lójúònà lákókò sàà kan.

Ooru tó lágbára àti àkóbá fún òpópónà

- *Bí ojú ojọ bá gbóná púpọ̀ jù ó leè ba àwọn ọ́dà tí wọn fi se òpópónà jẹ, bí kí ó máa wú, tàbí sán, èyí yóò se jẹ̀ ìsòro fún àwọn awakò àti ọkọ̀ páàpàá.
- *Gbígbóná àwọn ojú òpópónà yóò máa se àkóbá fún àwọn táyà páàpàá jùlọ̀ àwọn tí ìrìnàjò wọn bá jìnà.
- *Gbígbóná ojú ojọ leè se àkóbá fún àwọn afará, yóò máa níàláfó níbi tí wọn ti so wọn papọ̀, èyí yóò máa jẹkí afará máa ni, ìsóra èyítíó leè se àkóbá fún àwọn tó ń gbé orí rẹ̀.

Ìmòràn

- Kí wọn máa se àmúlòàwọn ọ́dà pẹ̀lú ǹnkan míràn tó leè gba gbígbóná ojú ojọ̀ dúrò nígbà tí wọn bá ń se òpópónà kan.
- Kí wọn máa se àyèwò àwọn òpópónà lóòrèkóòrè páàpàá jùlọ̀ ní apáàríwá nígbà gbogbo tí ǹnkan bá gbóná janjan.
- Kí àwọn awakò máase àyèwò táyà wọn wò lórèkóòrè, kí wọn sì jìnà sí kíkóerù ní àkólé páàpàá nígbà tí ojú ojọ̀ bá gbóná.

rìnà ojú irin

NQmba 40: Ìrìnà ojú irin Abuja

Ìrìnà ojú irin jẹ ọ̀nà pàtàkì nínúàwọn ìrìnà ní Nigeria, tíó máa ń se àtìlẹ̀yìn fún lílọ̀ àti bíbò àwọn erò pẹ̀lú kíkóàwọn òbítíbitièrù lọ síàwọn ibi tíó jìnà. Láìpé yí ni ijọba ná owó reṣeṣe sí ojú irin tó lọ, láti Abuja sí Kaduna, Lagos sí Ibadan Warri sí Itakpe, tí wọn sọ ojú irin náà di ìgbàlódé. Ọkọ ojú irin tó ń kó ńkòpòlọpò láàrín ìpínlẹ̀ èkọ̀ àti èyí tíó wà ní Abuja jẹ èyítíó tun fi ẹsẹ̀ ètòrò ajé rinlẹ̀, sùgbón bí ojúojọ se rí káàkiri Nigeria ní ipa lórí ìrìnà ojú irín, páàpàà àwọn irinsé tí wọn ńlò, ààbòàti isẹ̀ dádádára rẹ̀.

Ojú ojọ kó ipa pàtàkì nípa isẹ̀ dádádára rẹ̀, ààbò rẹ̀ àti ìgbọ̀kànlẹ̀ nínú rẹ̀ ni kùru-kùru àti àrà sísán ńkó ipa lórí isọwọ̀-sisẹ̀ àti àwọn èròjà tí wọn ń lò pẹ̀lú àlákálẹ̀ tó mọ̀yáń lórí síse àgbékalẹ̀ àwọn irinsé tí yòò leè farada ojúojọ̀ àti títètè kilò leè jẹ́kí àdínkù bá àwọn isòro tó leè kojúẹ̀ka yí nítorí ó seé fọkàntẹ̀, bẹ̀ni ósí gbé ara lé.

Ìmòràn lórí àtunbòtán àsọtélé lórí ìrìnà ojú irin ní Nigeria

Àròròdá òjò àti omíyalé

- Àpòjù òjò leè wọ àwọn irin òpópónàọkọ ojú irin lọ, èyí tí ó sì leè fa ijàmbá.
- Dídegún omi síàwọn ojú irin leè se àkóbá fún ojú irin èyítíó lee kó ìsòro dídànùọkọ ojú irin níònà rẹ.
- Omíyalé pàápàá ní àwọn ẹsẹ àti ayà okè tàbí ní àwọn ẹsẹ àti àyàòkè tàbí ní àwọn ìgbèríko leè jẹkí lílọ àti bíbọ ọkọ ojú irin dáfọ dúró fún ìgbà kan náà.
- Omíyalé leè se àkóbá fún àwọn afará tí ọkọ ojú irin n gba kojá èyí tí ó leè fa idádúró fún ìgbà díẹ lílọ àti bíbọ ọkọ ojú irin..

Ìmọ̀ràn

- Kí àyèwòàti àbẹ̀wò síàwọn ojú irin nígbà gbogbo kó ó máa wáyé pàápàáàwọn agbègbè tí omíyalé ti leè seḽẹ.
- Kí wọn se ojúònà kòtò ìdaminù sí ojú irin, èyí yòò fòpin sí kí omi máa dégún síàwọn ojú irin.
- Kí wọn bèrẹ máa se àmúlòìkìlọ ojú ojọ pàápàá lákókò tí ojú dunlẹ.
- Kí àwọn onílẹ isẹ ọkọ ojú irin tètè máa sọ nńkan tó seḽẹ fún àwọn ẹ̀rọ wọn láti máse jẹkí wólù-kolù máa seḽẹ ní àwọn ibùdòiwọkọ ojú irin.

Àtubòtán oorù àti atégùn pí-pọ̀jù

- Ó leè jẹkí ojú ọ̀nà irin reluwé fẹ sí látàrí gbígbóná tí ojú ojọ gbóná.
- Ó leè dín agbára àwọn irin tí wọn fi se òpópónà reluwè kù,
- Ó lee se àkóbá fún àwọn ẹ̀rò inu ọkọ reluwé èyítí kò bá ní nńkan amúlẹ tutù nínú rẹ.

Àrá àti ijì líle

- Àwọn atégùn líle leè ba àwọn ẹ̀rọjà ojú irin jẹ.
- Àrá leè jẹ adínà-gboókú fún irinsẹ ìbánisòrọ ọkọ ojú irin.
- Ọgi wíwọ si ojú ọ̀nà reluwé leè se àkóbá fún lílọ àti bíbọ rẹ.

Ìmọ̀ràn

- Kí wọn ri wípé wọn n gé gbogbo àwọn igbó àti koríko ní oju irin láti leè pinwọ ijàmbá.
- Kí wọn ri wípéàwọn ní irinsẹlåtileyìn bièyí tí wọn bá n lò bá denu kolẹ.
- Kí ètò pàjávìrì wà nílẹ lákókòijì líle àti àwọn ara sísan.

Ìrìnà ojú omi àti ọ̀rọ̀ ajé inú rẹ̀

Ọ̀rọ̀ ajé inú omi àti àwọn àlùmọ̀nì rẹ̀ jẹ́, ètò ọ̀rọ̀ ajé tó gbòòrò, bẹ̀ni ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ǹhkan ló sodo sínú rẹ̀, bíi àwọn oúnjẹ inú omi, ìrìnà inú omi àti àwọn ọ̀kọ̀ ojú omi nílá-nílà, epo rọ̀bì àti gáàsì pẹ̀lú ètò ìgbafẹ́ nì àwọn agbègbè tó wà ní ẹ̀sẹ̀ odò. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ǹhkan ní ẹ̀ka yíì leè fi mú ìdàgbàsókè bá ètò ọ̀rọ̀ ajé ilẹ̀ yíì, èyí ni àsọtéléle ojú ojọ̀ 2026 fi sàlàyé ní ẹ̀kúnréré àwọn ǹhkan tí wọn yóò bá pàdẹ̀, kí wọn leè fise ìpinnu èyí tí yóò mú ìlọ̀síwájú bá ilẹ̀ Nigeria, Bákan náà wọn yóò leè se gbogbo ètò tó bá yẹ lati ọ̀lọ̀kan-òjọ̀kan fún àyípadà rere.

Ẹ̀ka ọ̀rọ̀ ajé inú omi

Ìrìnà ojú omi

Àsọtéléle tó fihàn wípé òjò yóò pọ̀ju bí ó se máa nì rí tẹ̀lẹ̀ lọ, yóo sí ní ipa lórí ìrìnà ojú omi lábẹ̀le. Láti inú osù May tí títí tí yóò fi dé October ọ̀kọ̀ ojú omi kékèkèké àti nílá-nílá yóò leè máa kọ̀jà.

NỌmba 41: Ọ̀kọ̀ ojú omi Ferry Ìpínlẹ̀ Eko

Ìmọ̀ràn:

- Bí omi kò bá kùn dárádára kí òjò tó bẹ̀rẹ̀, ó seése kó jẹ́ ìdíwọ̀ fún àwọn ọ̀lọ̀kọ̀ ojú omi, wọn kò ní leè lọ sí àwọn ibi tí wọn ní lọ̀kàn láti lọ̀ nípa ìdí èyí a rọ̀ wọn láti se gbogbo ètò dárádára kí ó tó di wípé wọn gbé ọ̀kọ̀ wọn sí ọ̀nà.

- Lákókò ìbèrè òjò ní osù February sí March, àwọn ẹranko yòò gba ojú omi yòò sì je ìdíwó fún lílọ àti bíbò àwọn ọkọ ojú omi kékèèrè.
- Lààrin osù June sí September nígbà tí òjò yòò ti máa rò dárádára, àgbàrá yòò ti wọ ìdòtí sí àwọn ojú omi, èyí sì leè se àkóbá fún àwọn ọkọ ojú omi látàri èyí wọn sọra, bèèni kí wọn sàkíyèsí irú àwọn ìdòtí ojú omi yí.
- Ó seése kí atégùn má ru àwọn omi wònyí sókè pàápàá lákókò tí òwàrà òjò bá dunlẹ, yòò sì máa se àkóbá fún àwọn ọkọ-ojú omi kékèèké àti àwọn ọgbéí tó bá ń wa irú ọkọ bẹẹ nípa ìdí èyí kí wọn sọra gidigidi.
- Ìrètí wà wípé àwọn ọdọ yòò kún àkúnfàya nígbà tí òwàrà òjò bá bèrè nínú osù June sí September látàri èyí kí àwọn tó ń se àmúlò ojú omi se àlákálẹ nípa bí wọn yòò se máa rìn ìrìn wọn láti jékí ààbò tó péye wà ní ojú omi.

Epo àti gáàsì

NỌmba 42: Epo ròbì wíwà ní Nigeria

Bí òjò yòò se tètè bèrè sáájú bí ó se máa ń rí tẹlẹ lọ ní agbègbè Rivers àti Bayelsa yòò ní ipa lórí àwọn irinsé iwa epo gégé bí àrà yòò se máa sán ní gbogbo ìgbà eléyí ni àwọn ìsòro tó wópò kí sàà òjò gan an tó bèrè. Bákan náà atégùn ńlá tí yíò máa mú ìjì dání seése kó selẹ èyí tí ó leè mú àwọn irinsé tí kò bá dúró dárádára kó ìjàmbá bá àwọn òsìsẹ tí yíò sì tún mú àwọn irinsé wọn pèlú wọn yòò pàdánù irú irinsé yí, ó se pàtàkì kí wọn se ìtójú àwọn irú irinsé wònyí kí ó tó di wípé òjò gidi wolé dé.

Ìmọ̀ràn:

- Ó se pàtàkì láti dájọ́ isẹ́ dúró lóri àwọn isẹ́ kan ní ibùdọ́ ifọpọ́ àti ìwà epo nígbà tí àrà átí atẹ̀gùn líle bá ń fẹ́, nítorí ewu ńlá ló jẹ́ fún àwọn to ń sisẹ́ níbẹ́ kí àrà bá iná jẹ́, kí iná gbé òsìsẹ́, tàbí kí ó ba irinsẹ́ jẹ́.

Oúnjẹ inú omi

Pẹ̀lú àsọtẹ̀lẹ̀ wípé odò yòò kún láàrin osù June sí September, ìrètí wà wípé gbogbo agbègbè ẹ̀sẹ̀ odò ní yòò kún fún àwọn oúnjẹ inú omi èyí tí yòò jẹ́ ànfààní fún àwọn apeja ní agbègbè

NỌmba 43: Ojọ́ àwọn nńkan inú omi

Ìmọ̀ràn:

- Àrọ̀dádáòjò yòò mú àdínkù bá mímọ́ àwọn omí tó sàń lọ́ sínú òkun ní àkókò kan látàrí èyí kò ní sí àwọn orisi àwọn ẹja tàbí nńkan inú omi ní àkókò yíí.
- A rọ́ àwọn apeja láti tẹ̀lẹ́ ìròyín àjọ́ Nimet kí wọ́n máa pa ẹja ní irú àkókò yíí, nítorí ó seése kí ijàmbá sejẹ́, tàbí kí ọkọ́ ojú omí tàbí irinsẹ́ tí wọ́n ń lò dá isẹ́ sílẹ́.

Irin-ajo etikun

Gégé bí àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ́ ọdún 2026 se se àgbékalẹ̀ wípé ò seése kí nńkan gbóná díẹ̀ láàrin osù January sí May ní agbègbè ẹ̀sẹ̀ odò, èyí tí yòò jẹ́kí àwọn arinrin ajò afẹ́ wá sí agbègbè náà, bíí kí wọ́n wá wẹ́ tàbí kí wọ́n wà gba afẹ́fẹ́ etí òkun.

Source: thewheatbakerlagos

NỌmba 44: Ibùdó ìgbafé eti òkun ni Eko

Ìmọ̀ràn:

- Ó se pàtàkì láti gbé pátákó atọ̀nà fún àwọn arinrin àjọ́ afé àwọn ibi tí wọn leè dé ní irú àkókò kan látàri wípé òkun yóò ti kún púpọ̀, a rọ̀ wọn láti gba àwọn olùrànlọ̀wọ̀ tí yóò tọ̀ wọn sọ̀nà bí wọn bá fẹ̀ se ìgbafé ní irú àkókò yí tàbí kí àwọn atọ̀nà pin wọn lọ̀wọ̀ láti se irú èyí.

Èka ìpèsè iná ọ̀ba

NỌmba 45: Ibùdó ìpèsè iná àti pínpin

Ìpèsè Iná látí ara omi

Àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ́ 2026 seése kó ní ipa lórí ìpèsè iná ọba látí inú omi ní Nigeria ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀nà. Bí ọ̀jò yòò se tètè bèrẹ̀ sájú bí ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ lo ní àwọn ìpínlẹ̀ bíí, Niger, Kaduna, Enugu, Cross Rivers, Kebbi àti olú ilú orílẹ̀dèdè yí yòò jẹ́kí omí kún inú àwọn dáàmù kan, èyí yòò sì mú ìyàtò bá iná ọba tí wọn yòò máa pèsè pò si dárádára lákókò ọ̀jò, sùgbón bí ọ̀jò kò se ní tó bi ó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ nì àwọn ìpínlẹ̀ bíí, Bornu, Yobe, Ogun, Oyo àti apá ibi kan ní Niger, yòò dín iye omi tí yòò wà nínú odò Niger àti Benue kí, èyí yòò sì dùn iye omi tí yòò wọ̀nú dáàmù kájíí ku. Pẹ̀lú èyí ìpèsè iná ọba yòò dínkù jọjọ ní agbègbè yí pàápàa jùlọ nígbà tí sàà ọ̀jò bá ti n kásẹ̀ nílẹ̀. Ní àfikún, ọ̀jò tí yòò tètè parí ní kogi àti Niger pẹ̀lú àwọn ìpínlẹ̀ alámúlégbé seése kó dín ìgbà tí àwọn ènìjinni tó n pèsè iná lati inú omi yòò sisé kù, bèni iná tí yòò máa jáde yòò dínkù jọjọ, nítorí èyí àwọn èniyàn yóò máa sán ọ̀nà mírán tí pèsè iná ọba ní irú àkókò bẹe.

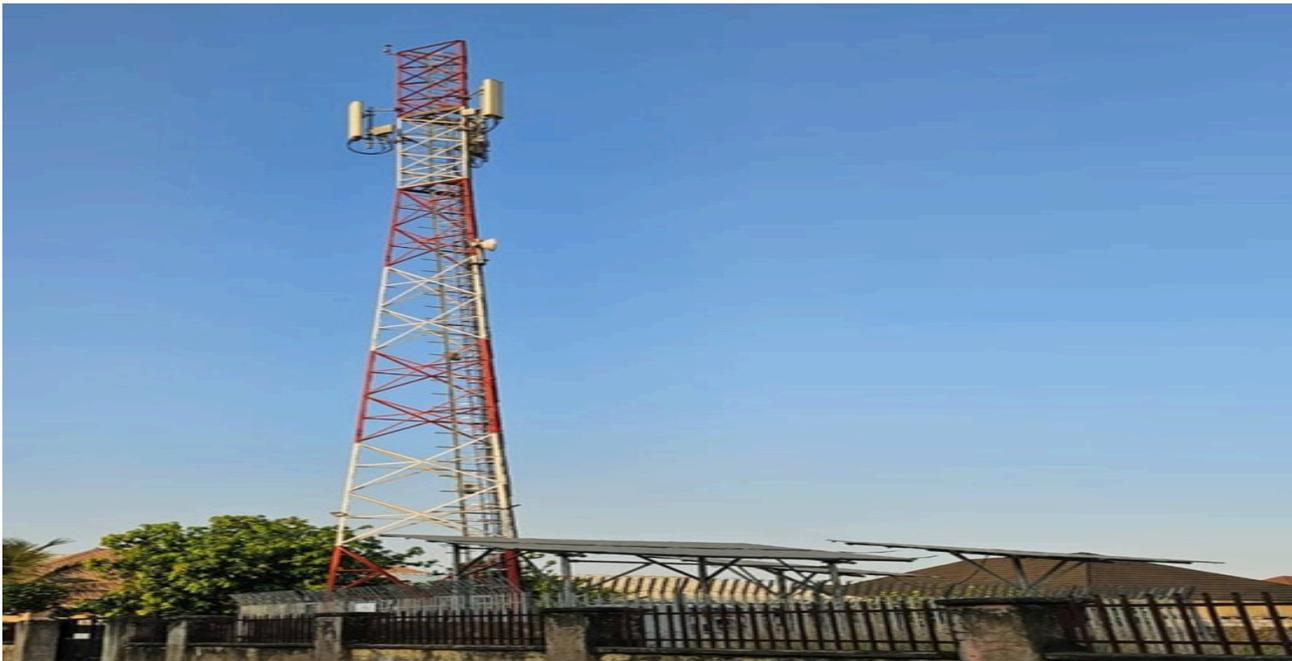
Ìpèsè iná lati ara ọ̀rùn àti atégùn

Bí àsọtẹ̀lẹ̀ se fihàn wípé gbogbo ǹnkan yòò gbóná ju bíó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ lo, yíkà Nigeria ní 2026, ó seése kí atégùn tí yòò máa fẹ̀ ní ojú ọ̀sán dé iwọn 380c sí 400c tàbí ju bèe lo ní apá àríwá àti àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní ààrin gbùngbùn. Èyí seése kí ìpèsè iná ọba pò si látí ara ọ̀rùn ní àwọn ìpínlẹ̀ wònyí. Àkókò yí dára látí se ináwó fún ìpèsè iná lati ara ọ̀rùn pàápàa ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá àríwá tí iwọn atégùn rẹ̀ yòò wà ní 400c tàbí ju bèe lo. Sùgbón bí gbogbo ǹnkan bá wá gbóná kojá àfẹ̀nuso, ó lee dín ìsọwọ̀ sisé ìpèsè iná lati ara oorun kù nígbà tí kò bá sí àwọn irinsé tí yòò máa mú ǹnkan tutú ní irú ibùdó yí, èyí sí leè jẹ́kí owó tó wọn yòò máa fi mójútó irinsé yí gbenu sókè púpọ̀. Gégé bí ara àsọtẹ̀lẹ̀ se fihàn wípé ọ̀jò yòò pò ní àwọn ìpínlẹ̀ tó wà ní apá gúùsù látàri èyí, kí wọn se ìdásílẹ̀ àwọn ibi tí wọn yòò máa pèsè iná ọba látí inú omi àti wípé kí wọn sàmúlò atégùn tí yòò máa wà nígbà náa fún ìpèsè iná ọba. Sùgbón ọ̀wàrà ọ̀jò tí yòò máa rọ̀ ní agbègbè ẹ̀sẹ̀ odò ni leè se àkóbá fún ìpèsè iná ọba lati ara oorun tàbí atégùn nítorí èyí seése kí ó bá àwọn irinsé wònyí jẹ.

Ìmọ̀ràn

Pẹ̀lú àwọn àkóónú àsọtẹ̀lẹ̀ ojú ojọ́ 2026, ọ̀yẹ̀ kí ilẹ̀ Nigeria fikún ìsapá rẹ̀ látí máa pèsè iná lati ara bí ojú ojọ́ bá se rí, kí wọn nàwọ̀ sí ìpèsè iná ọba lati ara omi kí wọn kó àwọn ibùdó amúnáwá tuntun mírán pẹ̀lú ìrètí nípa bí ọ̀jò yòò se pò bèni kí wọn se àmúlò irinsé ìpèsè iná ọba nígbà tí ọ̀jò bá ti n dínkù. Bí wọn bá nse ìgbékàlẹ̀ iná ọba lati ara ọ̀rùn ó yẹ̀ kí wọn ri wípé àwọn nse irinsé ti yíò máatutù dárádára. Ìpèsè iná ọba lati ara omi àti atégùn níwọn lee se àgbékalẹ̀

rẹ ní apá gúúsù àti ààrin gbùngbùn ní bí ti sàà àkókò òjò yòò ti gùn gégé bí àsọtéléle sefihàn, Ní àfikún kí wọn jẹkí agbára ìpèsè àti pínpin àwọn irinsẹ iná ọba ní àwọn agbègbè tí ó seése kí omíyalé yòò ti selẹ ní agbègbè ẹsẹ odò àti bí gbóná ni apá àríwá se dáadáa, Ní àkotán kí wọn sàà ònà ìpèsè iná ọba ní orísìrìsì láti ara àsọtéléle ojú ojọ 2026.

NỌmba 46: Irinsẹ àtagbà fún ìbáńisọrọ

(Tushe: Getty Images)

Irinsẹ ìbáńisọrọ jẹ ẹka pàtàkì ní orílẹ̀dè Nigeria, látàrì èyí kí wọn se ìdábòbò tó dára fún láti ọwọ ọsẹ, tí orísìrìsì bíi ojú ojọ seése kó se. Àsọtéléle ojú ojọ 2026 jẹkí ódi mímọ pé orísìrìsì atégùn yòò máa fẹ saájú kí sàà tó bèrẹ, títètè àti àitètè bèrẹ òjò, iye òjò tí yòò rọ ju bí ó se máa n rí tẹlẹ lọ, bí àkókò òjò yòò se gùn tó àti bí atégùn yòò se kojá bí ó se máa n rí, gbogbo èyí ni yòò ní ipa lórí ìsọwọ-sisẹ àwọn ilé isẹ ìbáńisọrọ àti bí àwọn oníbarà wọn yòò se ní àhàfàńí sí isẹ wọn.

Àtubòtán kí òjò tó bèrẹ lórí ẹka ìbáńisọrọ

Àtégùn líle sáábà máa n saájú kí òjò tó bèrẹ, èyí tí ó seése kó se àkóbá fún irinsẹ ìpèsè ìbáńisọrọ nípa kí atégùn wo àwọn ẹrọ alátagbà líle, kí atégùn gbé irinsẹ ìbáńisọrọ kùró níbi yíí ó yẹ kó wá sí ibòmíràn rọrùn àti bèẹbẹẹ máa n se àkùdẹ fún ibòmíràn ní irú àkókò yíí.

Tì-tètè àti ài-tètè bèrẹ àkókò òjò

Bí àsọtéléle se fihàn wípé òjò yíò tètè bèrẹ ní awọn apa ibìkan ní Bayelsa, Rivers, Delta, Imo, Ondo, Ọsun, Benue, Kogi, Niger, FCT, Nasarawa, Kebbi, àti ìpínlẹ Kano seése kí omíyalé selẹ tí ò sì

seese kí ó bá ìrinsẹ̀ ìpèsè ìbáńisòrò jẹ́, nígbà tí àìtètè bèrè òjò ní àwọn apá ibìkan ní Bornu leè se àfikún ìgbà ọ́dà, èyí tí pè fún àfikún àwọn amú-ńńkan-tutù ní irú àwọn ibùdò ìpèsè ìrinsẹ̀ ìbáńisòrò yòò mú àdínkù bá ìsọwọ̀-sisẹ̀ bèèni ìpèsè iná ọba yòò dínkù bákán náà, èyí ti yòò jékí àwọn ìrinsẹ̀ wònyí máa gbóná.

Ìwòń-tún-wòń-sì òjò àti bí yòò se kojá bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ

Bí àsọtẹ̀lẹ̀ se sọ wípé òjò yòò pọ̀ ní apá ibìkan ní Cross Rivers, Ebonyi, Abia, FCT, Kaduna, Kebbi, Sokoto àti ìpínlẹ̀ Bornu seese kó se àkóba fún ìrinsẹ̀ ìbáńisòrò èyí tí yòò sì jékí sége-sége wà nínú ìsọwọ̀-sisẹ̀ wọn. Bákán náà, gbogbo ìgbà ni wọn yòò máa se àtúnse ìrinsẹ̀ wònyí, èyí tí ó jékí òwónà wọn tún gbéńusókè bèèni ó lee dín agbára ìsísẹ̀ wọn kù jọjọ.

Ìwòń-tún-wòń-sì òjò àti bí yòò se kojá bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ

Bí àsọtẹ̀lẹ̀ se sọ wípé òjò yòò pọ̀ ní apá ibìkan ní Cross Rivers, Ebonyi, Abia, FCT, Kaduna, Kebbi, Sokoto àti ìpínlẹ̀ Bornu seese kó se àkóba fún ìrinsẹ̀ ìbáńisòrò èyí tí yòò sì jékí sége-sége wà nínú ìsọwọ̀-sisẹ̀ wọn. Bákán náà, gbogbo ìgbà ni wọn yòò máa se àtúnse ìrinsẹ̀ wònyí, èyí tí ó jékí òwónà wọn tún gbéńusókè bèèni ó lee dín agbára ìsísẹ̀ wọn kù jọjọ.

Ìwòń-tún-wòń-sì òjò àti àkókò rẹ̀ yòò se gùn jú bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ lọ

Bí ńńkan yòò se tutù ní àkókò òjò bí apá ibìkan ní Lagos, Oyo, Delta Bayelsa, Cross Rivers, Anambra, Enugu, Ebonyi, Kwara, Niger, Nasarawa, Taraba, Benue, Kaduna, àti ìpínlẹ̀ Gombe yòò dín bi-béerè fún àwọn ìrinsẹ̀ amúlẹ̀ tutù kù nígbà tí bi sáà òjò yòò se gùn, ó leè dín ìsọwọ̀-sisẹ̀ ìpèsè iná tó ń lo òòrùn kù tàbí ọ̀nà míràn kù bákán náà, àpọ̀jù òjò yí leè se àkóbá fún ìrinsẹ̀ ìbáńisòrò pẹ̀lú.

Ìwòń-tun-wòń-sì atégùn àti bí yòò se pojù

Bí atégùn tí yòò máa fé pàápàá láàrín osù Feb sí May yíká orílẹ̀dè yí seese kò ní ipa lóri ìrinsẹ̀ ìbáńisòrò, èyí tí yòò dín agbára àti ìgbésí ayé bá tirí tí wọn ní kù, bákán náà ó seese kí àwọn ìrinsẹ̀ tí wọn ní fún ìbáńisòrò da isẹ̀ sílẹ̀.

Ìmọ̀ràn

A gbà àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisòrò nímọ̀ràn láti wà ní ìmúrasílẹ̀ fún irú àkókò yí nígbà tí ojú ojọ̀ yòò máa se sége-sége. Wọn ní láti se ọkan-ò-jọkan ètò láti leè pinwọ̀ bí-bajẹ àwọn ìrinsẹ̀, kí wọn

sì ri wípé àwọn nàwó láti ra irinsé ní orísirísí èyí tí ó jẹ̀ ìgbàlódé láti leè dènà àdánù sí àwọn irinsé tí wọn nílò, èyí yóò leè pinwò àdánù nínú okoòwò wọn.

Rírí wípé omíyalé kò gbé àwọn irinsé wọn

Ò se pàtàkì láti ri wípé kí àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisọ̀rọ̀ se ibi gíga tí wọn yóò ri àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisọ̀rọ̀ sí ibi gíga tí wọn yóò ri àwọn irinsé wọn pàápàá ní àwọn agbègbè tó seése kí omíyalé selẹ̀, eléyí nikan tún kọ, kí wọn fi ogbà yí àwọn ibi tí àwọn irinsé wọn wà láti dènà àwọn olè.

Síse àlàkalẹ̀ ilànà kalẹ̀ fún ibi tí ojú ojọ leè se àkóbá fún irinsé wọn

Àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisọ̀rọ̀ gbọdò se àlàkalẹ̀ bí ẹ̀rọ alátagbà àti àwọn irinsé míràn yóò leè kojú àyípadà ojú ojọ. Bí èyí bá ti wáyé yóò rọ̀rùn fún wọn láti kápá ìpèńjà tó seése kó wáyé ní irú àkókò yí.

Ìnàwó sí àwọn irinsé tó leè kojú ojú ojọ

Àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisọ̀rọ̀ gbọdò ri wípé àwọn nàwó sí irinsé ìbáńisọ̀rọ̀ nípa ríra àwọn èyí tí ó jẹ̀ ìgbàlódé àti èyí tí ó leè bá ìgbà àti sàá ojú ojọ mu. A rọ̀ àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisọ̀rọ̀ kí wọn mú àwọn irinsé tó leè sisẹ̀ pèlú àkókò àti sàá ojú ojọ kí wọn sì ri wípé gbogbo àwọn wáyà wọn tí wọn gbé gba abẹ̀ ilẹ̀ ní wọn n mójútó.

Síse irinsé akilò fún isẹ̀ wọn

A rọ̀ àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisọ̀rọ̀ láti ri wípé wọn se ètò àsọtéléle mọ isẹ̀ wọn nípa ìmójútó àti títètè dásí isẹ̀lẹ̀ pàjàwìrì. Ìyẹn ni wípé kí wọn tètè ni ìwé àsọtéléle èyí tí àjọ Nimet se àgbékalẹ̀ atọ̀nà ìsisẹ̀ wọn àti kí wọn leè tètè máa wà ní ìmúrasílẹ̀ fún pàjàwìrì kí wọn máse gbàgbé láti máa se àyẹ̀wò irinsé wọn lóòrèkóòrè. Ó se pàtàkì kí gbogbo ètò àgbèdání wọn wà ní ìbámu pèlú àsọtéléle ojú ojọ èyí tí yóò jẹ́kí ó rọ̀rùn fún wọn yóò sì jẹ́kí isẹ̀ wọn lọ dáadáa láikò nì ìkọ̀sẹ̀ kankan.

Ìmúrasílẹ̀ fún isẹ̀lẹ̀ pàjàwìrì sáájú kí òjò tó bẹ̀rẹ̀

A rọ̀ àwọn ilé isẹ̀ ìbáńisọ̀rọ̀ lati wà ní ìmúrasílẹ̀ nípa èròjà ìsisẹ̀ wọn bíi wáyà, bátìrì, àtagbà àti àwọn irinsé tó se kókó ní gbogbo ibi tí ilé isẹ̀ wọn bá wà sáájú kí òjò tó bẹ̀rẹ̀, ìró-ni-lágbára gbọdò wà fún àwọn òsísẹ̀ tó wà ní ẹ̀ka pàjàwìrì, kí wọn sì má gba ìdánilẹ̀kọ̀ lóòrèkóòrè nípa àwọn irinsé àti tètè dí sí ibi tí wàhálà bá ti selẹ̀ sí àwọn irinsé wọn lójúnà àti tètè se àtúnse rẹ.

Bí wọn bá tètè dé sí ibi tí isòro wà ní àwọn irinsé wọn, àdínkù yóò wà nínú nńkan tàbí irinsé tí wọn kóbá pàdánù yóò dín owónà wọn kù, isẹ̀ wọn yóò dí ọ̀tun eléyí yóó sì se àtìlẹ̀yìn fún ìdàgbàsókè ìgbáyé-gbádùn aráàlú.

Àwọn ìjàmbá tó jẹ ojú ojọ máa n burú púpò jù, òpòlopò èyí ló máa n wáyé látàríàyípadá ojúojọ. ìjàmbá tó sáábà máa n se lẹ nípa ojú ojọ kii se òrò ìmò sáyènsì ojọ iwájú tàbí òrò àyíká nìkan, sùgbón tolórí telémù ló kàn. Kò yọ enìkan séyìn. Bii atégùn àti àwọn àkòònù ojú ojọ se n ní ipa ko se fenusọ àikò leèsọ bí ojọ kan yòò se rí omíyalé, òdà tàbí gbígbóná atégùn jẹ àwọn nìkan tó n múisòro bààwọn èniyàn àti gbogbo àwọn nìkan tó wà lóri ilẹ̀ àti abẹ̀ ilẹ̀.

Síwájú si, àwọn ìsoro tí ojú ojọ máa n mú dání, ìpèníjàilera àti bíó se máa n kọlu àwọn èniyàn yálà àwọn ọmọdé tàbí àgbàlagbà.

Àsọtéléle ojú ojọ ọdún yí sàfihàn wípé iye ọjò tó máa n rọ ko ní tóbèè ní ọdún yíká ilẹ̀ yí sùgbón ọjò yòò pò ní àwọn agbègbè bíi Ebonyi, apá ibìkan ní Kebbi, Niger, Abia, Cross Rivers, Akwa Ibom, Kaduna, èyítí òlèè fa kí omíyalé se lẹ ní àwọn agbègbè tí ó ga ní Niger, Benue, Kogi, Rivers àti àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní ẹsẹ̀ ọdò. Ní àfikún, àwọn agbègbè tí ọjò yòò rọ ní iwọn-tún-wònsì, ó seése kí omíyalé wáyé, bẹ̀ni atégùn àti àwọn ìjì tó seese kó se àkóbá fun àwọn irinsé ìbánisòrò jẹ, àwọn irú atégùn yí leè gbé orule ilẹ̀ lọ. Atégùn àti àwọn ìjì tó sáábà máa n bá n bẹ̀rẹ̀ ọjò àti iparí ọjò seése kó bá àwọn irinsé ìbánisòrò jẹ, àwọn irú atégùn yí leè gbe òrùlé ilẹ̀, àwọn pàtàko afinimòná àti bẹ̀è bẹ̀è lọ.

Àsọtéléle tó sọ wípé gbogbo nìkan yòò gbóná ju bíó se máa n rí tẹ̀lẹ̀ lọ, àwọn ipínlẹ̀ tó wà ní apá àrìwá nínú osù, January, February, November àti December. Bii igbó tàbí àwọn koríko bá ti gbẹ. Iná jíjọ kò jìná, iná jíjọ leè bá àwọn irinsé ìbánisòrò jẹ, èyí tí yòò jẹkí ìbánisòrò pakasọ. Bi ojú ojọ bá gbóná ,ó seése kí ó se àkóbá , tí yòò sì se ìrànlowọ̀ iná jíjọ, bẹ̀ni èéfín tó n jáde sí ojú sànmọ̀ leè fa ìdíwọ̀ fún èémí

NỌmba 47: Omíyalé tó se lẹ ní Mokwa

(Orisun: <https://www.penglobalinc.com/mokwa-flood-disaster-africa-on-the-front-line-of-climate-crisis.>)

NỌmba 48: Omiyale Mokwa

(Orisun: <https://www.premiumtimesng.com/regional/north-central/803094-mokwa-flood-over-300-bodies-recovered-lawmaker.html>)

Àtẹ 4: Àtubòtán àsọtélé nípa ìsàkóso àwọn ijàmbá

Àtunbòtán	Ìmòràn	Àlàkalẹ nípa àlàyé lóri rẹ
1. Ijì líle tí ó leè ná àwọn irinsé ìbáńsòrò pẹ̀lú àwọn òrùlé wọn.	<ul style="list-style-type: none"> * Igi gbíngbìn * Dídèná ìgbó sísun * Gbígba ìròyìn nípa ojú ojọ páàpáà ibítí atégùn yòò gbà àti bí yòò se rí látí ọ̀dọ̀ NiMet * Síse àgbékalẹ̀ àwọn èròjà ilò dádádára. * Mímú ojú to atí síse imu-gbòòrò àwọn nnkan amáyé-dẹ̀rùn, bí daamu, àwọn nnkan ibanísọ̀ọ 	<ul style="list-style-type: none"> * Síse àmúlò tí-tètè ìkìlò * Síse àtupalẹ̀ ìmòràn sí èdè abíníbí. * Síse àwọn imọ̀ran sí àwọn nnkan tí oni àkàndá leè rí * Síse àmúlò àwọn nnkan tí yoo rọ̀run lati rí * Ìfowọ̀-sowopọ̀ pẹ̀lú egbé àwọn akanda
2. Ọ̀wàrà ojo atí omiyale	<ul style="list-style-type: none"> * Itoju ayika atí àwọn kòtò idaminu * Ipinwọ̀ àwọn to wa ní ibi tí omi n gba * Ààto to péye ní ilé kíkọ̀ atí ilaniloṣe * Gbígbe àwọn oju odò * Síse àwọn nnkan tí o leè dèná omiyale * Pinwọ̀ kíkọ̀ ilé sí ojú ọ̀nà àgbàrá * Ìmúra silẹ̀ ajọ NEMA fun ìsẹ̀lẹ̀ pajawiri * A dábàá kíkọ̀ omi pamọ̀ 	<ul style="list-style-type: none"> * Fifi ẹ̀kọ̀ ìdèná ijamba sí inu ẹ̀kọ̀ kíkọ̀ * Síse ilaniloṣe nínu iwe ìroyìn, redio atí mohun-maworan. * Síse amulo àwọn tọ̀rọ̀kan fun itaniji * Síse atupalẹ̀ iroyin oju ojọ̀ ní eyi tí yoo rọ̀run
3. Ile wíwó latari àròròdájò	<ul style="list-style-type: none"> * Kí àwọn aláse rí mọ̀ wípé àwọn ènìyàn òkọ̀ ile ní ìbámu pẹ̀lú àwọn òfin ìkólé fún ìdàgbàsókè. * Lílo àwọn ohun èlò tó dúró re látí leè fí máa kọ̀ ilé * Yíyàgò fún kíkólé sí ojú ọ̀nà àgbàrá. * Kíkọ̀ àwọn kótò ìdaminú. 	
4. Àsìkò èèrùn	<ul style="list-style-type: none"> * Síse àmúlò kíkọ̀ omi pamọ̀. * Ríri mọ̀ wípé àjọ NEMA wà ní ìmúrasílẹ̀ pẹ̀lú àwọn ohun èlò tí wọn nílo. * Dídáàbá ọ̀gbìn àkùrò ní àwọn ibi tó bá yẹ. 	
5. Yíya àgbàrá	<ul style="list-style-type: none"> * Gbíngbìn igi * Síse ìgbéroro àwọn ohun tó leè déná ijì * Kíkọ̀ àwọn ohun tó leè dí àgbàrá. 	

<p>6. Ìsípòpadà lábélé yòò dé bá àwọn èniyàn.</p>	<p>*Pípèsè àwọn ibùdó tí àwọn èniyàn leè págò sí. * Síse ètò àwọn èka tí yòò se ìrànlòwọ. * Síse ìdánilẹ̀kọ àti ìlanilọ́yẹ *Ìpèsè óúnjẹ lójúnà láti tún dènà àìrí óúnjẹ tó dára ní jìjẹ tó fún àwọn èniyàn nàá, èyí tó tún leè fa àìlera fún wọn.</p>
<p>7. Àjàkálẹ̀ àrùn bíi àìsàn onígba méjì, àwọn àìsàn inú omi àti àìsàn ibà</p>	<p>* Eto ilera gbọdọ di mímú ojú tó dádádára, kí àwọn abéré àjẹ sára sì dìdì pí-pèsè sílẹ̀ tó fi mọ̀ àwọn ohun èlò ìtójú ara eni lákókò tí wọn bá n sisẹ̀(bíi ìbòwọ,àti àwọn ìbòmú) * Síse ìlanilọ́yẹ nípa omi àti ìmótótó(fffọ ọwọ) àwọn èròjà àti irinsẹ. *Lílo ìbòmú fún àwọn èniyàn lójúnà láti leè dènà àwọn àìsàn ọ̀nà ọfun. *A dábàá pínpin àwọn fitámì àti omi iyè(ORS)</p>
<p>8, Ìjàmbá iná</p>	<p>*Dídènà tàbí síse àmójútó igbó sísun *pípa àwọn irinsẹ tó n lo iná. * Sísetò àwọn ohun èlò tó n paná. * Títélé ilànà tó níse pẹ̀lú dídènà ìjàmbá iná. *Àwọn aláṣẹ tóròkàn ní èká iná ní láti pèsè àwọn ohun èlò tó leè pinwọ ìjàmbá iná.</p>

Èka Ìlera

Ojú ojọ ní ó máa ń se okùnfààjálù béèni èyí máa ń kọlu ìlera ẹ́dá yálà ní tààrà bí èniyàn nàà farapa láti ara ijàmbá tó bá selẹ́ láti ìpèsè ojú ojọ tàbí èyí tí kii se tààrà bíí kí atégùn tí èniyàn ń fẹ́ sí imú se àkóba fún ìlera, tàbí àìsàn láti ara omi àti àwọn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ìpènijà ìlera mírán.

Èka ìlera wá nínú nńkan tí ojúojọ máa sáábà kọ̀lù, bíí kí àjàkálẹ̀ àrùn bẹ́ sílẹ̀, àìtò oúnjẹ ní àwùjọ, àìsàn ọ̀pọ̀lọ̀ àti isípòpadà ìlera, gbogbo àwọn nńkan wọ̀nyí ní àtubòtán sáábà máa ń lágbara púpọ̀ ENSO tó jẹ́ ajolóri tàbí kókó tí àsọtéléle ọ̀dún 2026 dá lé lóri sọ wípé ojú ojọ yòò yàtò sí bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ ní orílẹ̀dè Nigeria. Omíyalé seése kó selẹ́ níbi tí iye ọ̀jò tí yòò máa rọ kọ́já bí ó se máa ń rí tẹ̀lẹ̀ èyí tí ó sì leè fa ijàmbá, ìpalára fún àwọn èniyàn.

Àwọn agbègbè kan bíí; apá ibi kan ní Kebbi, Kaduna, Enugu, Cross Rivers Abia, Ebonyi àti FCT yòò rí ọ̀jò tí ó sáábà máa ń rọ ní ọ̀dọ̀ wọn sùgbón ó seése, kí omíyalé selẹ́ tí àgbàrá kòtò ìdaminù kò ní káa, látàri wípé ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀gbin àti idòtí èyí tí yòò kọlu omi mímu ni yòò selẹ́, bí èyí bá ti leè rí bẹ́ẹ̀, wàhálà yòò dé bá omi mímu, tí ìpènijà ìlera yòò sì sùyo láti ara èyí, bíí àrùn onígba-méjì, ibà pónjù-póntọ̀ àti àrùn ìgbẹ́ gbuuru kó sì ní gbéyìn. Ó seése kó se àkóbá fún ọ̀nà ọ̀fun ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ilẹ̀ ni yòò bàjẹ́, ọ̀pópónà yòò faragbá, béèni àwọn èniyàn kò ní leè dé ilé iwòsàn fún itọ́jú tàbí gba ọ̀dògùn fún ìlera wọn nígbà tí omíyalé bá ti selẹ́.

Bí àwọn èniyàn kò bá ní ànfiààní láti gba iwòsàn, ti dúkiá wọn ti bá omi lọ. Ó seése kí ó fa kí orí èniyàn yí. Àwọn agbègbè tó wà ní ẹ̀sẹ̀ odò ni ó seése kí wọn ri irú àjálù yí látàri àrọ̀dádá ọ̀jò, àti bí omi òkun yòò sekún àkúnfàya eléyí leè jékí wọn koju omíyalé. Àwọn omi tí yòò dẹ̀gùn léyìn ìgbà tí omíyalé bá ti fà yòò jẹ́ ibi tí ẹ̀fọ̀n àti àwọn kòkòrò mírán yòò máa ti jáde, eléyí yòò sì jékí àìsàn gbilẹ̀ pàápàá àìsàn ibà, pẹ̀lú àwọn ọ̀kan-ó-jọkan àìsàn tí yòò máa yọ́jú léyìn omíyalé, wọn gbọ̀dọ̀ múrasilẹ̀ ní ẹ̀ka iwòsàn láti leè dẹ̀kun rẹ̀.

Láti inú osù January tí tí di May 2026 atégùn tí yòò máa fẹ́ kò ní pọ̀ l'ápọ̀jù sùgbón ó seése kí ó máa gbóná, èyí yòò mú àwọn tó jẹ́ mọ̀ ojú ojọ gbígbóná dání, ó sì leè se àkóbá fún àwọn èniyàn, bíí gbogbo atégùn bá ti ń gbóná janjan, yòò fẹ́ kí ara síse láti leè wà ní ìbámu pẹ̀lú

èyí, súgbòn òógùn ni yóò pò lápòjù, èyí leè se àkóbá fún ìlera, nítórí gbogbo ara yóò máa gbẹ ni, nígbà tí òógùn bá ti pòjù, ó leè se àkóbá fún ọkàn èdà tàbí kí ó ba kíndírín èniyàn jẹ, bí nńkan bá gbóná jù, ó leè se àkóbá fún olóyún tí wàhàlà yóò sì sejẹ. Pẹlú gbogbo èyí tí amẹnubà yíi apá àwọn elétò ìlera leè má ka.

Nígbà tí ojú ojọ àti atégùn bá gbóná àfẹnusọ ó leè fa àrùn Lassa nítórí èniyàn àti eku yóò máa du òjù ọnà, àìsàn Lassa leè súyọ láti ara èyí. Bí atégùn bá n fẹ dárádára ó leè jékí oúnjẹ pòn si, sùgbòn pí-pòjù oúnjẹ a máa se okùnfà àwọn kòkòrò ajenirun. Bí àwọn kókóró bá n pò, àìsàn leè jáde láti ara èyí.

Ní ọpọlọpọ ibi kibi ní orílẹ̀èdè Nigeria lákókò ọyẹ, gbogbo nńkan yóò gbẹ, bèni atégùn tí yóò máa fẹ nínú osù January, February, November àti December yóò mú eruku àti idòtí ní ojú sánmọ látàri ó le se àkóbá fún ọnà ọfun wa, yóò sì mú àìsàn ọnà ọfun dání bíi orísìrìsì ikọ.

Orísìrìsì Ìmọ̀ràn:

Ìmọ̀ràn lórí ìkọ̀lù àìsàn

- Kí a ri wípé á n lo ìmọ̀ràn àti àlákálẹ̀ èyí kò ní fààyẹ̀ gba àìsàn ibà,
- Síse ìtanijí fún àwọn aráàlú nípa àìsàn yíi.
- Kí àwọn òsìsẹ̀ elétò ìlera máa sàlàyé àwọn àìsàn tó leè máa súyẹ̀ lákókò sáà ojú ojọ kan tàbí òmíràn.
- Dídènà àti jékí ẹ̀fọ̀n jẹ̀ èniyàn nípa lílo ẹ̀fọ̀n àti àwọn oògùn tó leè pa ẹ̀fọ̀n lóórèkóòrè.
- Kí á ri wípé a tun gbogbo ilẹ̀kùn àti fèrèsé wa se dáadáa lójúnà àti dí ibi tí ẹ̀fọ̀n leè gba wọ inú ilé wa.
- Kí a ri wípé a n fi gbogbo àwọn kòtò ìdaminù àti gbogbo ibi tí omi bá dẹgún sí lójúnà àti pinwọ̀ àìsàn ibà
- Ri wípé o gbà ilé iwòsan ló bí ó ba kẹ́fín àìsàn ibà.
- Ri wipe o lo oògùn tó leè kápá àìsàn ibà, kí ó sì jékí àwọn òsìsẹ̀ ìlera tọ ẹ̀ sọ̀nà.
- Kí àwọn ọ̀mọ̀dé máa gba béré àjèsàrà tó leè dènà àìsàn ibá ní àwọn agbègbè tí ó seése kí àìsàn náà bẹ̀ sílẹ̀
- Kí gbogbo àwọn tọ̀rọ̀kàn ri wípé àpò ẹ̀fọ̀n dé ọ̀wọ̀ àwọn aráàlú.

Ìmòràn lórí ìkọlù àrùn yínrùn–yínrùn

- Sísí ìtanijí fún àwọn aráàlú nípa ọsẹ tí àrùn náà n se.
- A rọ síse àwòtán àrùn náà ní gbogbo ìgbà
- Nípa kí àwọn ọ̀sìsẹ̀ elétò ìlera ní ìmò kíkún láti leè sàlàyé fún àwọn aráàlú nípa àwọn àrùn tó jẹ mọ ojú pópó
- Ìlanilọyẹ nípa gbígba abéré láti dèná tàbí dẹkun èyí.
- Kí a ri wípé a gba ilé iwòsàn lọ bí a bá ti kẹfín wípé ọrùn wà tí n yí tàbíàisàn iba gíga tí n yojú.
- Kí á máa fọ ọwọ wá nígbà gbogbo, eléyí yòò dèná àjàkálẹ̀ àrùn
- Kí a ri wípé a n se ìmótótó tó dára nípa, kí á máse gba nńkan mu lówọ ènìyàn, gba oúnjẹ jẹ, ifa-nńkan-mu, lílo búròsì ifọ eyín kańńààti àwọn nńkan míràn.
- Kí a jìná sí àpọ̀jù nínú ilé, ẹ jékí a jìná sí ara wa kí atégùn leè máa wọ inú ilè wa dárádára.
- Lo àwọn nńkan tí ó leè fi bo ẹnu àti imú rẹ nígbà tí o bá n hú ikọ.

Ìmòràn nípa oorú

- Ri wípé ó n mu omi dárádára
- Ri wípé ó mu àdínkù bá gbogbo nńkan tó o bá fẹ sé nígbà tí gbogbo nńkan bá gbóná, so gbogbo ìjádé rẹ di àkókò tí gbígboná bá lọ.
- Ri wípé ó n dúró sí abẹ igi, ibi ti ibòoji bá wà, tàbí kí ó lo gílàsì tó leè dábòbo ojú rẹ nínú òòrùn, kí osì ri wípé o n lo agboòrùn bíó bá n nílò láti jáde nínúòòrùn.
- Jékí inú ile rẹ wa máa tutù nígbà gbogbo pàápàá ní ọsán nípa sísí àwọn fèrèsé rẹ sílẹ. B́akan náà máa se èyí lálẹ.
- Máse fi àwọn ọmọ rẹ sílẹ nínú mótò nígbà tí o bá ti gbogbo gílààsì, ara mótò rẹ tí ó gbé kalẹ sójú kan.
- Kí a ri wípé a n lo abẹbẹ ifẹ atégùn ní gbogbo ìgbà.
- Ri wípé àwọn irinsẹ àti èròjà pàj́awìrì ìlera kò wón nínú ilé rẹ nígbà gbogbo èyí yòò leè gbà ọ lówọ bí isèlẹ ìlera pàj́awìrì bá dé.
- Ri wípé o gba ilé iwòsàn lo ní kíákíá nígbà ipénijà àisàn kan bá yojú

Ìmòràn nípa àìsàn onígba méjì

- Síse idánilékòpò fún àwọn aráàlú, ọ̀sẹ̀ tí àìsàn náà ń se.
- Àkíyèsí gbodò wà ní gbogbo ìgbà
- Kí àwọn ọ̀sìsẹ̀ ìlera ní ìmò kíkún nípa jí-jékí àwọn aráàlú mò nípa àìsàn yíí.
- Ìmúrasílẹ̀ lóòrèkòòrè fún ìsẹ̀lẹ̀ pàjáwírí lórí èyí lati ọ̀dò ọ̀sìsẹ̀ elètò ìlera.
- A dábàá gbígba abéré àjẹsára láti fi dènà àìsàn yíí.
- Kí ijọba ri wípé àwọn ń pèsè omi tó mò gaara fún àwọn aráàlú pàápàá nígbà tí omíyale bá sẹ̀lẹ̀, èyí yòò leè pinwọ̀ kí àwọn aráàlú mu omi tí kò dára, tí wọn leè ko àrùn onígba-méjì lára rẹ̀.
- Kí àwọn èniyàn jìnà sí síse iyàgbé ní ita gbangba, kí wọn ri wípé wọn ń lò ilé iyàgbé láti se ìgbònsẹ̀, èyí tí ijọba tàbí àwọn àjọ tí kò rògbòkú lé ijọba kọ.
- Kí a ri wípé á ń fi ọ̀sẹ̀ fọ̀ ọ̀wọ̀ wa sáájú tàbí ìgbà tí abá jẹun tán pẹ̀lú omi tó dára

“
Seasonal Malaria Chemoprevention (SMC) is a safe and effective intervention to prevent malaria in healthy and eligible children 3 months - 59 months
”

“
SMC is given to prevent malaria in healthy and eligible children.
It is not a cure for malaria
”

“
If your child is sick take the child to the nearest health facility to get tested before treatment
”

#MalariaPrevention
 #HealthyKids
 #LetsTalkSMC

Brought to you by
 The FCT Public Health Department, Primary Health Care Board and Malaria Consortium

POWERED BY
 NATIONAL MALARIA ELIMINATION PROGRAMME
 FEDERAL MINISTRY OF HEALTH, NIGERIA
 ABUJA
 malaria consortium
 @malariaconsortium

ÈKa ilé kíkọ àti isé síse

Ojú ojọ àti sàà ní ipa pàtàkì tó n kó lórí ilé kíkọ tàbí isé síse. Àtubòtán rẹ leè jẹ tàbí ní ọ̀nà ẹ̀rọ, bí kò se àkóbá fún àlákàlẹ̀ tàbí ìgbà tí wọ̀n bá n se lówọ̀, tí yóò sì ní ipa lórí àseyọ́rí iru isé bẹ̀ẹ̀, ipa yíi ni àwọ̀n akósémọ̀sẹ̀ ní ẹ̀ka ilé kíkọ̀ ti gbà wípé ó máa n selẹ̀ ní àwọ̀n àkókò kan. Ìròyìn nípa ojú ojọ se pàtàkì nínú ìgbáyé-gbádùn ìdàgbàsókè nítórí yóò ní ipa tó n kó lórí irú ẹ̀rọ̀jà tí wọ̀n yóò lo àti bí àbájáde isé náà yóò tiri yálà omi lílò, atégùn tàbí awọ̀n ẹ̀rọ̀jà tí wọ̀n yóò fi kọ̀ ǹnkan naa. Gbogbò àwọ̀n ǹnkan wọ̀nyí ló se pàtàkì nígbà tí wọ̀n bá nkọ̀ ile lówọ̀. Àwọ̀n wọ̀nyí ní ipá lórí rẹ̀ púpọ̀.

NỌmba 49: Ìlanilọ̀yẹ̀ nípa ìlera

Ní pàtàkì, ìròyìn nípa ojú ojọ tó n sàlàyé bi ǹnkan se rí nínú sàà ni yóò sọ irú ìgbésẹ̀ tí wọ̀n yóò gbé sáájú kí wọ̀n tó bẹ̀rẹ̀ ilé kíkọ̀, àsíko ìkólé àti lẹ̀yìn tí ilé kíkọ̀ ti parí, gbogbo ìlànà àti ọ̀rọ̀ tó jẹmò àsọtélé jẹ ǹnkan tí yóò jẹkí ilé kíkọ̀ rọ̀rùn tí wọ̀n yóò se se gbogbo ẹ̀tò tó yẹ bí wọ̀n bá tẹ̀lẹ̀ gbogbo ǹnkan tí àsọtélé sọ.

Àjọ NiMet yóò gbé àlàyé kalẹ̀ nípa ojú ojọ ní ọ̀dọ̀jọ̀, ọ̀sẹ̀-ọ̀sẹ̀, ní ọ̀òrẹ̀kòòrẹ̀ àti ní ọ̀dọ̀dún nípa ìlànà àá-télé fún ọ̀rọ̀ ilé kíkọ̀. Àsọtélé yíi ní ipa gidigidi lórí àwọ̀n ọ̀sìsẹ̀ tó wà ní ẹ̀ka ilé kíkọ̀, àwọ̀n ẹ̀rọ̀jà ìkólé àti isowọ̀-sisẹ̀ àwọ̀n irinsẹ̀ tí wọ̀n n ló, eléyí ǹnkan, síse àyẹ̀wò àti bí agbára ilé kan se wà, ní èyí tí kò ní se ipalára fún àwùjọ.

Àwọn nńkan tí yóò selẹ sáájú àti ìgbà òjò yóò bẹrẹ

Àtubòtán

- Bí ojú ojọ yóò se rí àti àwọn atégùn tí ó máa n wáyé sáájú kí òjò tó bẹrẹ leè jẹ ìsòro fún àwọnòsìsẹ lẹnu isé ìkólé pàápàá àwọn tó n sisé níbi àwọn ilé tó ga.
- Ọwàrà òjò tó sà déédé rọ, o si leè mú omíyalé dání, tí yóò sì wọ gbogbo èròjà tí wọn fi n kọ ilé lówọ lọ, bí síméntì, yèpè àti bẹẹ bẹẹ lọ.
- Bí gbogbo nńkan bá tutù bọbọ àti òjò rírọ ní èkòòkan leè se àkóbá fún ilé kíkọ, pàápàa àwọn irinsẹ àti èròjà tí wọn n lò fún ìkólé.
- Bí omíyalé bá gbé ilé àwọn òsìsẹ lọ, èyíleè kó ìrẹwèsì ọkàn bá wọn tí wọn bá wà lẹnu isé tes.

Ìmòràn

- Ó se pàtàkì láti tẹlẹ ìlànà lílo àwọn èròjà ìdábòbò bí; akoto, ìbọwọ, filà líle, bàtà líle lójúnà àti dáábòbò
- Ó se pàtàkì kí gbogbo àwọn irinsẹ ìdábòbò wà ní mímọ ní gbogbo ìgbà èyí yóò leè pinwọ kí kòkòrò àjàkálẹ àrùn mase wọ inú rẹ.
- Kí wọn ri wípé wọn se àyèwò àwọn irinsẹ tí wọn n lò láti fi kọ àwọn ilé nílá-nílá èyí tí yóò leè gba àkókò ojú ojọ dúrọ.

Agbègbè tí òjò yóò ti rọ ju bí ó se máa n rọ tẹlẹ lọ

- Àwọn òsìsẹ kólé-kólé maàní ìnira àti ìsòro wípé omíyalé leè selẹ.
- Àwọn èròjà ìkólé leè máa bàjẹ kí wọn tó lòó, ó se pàtàkì láti sàkíyèsí èyí.
- Àwọn èròjà ìkólé fún ilé kíkàn tàbí àjà leè ní ìsòro, èyí tí yóò jékí omi máa wọlé láti orí òrùlé.
- Kòtò ìdaminù àti àwọn gádà kékèkè leè ní ìsòro bí wọn kò bá sè etò rẹ dárádára
- Òjò leè wọ ilé tí wọn bá sèsè rẹ lọ, nígbà tí ọwàrà òjò bá selẹ ní irú àkókò náà.
- Bí nńkan bá tutú èyí tí ó kojà àfẹnusọ ó leè se àkóbá fún àwọn òsìsẹ àti àwọn tó n gbe irú inú ilé bẹẹ.

Ìmòràn

- Wọn gbọdọ se ìdánilẹkọọ fún àwọn òsìsẹ ní ìmúrasílẹ fún àwọn ìsèlẹ omíyalé, ìgbèsè láti dènà rẹ, àti ònà àbáyọ.
- Wọn gbọdọ ri wípé ilé kíkàn gbọdọjẹ èyí tí yóò leè da omi nù dárádára.
- Àwọn èròjà tí wọn yóò máa lo gbọdọ jẹ, èyí tí kò ní tètè bàjẹ, èyí tí yóò leè gba omi dúrọ, kí wọn sì ri wípé gbogbo àwòrán ni wọn tẹlẹ bí wọn se yàá kalẹ..

- Wọn gbodò ri wípé gbogbo kòtò ìdaminù àti ojú àgbàrá ló wà ní ìbámu pẹ̀lú àlákàlẹ̀ èyí tí yóò jẹ́kí omí máa lẹ́ dárádára.
- Àlákàlẹ̀ àti àwòrán ilé gbodò jẹ́ èyítí yóò leè fààyè gba omi àti láti kojá láìsí wàhálà kankan
- Kí wọn máa kàn sí àjọ NiMet lóòrè-kóòrè fún ìròyìn ojú ojọ̀ pàápàá jùlọ̀, nígbà tí wọn bá ń rẹ̀ lé àti ìgbà tí wọn bá ń kùn ún lẹ́wọ̀.

Ìse sége-sège atégùn

Àsọtẹlẹ̀ jẹ́kí ó di mímọ̀ wípé atégùn yóò máa se sége-sège ní àwọn agbègbè kan, tí àwọn nṣàkan wònyí se kó sẹ̀lẹ̀:

Àtubòtán

- Ìsòro yóò máa dé bá àwọn èròjà ìkólé.
- Àwọn ilé yóò máa sà.
- Ó seése kí àwọn ilé tí kò bá dún dárádára máa dàwó látàri atégùn tó ń fẹ́.
- Sége-sège leè se àkóbá fún àwọn èròjà tí wọn fi ń kólé àti ìpínlẹ̀ ilé pàápàá.
- Bí gbogbo nṣàkan bá gbóná jù, o leè se ìdíwọ̀ fún àwọn òsìsẹ̀ tó ń kólé..

Ìmọ̀ràn

- Kí àwọn tó ń ya àwòrán ilé ri wípéwọn fi ààyè sílẹ̀ dára-dára.
- Bí wọn bá òkò ilé kí wọn ri wípé àwọn se àmúlò àwọn ìpènjà tí yóò leè gba atégùn àti oorú dún.
- A dábàá lílo àwọn èròjà tó máa ń dán fún ìkólé sí àwọn inú ilé nṣàkan, kí wọn mase lo sí ìta èyí tí o leè fa gbígbóná.

Ó se pàtàkì fún gbogbo àwọn akòsẹ̀mọ̀sẹ̀ nípa ilé kíkọ̀ láti ní ìmọ̀ kíkún nípa ojú ojọ̀ àti ní nṣàkan yóò se rí kí wọn tó máa se àwòrán àti gbogbo ètò tó bá yẹ fún ilé kílọ̀ wọn ri wípé àwọn ń se àmúlò ìmọ̀ràn àjọ NiMet nípa ilé kíkọ̀ láti leè pinwọ̀ ìsoró tàbí àjálù nípa ilé kíkọ̀, kí wọn sì rí ààbò àwọn aráàlú se pàtàkì.

Orí Kẹrin

Àsotélè atégùn oju ọsán ati òru

Orí karùn-ún yíi yòò sàlàyé àsotélè atégùn ti yòò máa fẹ ni ojú ọsán ati òru lati inu osù January titi de May 2026 ni awọn àsàyan agbègbè kòọkan ni awọn ipínlẹ méréndínlógójí ati olú ilú orilèdè yi, Abuja.

Ìpínlẹ	Ìlú	January	February	March	April	May
Abia	Arochukwu	31.5	32.3	32.2	31.9	31.3
	Ukwa West	32.2	32.8	32.3	31.9	31.5
	Umuahia	35.7	36.7	36.2	34.4	33.2
	Umunneochi	31.7	32.7	32.6	32.2	31.5
Adamawa	Ganye	32.1	34.6	35.7	33.8	31.1
	Madagali	35.1	37.7	40.4	41.1	38.9
	Numan	36.2	38.7	39.7	37.4	34.8
	Yola	35.4	37.9	40.6	40.0	36.6
Akwa-ibom	Eket	32.2	32.9	32.3	31.7	31.1
	Oni	31.5	32.3	32.2	31.9	31.3
	Oron	30.5	30.8	30.5	30.3	30.0
	Oruk	32.2	32.8	32.3	31.9	31.5
	Uyo	33.7	34.8	33.7	32.8	32.0
Anambra	Anambara West	31.9	32.8	32.7	32.3	31.6
	Awka	34.8	35.9	35.8	33.9	32.7
	Idemili South	31.5	32.4	32.4	31.9	31.3
	Ogbaru	31.5	32.4	32.4	31.9	31.3
Bauchi	Bauchi	31.7	34.4	37.6	38.3	36.0
	Bogoro	32.3	33.9	35.2	36.0	33.1
	Darazo	33.2	35.6	38.4	40.9	38.1
	Zaki	32.9	35.4	38.8	42.5	40.9
Bayelsa	Brass	30.3	30.5	30.0	30.9	30.4
	Ekeremor	30.3	30.4	30.1	31.2	30.7
	Southern Ijaw	30.3	30.5	30.0	30.9	30.4
	Yenegoa	33.6	34.3	34.2	33.4	32.8
Benue	Katsina Ala	31.1	32.9	33.3	33.7	32.3
	Makurdi	36.0	37.6	38.1	35.8	33.4
	Oturkpo	32.0	33.7	34.0	34.4	32.8
	Vandeikya	30.5	31.8	31.9	32.7	31.8
Borno	Abadam	32.6	35.2	38.9	42.6	42.4
	Dikwa	35.4	37.6	40.7	43.0	41.4
	Maiduguri	32.3	35.3	39.1	41.5	40.0

	Nganzai	33.8	36.3	39.7	42.4	41.1
Cross-river	Abi	30.6	31.3	31.1	31.2	30.5
	Calabar	33.1	34.0	33.2	32.3	31.9
	Ikom	33.8	35.4	35.2	33.6	32.8
	Obudu	31.0	31.8	31.4	31.2	30.4
	Ogoja	35.5	36.8	36.8	34.8	33.3
Delta	Asaba	34.8	35.9	35.8	34.1	33.0
	Ndoka East	31.7	32.1	31.9	31.9	31.4
	Patani	30.7	30.8	30.5	30.5	30.1
	Warri	33.6	34.3	34.2	33.4	32.8
	Warri North	30.0	30.3	30.1	30.0	29.3
Ebonyi	Abakaliki	30.8	31.7	31.5	31.5	30.6
	Afikposi South	30.5	31.2	31.1	31.2	30.5
	Ishielu	30.8	31.7	31.5	31.5	30.6
Edo	Akoko Edo	32.4	33.5	33.3	32.6	31.3
	Benin	34.1	35.1	34.7	33.3	32.5
	Esan East	30.6	31.1	30.9	30.9	30.3
	Ovia Southwest	30.3	30.9	30.5	30.3	29.5
Ekiti	Ado Ekiti	33.6	34.9	34.3	32.5	31.5
	Ide Orun	31.5	32.4	32.1	31.3	30.1
	Ijero	32.4	33.5	33.1	32.0	30.5
	Ikole	33.4	34.6	34.7	33.7	31.7
Enugu	Aninri	30.5	31.2	31.1	31.2	30.5
	Enugu	34.7	35.6	35.7	33.8	32.5
	Igboeze North	30.6	31.5	31.4	31.2	30.4
	Uzo Uwani	30.7	31.3	31.2	31.3	30.6
FCT	Abaji	33.2	34.2	34.5	33.4	31.4
	Abuja	35.9	37.3	37.5	35.2	33.0
	Bwari	33.0	34.3	34.8	33.0	30.8
	Kuje	33.2	34.5	34.8	33.6	31.6
Gombe	Balanga	35.9	38.1	39.4	37.6	34.4
	Dukku	33.2	35.6	38.4	39.9	37.1
	Gombe	31.9	34.5	37.7	38.3	35.8
	Shomgom	34.0	36.4	37.7	36.0	33.1
Imo	Ideato North	30.3	30.9	30.8	30.9	30.3
	Ngor Okpala	30.6	31.0	30.9	31.0	30.6
	Obowo	30.3	30.8	30.7	30.9	30.3
	Owerri	34.4	35.3	34.5	33.4	32.6
Jigawa	Dutse	30.2	33.4	37.3	39.7	38.3
	Gwaram	32.2	34.9	38.4	41.3	39.7
	Gwiwa	33.0	35.3	38.1	39.9	37.5

	Suletankarkar	31.5	34.1	37.4	40.1	38.7
Kaduna	Birnin Gwari	31.3	33.9	36.0	35.8	32.6
	Kachia	33.6	35.6	36.3	34.8	31.3
	Kaduna	32.3	34.5	36.7	36.1	33.3
	Lere	32.6	34.3	35.9	36.5	33.4
	Zaria	30.8	33.5	36.5	36.8	34.3
Kano	Dambatta	31.9	34.5	38.0	40.9	39.5
	Gwarzo	31.3	33.9	37.0	39.2	37.2
	Kano	30.2	33.4	37.2	39.7	38.3
	Sumaila	31.5	34.1	37.0	38.9	36.7
Katsina	Danmusa	31.2	33.8	36.7	38.4	36.3
	Katsina	30.2	33.2	37.2	39.5	38.6
	Sabuwa	31.3	33.9	36.4	36.9	34.1
	Zango	31.5	34.3	37.9	41.1	40.1
Kebbi	Arewa	34.9	37.2	39.9	41.6	39.0
	Dokonwasagu	33.8	36.3	38.2	38.0	34.8
	Suru	35.0	37.4	39.4	39.9	36.6
	Yelwa	35.5	37.8	39.8	38.9	36.2
Kogi	Ibaji	31.5	32.2	31.9	31.7	30.9
	Lokoja	35.8	37.7	38.0	35.8	33.6
	Yagba West	33.4	34.6	34.7	33.7	31.7
Kwara	Baruten	34.4	35.8	35.3	33.8	32.0
	Ekiti	32.4	33.5	33.1	32.0	30.5
	Ilorin	34.7	36.1	36.4	34.3	32.5
	Pategi	34.6	35.9	36.4	35.7	33.3
Lagos	Badagry	30.5	30.5	30.2	30.2	29.7
	Ikeja	33.9	34.2	34.0	32.9	32.0
	Ikorodu	30.2	30.3	30.1	30.0	29.5
	Lagos Island	32.1	32.6	32.8	31.8	31.0
Nasarawa	Akwanga	34.3	36.2	36.4	34.1	31.5
	Awe	32.3	34.2	34.7	33.7	31.9
	Doma	33.0	34.7	35.2	34.3	32.2
	Lafia	36.2	37.9	38.5	36.0	33.5
Niger	Bida	35.9	37.9	38.7	37.0	34.2
	Borgu	33.6	35.7	37.4	37.8	35.0
	Lapai	33.2	34.2	34.5	33.4	31.4
	Magama	33.6	35.9	37.4	37.1	34.0
	Mashigi	34.7	36.3	37.1	36.6	33.9
	Minna	35.7	37.6	38.6	36.6	33.7
	Rijaw	27.1	26.8	27.5	29.2	30.2
Ogun	Abeokuta	35.7	36.7	36.2	34.4	33.2

	Ijebu Ode	33.9	34.8	34.6	32.9	32.1
	Imeko Afon	32.2	32.8	32.1	31.6	30.6
	Ipokia	31.3	31.3	30.7	30.5	29.8
	Ogun Waterside	30.1	30.5	30.1	29.9	29.3
Ondo	Akoko Northwest	31.5	32.4	32.1	31.3	30.1
	Akure	33.7	35.0	34.4	32.6	31.6
	Ilaje Eseodo	30.0	30.3	30.1	30.0	29.3
	Ondo	33.5	34.5	33.8	32.0	31.4
	Ose	30.9	31.3	30.8	30.5	29.9
Osun	Atakumosa East	31.0	31.8	31.3	30.5	29.6
	Ifedayo	32.4	33.5	33.1	32.0	30.5
	Ife North	31.2	31.8	31.1	30.6	29.7
	Oshogbo	34.2	35.4	34.9	32.7	31.7
Oyo	Ibadan	34.4	35.5	35.1	33.3	32.2
	Iseyin	34.8	35.8	35.3	33.0	31.8
	Iwajowa	32.6	33.5	32.9	32.0	30.8
	Oluyole	31.4	31.6	31.0	30.7	30.1
	Shaki	34.4	35.7	35.5	33.1	31.7
Plateau	Bokkos	34.3	35.9	36.1	34.0	31.1
	Jos	29.1	30.6	32.2	30.7	28.5
	Langtang South	34.5	36.5	36.8	34.9	32.5
	Wase	36.1	37.6	38.1	35.9	32.9
Rivers	Akukutor	30.3	30.5	30.0	29.8	29.4
	Ogba Egbe	30.6	31.0	30.9	31.0	30.6
	Opobo Nkoro	29.9	29.9	29.5	29.5	29.1
	Port Harcourt	33.7	34.4	33.6	32.8	32.2
Sokoto	Gudu North	33.6	36.2	39.4	42.1	40.4
	Illela	33.3	36.0	39.4	42.0	40.1
	Isa	33.3	35.8	38.9	41.0	38.9
	Kebbe	34.5	37.0	39.2	39.8	36.6
	Sokoto	33.1	35.9	39.5	41.0	39.2
Taraba	Bali	35.1	37.1	37.4	35.2	31.6
	Jalingo	35.6	37.7	39.0	36.8	34.1
	Sardauna	30.0	31.8	31.8	30.1	28.0
Yobe	Gulani	34.5	36.6	39.1	39.9	36.8
	Nguru	31.2	34.6	38.6	41.1	40.7
	Potiskum	31.7	34.6	38.5	40.5	39.0
	Tarmuwa	32.6	35.1	38.7	41.8	40.6
	Yunusari	32.1	34.7	38.4	42.0	41.4
Zamfara	Gummi	34.5	37.0	39.2	39.8	36.6
	Gusau	32.5	35.1	38.5	39.1	37.1

	Maru	32.9	35.5	37.6	37.6	34.6
	Shinkafi	33.3	35.8	38.9	41.0	38.9

Tabili 6: Awọn iwọn otutu alẹ ti a sọ tẹlẹ fun 2026

Ìpínlẹ̀	Ìlú	January	February	March	April	May
Abia	Arochukwu	21.1	22.7	23.7	24.5	24.4
	Ukwa West	21.9	23.3	24.1	24.8	24.6
	Umuahia	22.9	24.1	24.7	24.1	24.0
	Umunneochi	20.4	22.3	23.6	24.6	24.4
Adamawa	Ganye	16.4	18.2	20.7	22.6	22.2
	Madagali	15.8	18.2	21.7	25.6	25.8
	Numan	17.8	20.5	23.9	26.3	25.5
	Yola	18.1	21.2	25.3	27.4	26.1
Akwa-Ibom	Eket	22.9	23.9	24.3	24.2	24.1
	Oni	21.1	22.7	23.7	24.5	24.4
	Oron	26.5	27.3	27.3	27.8	27.6
	Oruk	21.9	23.3	24.1	24.8	24.6
Anambra	Uyo	22.5	23.8	24.3	24.0	24.0
	Anambara West	20.8	22.6	23.7	24.7	24.5
	Awka	22.6	24.5	25.2	24.4	24.2
	Idemi South	20.8	22.6	23.8	24.7	24.5
Bauchi	Ogbaru	20.8	22.6	23.8	24.7	24.5
	Bauchi	14.5	17.5	21.6	24.5	24.4
	Bogoro	16.5	18.7	20.7	22.7	22.2
	Darazo	15.5	18.0	21.5	25.7	25.5
Bayelsa	Zaki	15.1	17.5	21.0	25.2	26.2
	Brass	23.9	25.0	25.2	25.8	25.6
	Ekeremor	23.8	25.1	25.5	26.1	25.8
	Southern Ijaw	23.9	25.0	25.2	25.8	25.6
Benue	Yenegoa	22.8	24.1	24.6	25.2	25.0
	Katsina Ala	18.7	21.0	23.3	24.7	24.4
	Makurdi	19.1	22.6	25.7	25.1	24.1
	Oturkpo	19.0	21.6	23.6	24.9	24.6
Borno	Vandeikya	18.9	21.2	23.3	24.6	24.4
	Abadam	15.2	17.7	21.6	26.7	28.6
	Dikwa	17.0	19.4	22.9	27.2	28.0
	Maiduguri	13.4	16.1	20.9	25.4	26.9
Cross-river	Nganzai	16.1	18.5	22.3	26.7	27.9
	Abi	20.6	22.5	23.9	24.9	24.7
	Calabar	23.2	24.1	24.3	23.9	23.8

	Ikom	20.7	22.4	23.8	23.4	23.3
	Obudu	20.0	21.8	23.5	24.5	24.4
	Ogoja	20.7	22.9	24.6	24.2	23.7
Delta	Asaba	22.7	24.2	25.1	24.6	24.4
	Ndoka East	21.8	23.3	24.2	24.9	24.8
	Patani	22.8	24.1	24.6	25.2	25.0
	Warri	23.4	24.5	25.0	24.6	24.4
	Warri North	23.7	25.2	25.8	26.4	26.1
Ebonyi	Abakaliki	19.6	21.8	23.6	24.7	24.5
	Afikposi South	20.4	22.3	23.6	24.6	24.4
	Ishielu	19.6	21.8	23.6	24.7	24.5
Edo	Akoko Edo	19.9	22.0	23.4	24.3	23.9
	Benin	23.3	24.5	24.9	24.3	24.3
	Esan East	20.2	22.2	23.4	24.3	24.1
	Ovia Southwest	21.7	23.4	24.3	25.1	24.8
Ekiti	Ado Ekiti	19.6	21.7	23.0	22.6	22.5
	Ide Orun	19.7	21.6	22.8	23.7	23.3
	Ijero	19.3	21.6	22.8	23.7	23.3
	Ikole	19.8	21.9	23.4	24.2	23.7
Enugu	Aninri	20.4	22.3	23.6	24.6	24.4
	Enugu	21.3	23.3	24.5	24.0	23.6
	Igboeze North	19.1	21.3	23.0	24.2	24.0
	Uzo Uwani	20.2	22.3	23.7	24.7	24.5
FCT	Abaji	18.4	20.8	23.1	24.8	24.3
	Abuja	18.9	21.8	24.3	24.3	23.4
	Bwari	18.0	20.3	22.4	24.0	23.5
	Kuje	19.1	21.5	23.6	25.0	24.4
Gombe	Balanga	18.0	20.8	23.6	25.7	24.8
	Dukku	15.5	18.0	21.5	25.7	25.5
	Gombe	15.8	18.8	22.8	24.9	24.4
	Shomgom	17.0	19.9	23.2	25.5	24.7
Imo	Ideato North	20.8	22.6	23.8	24.7	24.5
	Ngor Okpala	21.5	23.0	24.0	24.7	24.6
	Obowo	21.1	22.7	23.7	24.5	24.4
	Owerri	22.4	24.0	24.4	24.0	23.9
Jigawa	Dutse	14.1	16.9	21.3	25.1	25.7
	Gwaram	15.2	17.7	21.2	25.6	25.5
	Gwiwa	14.2	16.6	19.9	24.2	25.3
	Suletankarkar	14.7	17.1	20.8	25.3	26.5
Kaduna	Birnin Gwari	15.1	17.5	20.2	23.3	23.2
	Kachia	16.5	19.1	20.8	22.7	22.2

	Kaduna	15.8	18.4	21.4	23.4	22.5
	Lere	15.1	17.4	19.8	22.5	22.2
	Zaria	14.7	17.4	21.3	23.4	23.0
Kano	Dambatta	14.2	16.6	20.2	24.7	26.0
	Gwarzo	13.9	16.2	19.5	23.9	24.7
	Kano	13.6	16.6	21.0	25.1	25.7
	Sumaila	13.9	16.3	19.7	24.1	24.7
Katsina	Danmusa	14.4	16.7	19.9	23.8	24.3
	Katsina	13.4	16.1	20.4	24.8	25.9
	Sabuwa	15.0	17.5	20.3	23.6	23.5
	Zango	14.6	17.1	20.8	25.4	26.9
Kebbi	Arewa	17.6	20.1	23.2	27.6	27.6
	Dokonwasagu	16.5	19.1	22.1	25.3	24.7
	Suru	17.5	20.2	23.6	27.5	26.6
	Yelwa	16.1	19.4	23.9	26.4	25.4
Kogi	Ibaji	19.9	22.1	23.6	24.7	24.4
	Lokoja	20.6	24.0	26.2	25.6	24.9
	Yagba West	19.8	21.9	23.4	24.2	23.7
Kwara	Baruten	19.2	21.7	23.0	24.1	23.7
	Ekiti	19.3	21.6	22.8	23.7	23.3
	Ilorin	20.0	22.5	23.9	23.6	23.1
	Pategi	20.0	22.5	24.4	25.5	24.8
Lagos	Badagry	24.8	25.9	26.1	26.7	26.4
	Ikeja	23.8	24.8	25.4	24.9	24.5
	Ikorodu	24.7	25.9	26.2	26.9	26.5
	Lagos Island	25.2	25.9	26.5	26.0	25.6
Nasarawa	Akwanga	18.9	21.3	23.0	24.3	23.7
	Awe	18.7	21.3	23.8	25.4	24.9
	Doma	19.3	21.9	24.1	25.4	24.8
	Lafia	19.3	22.9	26.0	25.7	24.7
Niger	Bida	21.6	24.5	26.6	26.2	25.0
	Borgu	18.4	21.2	24.5	27.2	26.2
	Lapai	18.4	20.8	23.1	24.8	24.3
	Magama	17.0	19.8	23.0	26.0	25.2
	Mashigi	18.6	21.5	24.1	26.0	25.2
	Minna	20.5	23.3	25.2	25.0	23.9
	Rijaw	26.7	26.6	26.9	28.6	29.6
Ogun	Abeokuta	23.0	24.5	25.2	24.8	24.5
	Ijebu Ode	23.0	24.0	24.5	24.2	24.0
	Imeko Afon	21.0	22.9	23.6	24.3	24.0
	Ipokia	24.8	25.9	26.1	26.6	26.2

	Ogun Waterside	23.7	25.1	25.7	26.3	26.0
Ondo	Akoko Northwest	19.7	21.6	22.8	23.7	23.3
	Akure	19.7	21.8	23.1	22.7	22.6
	Ilaje Eseodo	23.7	25.2	25.8	26.4	26.1
	Ondo	22.3	23.4	23.9	23.4	23.2
	Ose	20.3	22.1	23.2	24.1	23.9
Osun	Atakumosa East	19.7	21.7	22.7	23.6	23.2
	Ifedayo	19.3	21.6	22.8	23.7	23.3
	Ife North	21.3	23.1	23.8	24.6	24.3
	Oshogbo	19.8	21.9	23.4	23.0	22.8
Oyo	Ibadan	22.8	23.9	24.3	23.7	23.5
	Iseyin	21.3	22.5	23.4	23.0	22.8
	Iwajowa	20.2	22.3	23.3	24.1	23.8
	Oluyole	22.0	23.6	24.2	24.9	24.6
	Shaki	20.2	22.1	23.1	22.6	22.5
Plateau	Bokkos	18.9	21.0	22.4	23.5	22.9
	Jos	12.1	14.1	17.2	18.6	18.6
	Langtang South	18.9	21.8	24.5	25.8	25.1
	Wase	20.0	22.3	24.4	25.7	24.8
Rivers	Akukutor	23.9	25.0	25.3	25.9	25.7
	Ogba Egbe	21.5	23.0	24.0	24.7	24.6
	Opobo Nkoro	25.2	26.2	26.5	27.0	26.8
	Port Harcourt	21.8	23.0	23.7	23.5	23.7
Sokoto	Gudu North	16.6	19.1	22.2	27.0	28.3
	Illela	16.2	18.7	21.9	26.6	27.8
	Isa	16.0	18.5	21.7	26.1	26.8
	Kebbe	17.2	19.7	22.8	26.8	26.3
	Sokoto	17.0	20.0	24.0	27.4	27.7
Taraba	Bali	19.7	21.8	23.8	24.9	23.9
	Jalingo	18.9	22.3	25.6	25.6	24.5
	Sardauna	16.9	18.4	19.4	20.4	20.0
Yobe	Gulani	16.9	19.3	22.4	25.5	25.1
	Nguru	14.4	16.9	21.0	24.5	26.1
	Potiskum	13.5	16.5	20.9	24.8	26.0
	Tarmuwa	15.4	17.8	21.6	26.2	27.5
	Yunusari	15.0	17.4	21.3	26.0	27.7
Zamfara	Gummi	17.2	19.7	22.8	26.8	26.3
	Gusau	15.4	18.6	22.1	25.0	25.2
	Maru	16.0	18.5	21.4	24.6	24.3
	Shinkafi	16.0	18.5	21.7	26.1	26.8

Orí karùn-ún

Àsọtẹ̀lẹ̀ Ojo Akoko Fun Agbegbe Ijoba Agbegbe 774 Ni Apejuwe

Naijiria jẹ orilẹ̀-ede kan ti o ni ilẹ̀ nla, ti o ni awọn oriṣiriṣi afefe ati awọn agbegbe agroecological. Ọpọlọpọ awọn ipinlẹ̀ ni awọn agbegbe agroecological meji tabi mẹta, eyiti o ni ipa lori awọn ilana ojo, pẹlu ibẹ̀rẹ̀, idaduro, gigun akoko, ati iye ojo lododun ni ipinlẹ̀ kọ̀ọkan. Ni isalẹ̀ ni apejuwe alaye ti àsọtẹ̀lẹ̀ fun awọn agbegbe ijoba agbegbe 774 ti orilẹ̀-ede naa..

Tabili 7: Akopọ̀ ti ọ̀jọ̀ ibẹ̀rẹ̀ ti a ti sọ̀ tẹ̀lẹ̀, ọ̀jọ̀ ipari, akoko akoko, ati iye ojo lododun fun awọn ipinlẹ̀ ati awọn agbegbe ijoba ibilẹ̀ ni Nigeria

State	City	Onset date	Season end	Season Length Days	Annual Rainfall mm
Abia	Aba North	13-Mar	09-Dec	271	2556
	Aba South	13-Mar	10-Dec	272	2569
	Arochukw	19-Mar	06-Dec	262	2354
	Bende	20-Mar	05-Dec	260	2309
	Ikwuano	17-Mar	07-Dec	265	2427
	Isiala Ngwa North	17-Mar	07-Dec	266	2439
	Isiala Ngwa South	15-Mar	08-Dec	268	2475
	Isuikwua	22-Mar	04-Dec	257	2247
	Oboma Ngwa	13-Mar	09-Dec	271	2544
	Ohafia Abia	21-Mar	05-Dec	259	2301
	Osisioma Ngwa	14-Mar	09-Dec	270	2519
	Ugwunagbo	12-Mar	10-Dec	273	2596
	Ukwa East	11-Mar	11-Dec	275	2632
	Ukwa West	11-Mar	10-Dec	274	2619
	Umuahia North	19-Mar	06-Dec	261	2343
	Umuahia South	18-Mar	07-Dec	264	2388
	Umu-Nneochi	25-Mar	03-Dec	253	2173
Adamawa	Demsa	25-May	21-Oct	149	1077
	Fufore	10-May	23-Oct	166	1123
	Ganye	30-Apr	29-Oct	182	1300
	Girie	24-May	16-Oct	145	945
	Gombi	13-May	21-Oct	161	1075
	Guyuk	19-May	18-Oct	152	1000
	Hong	25-May	15-Oct	143	931

	Jada	03-May	27-Oct	177	1238
	Jimeta	11-May	23-Oct	165	1107
	Lamurde	15-May	20-Oct	158	1048
	Madagali	02-Jun	10-Oct	130	861
	Maiha	19-May	18-Oct	152	996
	Mayo-Bel	05-May	26-Oct	174	1200
	Michika	29-May	12-Oct	136	889
	Mubi North	26-May	14-Oct	142	923
	Mubi South	24-May	15-Oct	144	941
	Numan	14-May	21-Oct	160	1064
	Shelleng	20-May	17-Oct	150	981
	Song	19-May	18-Oct	153	1001
	Toungo	07-May	25-Oct	171	1168
	Yola North	22-May	27-Sept	128	1104
	Yola South	24-May	01-Oct	130	1118
Akwa Ibom	Abak	12-Mar	09-Dec	272	2779
	Eastern Obolo	05-Mar	13-Dec	283	3027
	Eket	07-Mar	12-Dec	280	2966
	Esit - Eket	07-Mar	12-Dec	280	2957
	Essien Udim	13-Mar	08-Dec	270	2732
	Etim Ekpo	11-Mar	09-Dec	273	2794
	Etinan	09-Mar	11-Dec	276	2869
	Ibena	06-Mar	13-Dec	282	3005
	Ibesikpo Asutan	11-Mar	10-Dec	274	2822
	Ibiono Ibom	15-Mar	08-Dec	268	2681
	Ika	12-Mar	09-Dec	272	2771
	Ikono	15-Mar	08-Dec	268	2681
	Ikot Abasi	06-Mar	13-Dec	282	3004
	Ikot Ekpene	14-Mar	08-Dec	268	2685
	Ini	17-Mar	06-Dec	265	2605
	Itu	13-Mar	08-Dec	270	2718
	Mbo	07-Mar	12-Dec	281	2969
	Mkpat Enin	06-Mar	12-Dec	281	2983
	Nsit Atai	09-Mar	10-Dec	276	2863
	Nsit Ibom	10-Mar	10-Dec	275	2832
	Nsit Ubium	08-Mar	11-Dec	278	2900
	Obot Akara	15-Mar	07-Dec	267	2662
	Okobo	09-Mar	11-Dec	277	2876
	Onna	07-Mar	12-Dec	280	2966
	Oron	08-Mar	11-Dec	278	2912
	Oruk Anam	09-Mar	10-Dec	276	2865
	Udung Uko	08-Mar	11-Dec	278	2903
	Ukanafun	11-Mar	10-Dec	274	2823
	Uruan	12-Mar	09-Dec	273	2786
	Urue-Offong/Oruko	08-Mar	11-Dec	279	2924

	Uyo	12-Mar	09-Dec	272	2778
Anambra	Aguata	25-Mar	02-Dec	251	2332
	Anambra East	29-Mar	29-Nov	245	2202
	Anambra West	01-Apr	28-Nov	240	2121
	Anaocha	27-Mar	01-Dec	249	2289
	Awka North	30-Mar	29-Nov	244	2190
	Awka South	28-Mar	30-Nov	247	2248
	Ayamelum	02-Apr	27-Nov	240	2107
	Njikoka	28-Mar	30-Nov	246	2233
	Ekwusigo	25-Mar	02-Dec	251	2329
	Idemili North	27-Mar	01-Dec	249	2275
	Idemili South	26-Mar	01-Dec	250	2298
	Ihiala	23-Mar	03-Dec	254	2388
	Dunukofia	28-Mar	30-Nov	247	2248
	Nnewi North	25-Mar	02-Dec	251	2328
	Nnewi South	25-Mar	02-Dec	252	2351
	Ogbaru	24-Mar	02-Dec	254	2376
	Onitsha North	27-Mar	01-Dec	249	2276
	Onitsha South	27-Mar	01-Dec	249	2288
	Orumba North	27-Mar	01-Dec	249	2285
	Orumba South	25-Mar	02-Dec	251	2327
	Oyi	28-Mar	30-Nov	247	2236
Bauchi	Alkaleri	22-May	27-Oct	158	975
	Bauchi	27-May	25-Oct	151	922
	Bogoro	18-May	29-Oct	164	1021
	Damban	14-Jun	05-Oct	113	745
	Darazo	08-Jun	08-Oct	123	776
	Dass	23-May	27-Oct	156	961
	Gamawa	20-Jun	01-Oct	104	728
	Ganjuwa	03-Jun	09-Oct	128	857
	Giade	12-Jun	05-Oct	114	752
	Itas/Gadau	18-Jun	02-Oct	106	733
	Jama'are	15-Jun	04-Oct	110	740
	Katagum	14-Jun	05-Oct	113	743
	Kirfi	29-May	14-Oct	138	851
	Misau	12-Jun	07-Oct	117	754
	Ningi	06-Jun	09-Oct	125	784
	Shira	12-Jun	10-Oct	120	751
	Tafawa-Balewa	22-May	20-Oct	151	974
	Toro	28-May	21-Oct	146	910
	Warji	08-Jun	06-Oct	120	775
	Zaki	23-Jun	30-Sept	99	674
Bayelsa	Brass	27-Feb	20-Dec	297	3106
	Ekeremor	04-Mar	17-Dec	288	2884
	Kolokuma/Opokuma	07-Mar	16-Dec	284	2791

	Nembe	28-Feb	20-Dec	296	3076
	Ogbia	02-Mar	18-Dec	291	2956
	Sagbama	08-Mar	15-Dec	282	2751
	Southern Ijaw	29-Feb	19-Dec	294	3034
	Yenegoa	07-Mar	15-Dec	283	2778
Benue	Ado	30-Apr	31-Oct	184	1671
	Agatu	14-May	23-Oct	163	1334
	Apa	11-May	25-Oct	167	1396
	Buruku	07-May	27-Oct	173	1477
	Gboko	07-May	27-Oct	174	1493
	Guma	14-May	23-Oct	163	1329
	Gwer East	07-May	27-Oct	172	1476
	Gwer West	11-May	25-Oct	167	1393
	Katsina-Ala	07-May	27-Oct	173	1486
	Konshisha	02-May	30-Oct	180	1599
	Kwande	30-Apr	31-Oct	184	1669
	Logo	12-May	24-Oct	165	1368
	Makurdi	22-May	29-Oct	160	1210
	Obi	02-May	30-Oct	181	1611
	Ogbadibo	02-May	30-Oct	181	1607
	Ohimini	05-May	28-Oct	176	1531
	Oju	30-Apr	31-Oct	183	1653
	Okpokwu	02-May	30-Oct	181	1607
	Oturkpo	06-May	28-Oct	175	1516
	Tarka	10-May	25-Oct	168	1406
	Ukum	11-May	25-Oct	167	1398
	Ushongo	03-May	30-Oct	180	1595
	Vandeikya	30-Apr	31-Oct	184	1664
Borno	Abadam	15-Jul	28-Sept	75	484
	Askira/Uba	02-Jun	20-Oct	140	952
	Bama	13-Jun	13-Oct	122	754
	Bayo	30-May	21-Oct	144	873
	Biu	02-Jun	19-Oct	139	842
	Chibok	03-Jun	18-Oct	137	733
	Dambo	08-Jun	16-Oct	130	703
	Dikwa	19-Jun	10-Oct	113	459
	Gubio	29-Jun	04-Oct	97	456
	Guzamala	04-Jul	03-Oct	90	461
	Gwoza	08-Jun	16-Oct	130	702
	Hawul	30-May	21-Oct	144	771
	Jere	18-Jun	10-Oct	115	1093
	Kaga	14-Jun	12-Oct	120	896
	Kala/Balge	27-Jun	08-Oct	104	762
	Konduga	26-Jun	12-Oct	108	653
	Kukawa	09-Jul	02-Oct	84	466

	Kwaya Kusar	29-May	22-Oct	146	966
	Mafa	20-Jun	09-Oct	111	457
	Magumeri	22-Jun	08-Oct	108	985
	Maiduguri	18-Jun	10-Oct	115	1198
	Marte	25-Jun	06-Oct	103	563
	Mobbar	12-Jul	30-Sept	80	475
	Monguno	27-Jun	05-Oct	100	454
	Ngala	24-Jun	07-Oct	106	453
	Nganzai	26-Jun	06-Oct	101	453
	Shani	26-May	23-Oct	150	975
Cross River	Abi	28-Mar	30-Nov	247	2356
	Akamkpa	21-Mar	04-Dec	259	2604
	Akpabuyo	13-Mar	09-Dec	271	2870
	Bakassi	12-Mar	09-Dec	272	2902
	Bekwarra	08-Apr	24-Nov	231	2046
	Biase	23-Mar	03-Dec	255	2512
	Boki	02-Apr	27-Nov	239	2200
	Calabar Municipal	16-Mar	07-Dec	267	2776
	Calabar South	13-Mar	09-Dec	271	2867
	Etung	27-Mar	01-Dec	249	2384
	Ikom	30-Mar	29-Nov	244	2288
	Obanliku	05-Apr	26-Nov	235	2118
	Obubra	29-Mar	30-Nov	245	2316
	Obudu	06-Apr	25-Nov	233	2081
	Odukpani	18-Mar	06-Dec	263	2686
	Ogoja	05-Apr	26-Nov	234	2109
	Yakurr	27-Mar	01-Dec	249	2390
	Yala	06-Apr	25-Nov	233	2093
Delta	Aniocha North	03-Apr	27-Nov	238	2180
	Aniocha South	31-Mar	28-Nov	242	2259
	Bomadi	19-Mar	05-Dec	262	2664
	Burutu	20-Mar	05-Dec	260	2622
	Ethiope East	28-Mar	30-Nov	247	2352
	Ethiope West	25-Mar	02-Dec	252	2449
	Ika Northeast	01-Apr	28-Nov	240	2222
	Ika South	01-Apr	28-Nov	241	2239
	Isoko North	23-Mar	03-Dec	256	2532
	Isoko South	21-Mar	04-Dec	258	2577
	Ndokwa East	24-Mar	02-Dec	253	2476
	Ndokwa West	27-Mar	01-Dec	249	2396
	Okpe	25-Mar	02-Dec	252	2460
	Oshimili North	03-Apr	27-Nov	239	2193
	Oshimili South	31-Mar	29-Nov	243	2278
	Patani	19-Mar	06-Dec	262	2671
	Sapele	27-Mar	01-Dec	248	2378

	Udu	22-Mar	03-Dec	256	2542
	Ughelli North	23-Mar	03-Dec	255	2525
	Ughelli South	21-Mar	04-Dec	258	2591
	Ukwuani	27-Mar	01-Dec	249	2393
	Uvwie	24-Mar	03-Dec	254	2504
	Warri North	27-Mar	01-Dec	249	2397
	Warri South	24-Mar	02-Dec	253	2482
	Warri Southwest	23-Mar	03-Dec	255	2508
Ebonyi	Abakaliki	02-Apr	28-Nov	240	2209
	Afikpo North	28-Mar	30-Nov	248	2366
	Afikpo South	28-Mar	01-Dec	248	2374
	Ebonyi	05-Apr	26-Nov	235	2124
	Ezza North	02-Apr	28-Nov	240	2214
	Ezza South	31-Mar	29-Nov	242	2264
	Ikwo	30-Mar	29-Nov	243	2283
	Ishielu	04-Apr	26-Nov	237	2154
	Ivo	28-Mar	30-Nov	247	2356
	Izzi	05-Apr	26-Nov	235	2117
	Ohaozara	29-Mar	30-Nov	246	2326
	Ohaukwu	05-Apr	26-Nov	235	2131
	Onicha	31-Mar	29-Nov	243	2282
Edo	Akoko-Edo	17-Apr	19-Nov	216	1798
	Egor	03-Apr	27-Nov	238	2172
	Esan Central	08-Apr	24-Nov	230	2031
	Esan Northeast	09-Apr	24-Nov	229	2012
	Esan Southeast	06-Apr	25-Nov	233	2081
	Esan West	08-Apr	24-Nov	231	2050
	Etsako Central	12-Apr	22-Nov	225	1940
	Etsako East	15-Apr	20-Nov	219	1849
	Etsako West	12-Apr	22-Nov	224	1932
	Igueben	05-Apr	26-Nov	235	2115
	Ikpoba-Okha	01-Apr	28-Nov	241	2236
	Oredo	02-Apr	28-Nov	240	2216
	Orhionmwon	31-Mar	28-Nov	242	2255
	Ovia Northeast	04-Apr	26-Nov	236	2136
	Ovia Southwest	04-Apr	26-Nov	236	2137
	Owan East	13-Apr	21-Nov	222	1903
	Owan West	11-Apr	23-Nov	226	1960
	Uhunmwonde	05-Apr	26-Nov	235	2119
Ekiti	Ado-Ekiti	20-Apr	17-Nov	211	1721
	Efon	21-Apr	17-Nov	209	1704
	Ekiti East	22-Apr	16-Nov	208	1678
	Ekiti Southwest	20-Apr	18-Nov	212	1744
	Ekiti West	22-Apr	17-Nov	209	1696
	Emure/Ise/Orun	18-Apr	18-Nov	214	1772

	Aiyekire (Gbonyin)	21-Apr	17-Nov	210	1718
	Ido/Osi	24-Apr	15-Nov	205	1641
	Ijero	23-Apr	16-Nov	206	1658
	Ikere	19-Apr	18-Nov	213	1758
	Ikole	24-Apr	15-Nov	205	1637
	Ilejemeji	25-Apr	15-Nov	204	1621
	Irepodun/Ifelodun	22-Apr	16-Nov	209	1693
	Ise/Orun	18-Apr	18-Nov	214	1772
	Moba	25-Apr	14-Nov	203	1610
	Oye	24-Apr	15-Nov	205	1642
Enugu	Aninri	30-Mar	29-Nov	244	2297
	Awgu	01-Apr	28-Nov	242	2248
	Enugu East	06-Apr	25-Nov	233	2087
	Enugu North	05-Apr	26-Nov	235	2130
	Enugu South	04-Apr	26-Nov	236	2148
	Ezeagu	04-Apr	26-Nov	236	2151
	Igbo-Etiti	08-Apr	24-Nov	231	2045
	Igbo-Eze North	13-Apr	22-Nov	223	1916
	Igbo-Eze South	12-Apr	22-Nov	225	1941
	Isi-Uzo	08-Apr	24-Nov	229	2025
	Nkanu East	02-Apr	27-Nov	239	2199
	Nkanu West	03-Apr	27-Nov	238	2178
	Nsukka	10-Apr	23-Nov	227	1980
	Oji-River	01-Apr	28-Nov	241	2241
	Udenu	10-Apr	23-Nov	227	1976
	Udi	05-Apr	26-Nov	235	2131
	Uzo-Uwani	08-Apr	24-Nov	230	2033
FCT	Abaji	15-May	08-Nov	177	1498
	Abuja Municipal	18-May	14-Nov	180	1420
	Bwari	21-May	12-Nov	175	1321
	Gwagwalada	16-May	13-Nov	181	1226
	Kuje	13-May	16-Nov	187	1508
	Kwali	16-May	16-Nov	184	1577
Gombe	Akko	04-Jun	10-Oct	127	1017
	Balanga	31-May	12-Oct	133	1061
	Billiri	01-Jun	11-Oct	132	1055
	Dukku	14-Jun	04-Oct	113	711
	Funakaye	13-Jun	05-Oct	113	721
	Gombe	07-Jun	08-Oct	124	1143
	Kaltungo	01-Jun	12-Oct	133	1055
	Kwami	10-Jun	07-Oct	119	963
	Nafada	17-Jun	02-Oct	107	701
	Shomgom	29-May	13-Oct	137	1089
	Yamaltu/Deba	06-Jun	22-Oct	138	996
Imo	Aboh-Mbaise	22-Mar	04-Dec	257	2316

	Ahiazu-Mbaise	23-Mar	03-Dec	255	2268
	Ehime-Mbano	25-Mar	02-Dec	252	2209
	Ezinihitte	22-Mar	04-Dec	256	2300
	Ideato North	27-Mar	01-Dec	248	2132
	Ideato South	27-Mar	01-Dec	249	2158
	Ihitte/Uboma	25-Mar	02-Dec	253	2225
	Ikeduru	23-Mar	03-Dec	255	2267
	Isiala Mbano	25-Mar	02-Dec	252	2209
	Isu	25-Mar	02-Dec	252	2207
	Mbaitoli	24-Mar	03-Dec	254	2249
	Ngor-Okpala	20-Mar	05-Dec	259	2369
	Njaba	26-Mar	02-Dec	251	2193
	Nkwerre	26-Mar	02-Dec	251	2184
	Nwangele	25-Mar	02-Dec	251	2196
	Obowo	23-Mar	03-Dec	255	2270
	Oguta	25-Mar	02-Dec	253	2225
	Ohaji/Egbema	21-Mar	04-Dec	257	2327
	Okigwe	27-Mar	01-Dec	249	2153
	Orlu	27-Mar	01-Dec	249	2154
	Orsu	28-Mar	01-Dec	248	2128
	Oru East	26-Mar	02-Dec	251	2184
	Oru West	26-Mar	01-Dec	250	2174
	Owerri-Municipal	22-Mar	03-Dec	256	2297
	Owerri North	22-Mar	04-Dec	257	2313
	Owerri West	22-Mar	04-Dec	257	2323
	Unuimo	26-Mar	01-Dec	250	2167
Jigawa	Auyo	17-Jun	01-Oct	106	773
	Babura	22-Jun	28-Sept	99	775
	Biriniwa	23-Jun	28-Sept	97	778
	Birnin Kudu	06-Jun	07-Oct	123	998
	Buji	06-Jun	07-Oct	123	997
	Dutse	10-Jun	05-Oct	117	984
	Gagarawa	19-Jun	30-Sept	102	773
	Garki	18-Jun	30-Sept	104	773
	Gumel	21-Jun	29-Sept	100	775
	Guri	21-Jun	29-Sept	99	775
	Gwaram	02-Jun	09-Oct	129	915
	Gwiwa	22-Jun	28-Sept	98	776
	Hadejia	19-Jun	30-Sept	104	773
	Jahun	14-Jun	03-Oct	111	776
	Kafin Hausa	15-Jun	02-Oct	109	774
	Kaugama	19-Jun	30-Sept	103	773
	Kazaure	22-Jun	28-Sept	99	775
	Kiri Kasamma	20-Jun	29-Sept	101	774
	Kiyawa	11-Jun	05-Oct	116	882

	Maigatari	23-Jun	28-Sept	97	777
	Malam Madori	20-Jun	29-Sept	101	774
	Miga	16-Jun	02-Oct	108	774
	Ringim	15-Jun	02-Oct	110	775
	Roni	21-Jun	29-Sept	100	775
	Sule Tankarkar	22-Jun	28-Sept	99	776
	Taura	16-Jun	02-Oct	108	774
	Yankwashi	22-Jun	28-Sept	97	777
Kaduna	Birnin-Gwari	31-May	08-Oct	130	1049
	Chikun	25-May	12-Oct	140	1101
	Giwa	10-Jun	06-Oct	118	1026
	Igabi	28-May	10-Oct	134	1071
	Ikara	05-Jun	05-Oct	122	1014
	Jaba	22-May	19-Oct	150	1256
	Jema'a	20-May	20-Oct	154	1286
	Kachia	21-May	16-Oct	149	1192
	Kaduna North	27-May	10-Oct	137	1082
	Kaduna South	26-May	11-Oct	138	1089
	Kagarko	19-May	19-Oct	153	1267
	Kajuru	28-May	13-Oct	137	1117
	Kaura	24-May	18-Oct	147	1225
	Kauru	28-May	13-Oct	139	1134
	Kubau	04-Jun	08-Oct	126	1045
	Kudan	06-Jun	05-Oct	121	1016
	Lere	29-May	12-Oct	136	1115
	Markafi	08-Jun	05-Oct	119	1011
	Sabon-Gari	06-Jun	06-Oct	122	1022
	Sanga	27-May	21-Oct	147	1313
	Soba	05-Jun	07-Oct	124	1037
	Zango-Kataf	26-May	16-Oct	143	1194
	Zaria	07-Jun	07-Oct	122	1030
Kano	Ajingi	12-Jun	10-Oct	120	1030
	Albasu	08-Jun	12-Oct	126	879
	Bagwai	14-Jun	09-Oct	117	890
	Bebeji	06-Jun	13-Oct	129	676
	Bichi	16-Jun	07-Oct	113	896
	Bunkure	08-Jun	12-Oct	126	673
	Dala	13-Jun	09-Oct	119	890
	Dambatta	18-Jun	06-Oct	110	777
	Dawakin Kudu	10-Jun	11-Oct	123	673
	Dawakin Tofa	14-Jun	08-Oct	116	884
	Dogua	29-May	18-Oct	141	675
	Fagge	13-Jun	09-Oct	119	1010
	Gabasawa	14-Jun	09-Oct	116	878
	Garko	07-Jun	13-Oct	128	675

	Garum Mallam	08-Jun	12-Oct	126	794
	Gaya	10-Jun	11-Oct	123	790
	Gezawa	13-Jun	09-Oct	118	784
	Gwale	12-Jun	10-Oct	119	677
	Gwarzo	11-Jun	10-Oct	121	778
	Kabo	11-Jun	10-Oct	121	780
	Kano Municipal	12-Jun	10-Oct	120	987
	Karaye	10-Jun	11-Oct	124	779
	Kibiya	06-Jun	13-Oct	129	785
	Kiru	07-Jun	12-Oct	127	798
	Kumbotso	12-Jun	10-Oct	120	792
	Kunchi	18-Jun	06-Oct	110	780
	Kura	10-Jun	11-Oct	124	673
	Madobi	10-Jun	11-Oct	122	785
	Makoda	18-Jun	06-Oct	110	783
	Minjibir	15-Jun	08-Oct	115	673
	Nasarawa	13-Jun	09-Oct	118	674
	Rano	06-Jun	13-Oct	129	677
	Rimin Gado	12-Jun	10-Oct	120	798
	Rogo	06-Jun	13-Oct	128	780
	Shanono	13-Jun	09-Oct	118	796
	Sumaila	04-Jun	14-Oct	132	676
	Takai	05-Jun	14-Oct	130	805
	Tarauni	12-Jun	10-Oct	119	801
	Tofa	13-Jun	09-Oct	119	778
	Tsanyawa	16-Jun	07-Oct	113	777
	Tudun Wada	03-Jun	15-Oct	134	673
	Ungogo	13-Jun	09-Oct	118	812
	Warawa	12-Jun	10-Oct	120	677
	Wudil	09-Jun	11-Oct	124	780
Katsina	Bakori	16-Jun	10-Oct	116	672
	Batagarawa	04-Jul	01-Oct	89	462
	Batsari	03-Jul	01-Oct	91	459
	Baure	03-Jul	01-Oct	90	459
	Bindawa	01-Jul	02-Oct	93	457
	Charanchi	30-Jun	03-Oct	95	455
	Dandume	14-Jun	12-Oct	120	683
	Danja	14-Jun	12-Oct	120	684
	Dan Musa	25-Jun	06-Oct	103	504
	Daura	05-Jul	30-Sept	86	416
	Dutsi	04-Jul	30-Sept	88	413
	Dutsin-Ma	27-Jun	04-Oct	99	503
	Faskari	17-Jun	10-Oct	115	620
	Funtua	14-Jun	12-Oct	119	770
	Ingawa	30-Jun	03-Oct	94	405

	Jibia	06-Jul	30-Sept	86	416
	Kafur	17-Jun	10-Oct	116	671
	Kaita	08-Jul	28-Sept	83	424
	Kankara	21-Jun	08-Oct	108	508
	Kankia	28-Jun	04-Oct	98	403
	Katsina	06-Jul	30-Sept	86	416
	Kurfi	02-Jul	02-Oct	92	407
	Kusada	28-Jun	04-Oct	97	503
	Mai'adua	07-Jul	29-Sept	83	423
	Malumfashi	20-Jun	09-Oct	111	512
	Mani	04-Jul	01-Oct	89	412
	Mashi	07-Jul	29-Sept	83	423
	Matazu	25-Jun	05-Oct	102	403
	Musawa	23-Jun	07-Oct	106	406
	Rimi	03-Jul	01-Oct	90	410
	Sabuwa	13-Jun	12-Oct	122	538
	Safana	29-Jun	04-Oct	97	404
	Sandamu	04-Jul	30-Sept	88	413
	Zango	05-Jul	30-Sept	87	415
Kebbi	Aleiro	03-Jul	29-Sept	88	653
	Arewa-Dandi	08-Jul	27-Sept	80	655
	Argungu	08-Jul	27-Sept	80	655
	Augie	12-Jul	24-Sept	74	663
	Bagudo	13-Jun	06-Oct	115	686.395
	Birnin Kebbi	05-Jul	28-Sept	85	652.981
	Bunza	01-Jul	01-Oct	91	655.282
	Dandi	19-Jun	03-Oct	105	662.639
	Danko Wasagu	14-Jun	06-Oct	113	780.059
	Fakai	15-Jun	05-Oct	112	778.336
	Gwandu	06-Jul	28-Sept	84	653.14
	Jega	01-Jul	01-Oct	92	655.346
	Kalgo	25-Jun	29-Sept	96	653.34
	Koko/Besse	14-Jun	06-Oct	114	682.511
	Maiyama	21-Jun	02-Oct	103	658.675
	Ngaski	03-Jun	12-Oct	131	855.873
	Sakaba	11-Jun	08-Oct	119	699.76
	Shanga	11-Jun	07-Oct	118	794.627
	Suru	18-Jun	04-Oct	108	767.356
	Yauri	07-Jun	09-Oct	124	969.034
	Zuru	15-Jun	05-Oct	112	776.983
Kogi	Adavi	01-May	30-Oct	182	1515
	Ajaokuta	28-Apr	31-Oct	186	1575
	Ankpa	28-Apr	01-Nov	187	1586
	Bassa	02-May	29-Oct	180	1484
	Dekina	29-Apr	31-Oct	184	1550

	Ibaji	19-Apr	05-Nov	200	1802
	Idah	23-Apr	03-Nov	194	1707
	Igalamela-Odolu	23-Apr	03-Nov	195	1709
	Ijumu	03-May	29-Oct	178	1459
	Kabba/Bunu	06-May	27-Oct	174	1397
	Kogi	09-May	26-Oct	170	1348
	Lokoja	09-May	26-Oct	170	1350
	Mopa-Muro	08-May	26-Oct	172	1370
	Ofu	27-Apr	01-Nov	189	1615
	Ogori/Magongo	29-Apr	31-Oct	186	1568
	Okehi	02-May	29-Oct	181	1497
	Okene	28-Apr	31-Oct	186	1573
	Olamabolo	25-Apr	02-Nov	192	1668
	Omala	03-May	29-Oct	179	1477
	Yagba East	08-May	26-Oct	171	1367
	Yagba West	09-May	25-Oct	169	1336
Kwara	Asa	12-May	24-Oct	165	1285
	Baruten	22-May	18-Oct	148	1104
	Edu	18-May	20-Oct	155	1170
	Ekiti	07-May	27-Oct	173	1384
	Ifelodun	14-May	23-Oct	162	1244
	Ilorin East	14-May	23-Oct	162	1253
	Ilorin South	12-May	24-Oct	165	1282
	Ilorin West	12-May	23-Oct	164	1275
	Irepodun	08-May	26-Oct	171	1356
	Isin	09-May	25-Oct	169	1336
	Kaiama	25-May	17-Oct	145	1070
	Moro	18-May	20-Oct	156	1179
	Offa	08-May	26-Oct	171	1362
	Oke-Ero	08-May	26-Oct	171	1365
	Oyun	08-May	26-Oct	171	1360
	Pategi	15-May	22-Oct	160	1228
Lagos	Agege	31-Mar	02-Dec	245	1923
	Ajeromi-Ifelodun	29-Mar	03-Dec	249	1991
	Alimosho	31-Mar	02-Dec	246	1937
	Amuwo-Odofin	28-Mar	03-Dec	250	2007
	Apapa	28-Mar	03-Dec	250	2009
	Badagry	28-Mar	03-Dec	250	2010
	Epe	29-Mar	03-Dec	249	1984
	Eti-Osa	28-Mar	03-Dec	250	2002
	Ibeju/Lekki	28-Mar	03-Dec	250	2005
	Ifako-Ijaye	01-Apr	01-Dec	244	1908
	Ikeja	31-Mar	02-Dec	246	1932
	Ikorodu	31-Mar	02-Dec	246	1935
	Kosofe	31-Mar	02-Dec	246	1938

	Lagos Island	30-Mar	02-Dec	248	1968
	Lagos Mainland	29-Mar	03-Dec	248	1974
	Mushin	30-Mar	02-Dec	247	1957
	Ojo	29-Mar	03-Dec	249	1999
	Oshodi-Isolo	30-Mar	02-Dec	247	1952
	Shomolu	30-Mar	02-Dec	247	1956
	Surulere	29-Mar	03-Dec	248	1912
Nasarawa	Akwanga	21-May	19-Oct	151	1292
	Awe	10-May	25-Oct	168	1489
	Doma	09-May	26-Oct	170	1513
	Karu	22-May	18-Oct	149	1273
	Keana	10-May	26-Oct	169	1503
	Keffi	18-May	21-Oct	155	1339
	Kokona	20-May	20-Oct	153	1314
	Lafia	16-May	22-Oct	158	1372
	Nasarawa	12-May	24-Oct	166	1459
	Nassarawa Egon	17-May	21-Oct	157	1362
	Obi	12-May	24-Oct	166	1461
	Toto	11-May	25-Oct	167	1475
	Wamba	21-May	19-Oct	151	1295
Niger	Agaie	19-May	15-Oct	149	1321
	Agwara	14-Jun	01-Oct	109	1010
	Bida	22-May	14-Oct	145	1282
	Borgu	09-Jun	04-Oct	117	1055
	Bosso	29-May	10-Oct	134	1181
	Chanchaga	29-May	10-Oct	134	1176
	Edati	21-May	14-Oct	147	1298
	Gbako	24-May	12-Oct	141	1243
	Gurara	25-May	12-Oct	140	1236
	Katcha	22-May	14-Oct	145	1282
	Kontagora	09-Jun	04-Oct	116	1050
	Lapai	19-May	15-Oct	150	1329
	Lavun	23-May	13-Oct	144	1267
	Magama	08-Jun	04-Oct	118	1058
	Mariga	13-Jun	02-Oct	111	1020
	Mashegu	31-May	08-Oct	130	1147
	Mokwa	23-May	13-Oct	144	1268
	Muya	31-May	08-Oct	130	1146
	Paikoro	27-May	11-Oct	137	1202
	Rafi	05-Jun	06-Oct	122	1086
	Rijau	17-Jun	29-Sept	104	984
	Shiroro	03-Jun	07-Oct	126	1113
	Suleja	23-May	13-Oct	143	1260
	Tafa	24-May	12-Oct	141	1245
	Wushishi	29-May	09-Oct	133	1170

Ogun	Abeokuta North	14-Apr	27-Nov	227	1430
	Abeokuta South	13-Apr	27-Nov	229	1454
	Ado-Odo/Ota	05-Apr	02-Dec	241	1656
	Egbado North	12-Apr	28-Nov	230	1468
	Egbado South	08-Apr	30-Nov	237	1584
	Ewekoro	10-Apr	29-Nov	233	1529
	Ifo	07-Apr	01-Dec	238	1600
	Ijebu East	09-Apr	30-Nov	235	1557
	Ijebu North	07-Apr	01-Dec	238	1598
	Ijebu Northeast	10-Apr	29-Nov	232	1510
	Ijebu Ode	07-Apr	30-Nov	237	1592
	Ikenne	09-Apr	29-Nov	234	1541
	Imeko-Afon	19-Apr	24-Nov	219	1296
	Ipokia	05-Apr	02-Dec	241	1656
	Obafemi-Owode	10-Apr	29-Nov	234	1530
	Odeda	14-Apr	27-Nov	226	1413
	Odogbolu	08-Apr	30-Nov	236	1579
	Ogun waterside	02-Apr	03-Dec	246	1743
	Remo North	10-Apr	29-Nov	233	1514
	Shagamu	08-Apr	30-Nov	236	1580
Ondo	Akoko North-East	18-Apr	25-Nov	221	1326
	Akoko South-East	16-Apr	25-Nov	223	1360
	Akoko South-West	16-Apr	26-Nov	224	1376
	Akoko North-West	19-Apr	24-Nov	218	1289
	Akure North	13-Apr	27-Nov	228	1433
	Akure South	13-Apr	27-Nov	228	1442
	Ese-Odo	31-Mar	04-Dec	248	1790
	Idanre	10-Apr	29-Nov	233	1523
	Ifedore	15-Apr	26-Nov	225	1394
	Ilaje	29-Mar	06-Dec	252	1868
	Ile-Oluji-Okeigbo	14-Apr	27-Nov	227	1417
	Irele	04-Apr	02-Dec	242	1686
	Odigbo	06-Apr	01-Dec	239	1617
	Okitipupa	04-Apr	02-Dec	242	1676
	Ondo East	11-Apr	28-Nov	231	1491
	Ondo West	10-Apr	29-Nov	232	1511
	Ose	11-Apr	28-Nov	231	1490
	Owo	12-Apr	28-Nov	230	1469
Osun	Atakumosa East	15-Apr	26-Nov	225	1397
	Atakumosa West	18-Apr	25-Nov	221	1332
	Aiyedade	15-Apr	26-Nov	225	1399
	Aiyedire	18-Apr	25-Nov	221	1326
	Boluwaduro	23-Apr	22-Nov	213	1213
	Boripe	22-Apr	22-Nov	214	1236
	Ede North	20-Apr	23-Nov	217	1277

	Ede South	19-Apr	24-Nov	219	1297
	Egbedore	21-Apr	23-Nov	216	1258
	Ejigbo	21-Apr	23-Nov	216	1255
	Ife East	15-Apr	26-Nov	225	1396
	Ife North	14-Apr	27-Nov	227	1430
	Ife South	13-Apr	27-Nov	227	1431
	IfeCentral	17-Apr	25-Nov	223	1356
	Ifedayo	23-Apr	21-Nov	212	1205
	Ifelodun	23-Apr	22-Nov	213	1217
	Ila	23-Apr	21-Nov	212	1206
	Ilesha East	18-Apr	24-Nov	220	1315
	Ilesha West	19-Apr	24-Nov	219	1300
	Irepodun	22-Apr	22-Nov	214	1233
	Irewole	16-Apr	26-Nov	224	1380
	Isokan	14-Apr	27-Nov	227	1418
	Iwo	19-Apr	24-Nov	219	1300
	Obokun	21-Apr	23-Nov	216	1260
	Odo-Otin	24-Apr	21-Nov	212	1197
	Ola-Oluwa	20-Apr	23-Nov	217	1270
	Olorunda	22-Apr	22-Nov	215	1238
	Oriade	17-Apr	25-Nov	221	1335
	Orolu	22-Apr	22-Nov	214	1225
	Osogbo	21-Apr	23-Nov	216	1264
Oyo	Afijio	21-Apr	23-Nov	216	1263
	Akinyele	18-Apr	25-Nov	221	1333
	Atiba	27-Apr	19-Nov	206	1120
	Atigbo	29-Apr	18-Nov	204	1094
	Egbeda	15-Apr	26-Nov	224	1382
	Ibadan North	16-Apr	26-Nov	224	1372
	Ibadan Northeast	15-Apr	26-Nov	225	1385
	Ibadan Northwest	16-Apr	26-Nov	224	1375
	Ibadan Southeast	15-Apr	26-Nov	225	1397
	Ibadan Southwest	15-Apr	26-Nov	225	1390
	Ibarapa Central	16-Apr	25-Nov	223	1362
	Ibarapa East	19-Apr	24-Nov	219	1306
	Ibarapa North	19-Apr	24-Nov	219	1298
	Ido	17-Apr	25-Nov	222	1344
	Irepo	08-May	13-Nov	190	933
	Iseyin	22-Apr	22-Nov	215	1239
	Itesiwaju	26-Apr	20-Nov	207	1138
	Iwajowa	24-Apr	21-Nov	212	1198
	Kajola	24-Apr	21-Nov	210	1179
	Lagelu	17-Apr	25-Nov	222	1350
	Ogbomosho North	26-Apr	20-Nov	208	1147
	Ogbomosho South	25-Apr	20-Nov	209	1167

	Ogo Oluwa	23-Apr	21-Nov	212	1205
	Olorunsogo	05-May	15-Nov	194	983
	Oluyole	13-Apr	27-Nov	228	1445
	Ona-Ara	14-Apr	27-Nov	227	1421
	Orelope	05-May	15-Nov	194	976
	Ori Ire	28-Apr	19-Nov	204	1100
	Oyo East	22-Apr	22-Nov	214	1227
	Oyo West	23-Apr	22-Nov	213	1219
	Saki East	04-May	16-Nov	196	1003
	Saki West	02-May	17-Nov	198	1030
	Surulere	25-Apr	21-Nov	210	1169
Plateau	Barikin Ladi	21-May	12-Oct	144	1206
	Bassa	26-May	09-Oct	135	1133
	Bokkos	15-May	15-Oct	153	1281
	Jos East	24-May	10-Oct	139	1163
	Jos North	25-May	10-Oct	138	1151
	Jos South	23-May	11-Oct	141	1174
	Kanam	19-May	13-Oct	146	1223
	Kanke	18-May	13-Oct	148	1242
	Langtang North	13-May	16-Oct	156	984
	Langtang South	07-May	19-Oct	165	1232
	Mangu	18-May	13-Oct	148	1241
	Mikang	13-May	16-Oct	156	1318
	Pankshin	16-May	15-Oct	151	1271
	Qua'an Pan	10-May	18-Oct	160	1363
	Riyom	20-May	12-Oct	145	1211
	Shendam	10-May	18-Oct	161	1366
	Wase	13-May	05-Nov	163	1310
River	Abua/Odual	07-Mar	15-Dec	284	2678
	Ahoada East	09-Mar	14-Dec	280	2585
	Ahoada West	09-Mar	14-Dec	280	2597
	Akuku Toru	02-Mar	18-Dec	290	2841
	Andoni	02-Mar	18-Dec	290	2840
	Asari-Toru	05-Mar	16-Dec	286	2735
	Bonny	02-Mar	18-Dec	291	2845
	Degema	03-Mar	17-Dec	289	2811
	Eleme	05-Mar	16-Dec	286	2740
	Emohua	06-Mar	15-Dec	284	2689
	Etche	09-Mar	14-Dec	279	2582
	Gokana	04-Mar	17-Dec	288	2778
	Ikwerre	09-Mar	14-Dec	279	2584
	Khana	04-Mar	17-Dec	288	2789
	Obia/Akpor	06-Mar	16-Dec	285	2704
	Ogba/Egbema/Ndoni	14-Mar	11-Dec	272	2422
	Ogu/Bolo	04-Mar	17-Dec	288	2778

	Okrika	04-Mar	17-Dec	288	2780
	Omumma	10-Mar	13-Dec	279	2564
	Opobo/Nkoro	02-Mar	18-Dec	291	2846
	Oyigbo	07-Mar	15-Dec	284	2681
	Port-Harcourt	05-Mar	16-Dec	286	2729
	Tai	05-Mar	16-Dec	286	2736
Sokoto	Binji	09-Jul	17-Sept	70	601
	Bodinga	04-Jul	20-Sept	78	586
	Dange-Shuni	05-Jul	20-Sept	77	587
	Gada	15-Jul	14-Sept	60	634
	Goronyo	11-Jul	16-Sept	67	611
	Gudu	13-Jul	15-Sept	64	619
	Gwadabawa	13-Jul	15-Sept	65	617
	Illela	15-Jul	14-Sept	60	633
	Isa	10-Jul	17-Sept	69	603
	Kebbe	22-Jun	27-Sept	97	585
	Kware	08-Jul	18-Sept	72	598
	Rabah	07-Jul	18-Sept	73	594
	Sabon Birni	13-Jul	15-Sept	63	622
	Shagari	30-Jun	22-Sept	84	580
	Silame	06-Jul	19-Sept	74	592
	Sokoto North	07-Jul	18-Sept	73	595
	Sokoto South	07-Jul	18-Sept	73	594
	Tambuwal	28-Jun	23-Sept	87	579
	Tangaza	13-Jul	15-Sept	64	621
	Tureta	30-Jun	22-Sept	84	580
	Wamako	07-Jul	18-Sept	73	594
	Wurno	10-Jul	17-Sept	69	606
	Yabo	03-Jul	20-Sept	79	584
Taraba	Ardo-Kola	10-May	23-Oct	165	1042
	Bali	30-Apr	29-Oct	182	1241
	Donga	24-Apr	01-Nov	191	1367
	Gashaka	21-Apr	02-Nov	195	1436
	Gassol	04-May	26-Oct	175	1159
	Ibi	03-May	27-Oct	176	1174
	Jalingo	11-May	22-Oct	164	1026
	Karim-Lamido	15-May	20-Oct	158	967
	Kurmi	17-Apr	05-Nov	202	1535
	Lau	15-May	20-Oct	159	973
	Sardauna	13-Apr	07-Nov	208	1640
	Takum	21-Apr	02-Nov	195	1439
	Ussa	14-Apr	06-Nov	206	1616
	Wukari	29-Apr	29-Oct	183	1262
	Yorro	11-May	22-Oct	164	1031
	Zing	11-May	22-Oct	164	1028

Yobe	Bade	03-Jul	18-Sept	77	583
	Bursari	02-Jul	18-Sept	78	582
	Damaturu	20-Jun	25-Sept	96	588
	Fika	15-Jun	28-Sept	105	608
	Fune	21-Jun	25-Sept	96	588
	Geidam	02-Jul	18-Sept	79	582
	Gujba	14-Jun	28-Sept	106	613
	Gulani	09-Jun	01-Oct	115	644
	Jakusko	29-Jun	20-Sept	83	579
	Karasuwa	05-Jul	16-Sept	73	589
	Machina	07-Jul	15-Sept	70	595
	Nangere	20-Jun	25-Sept	97	589
	Nguru	06-Jul	16-Sept	72	590
	Potiskum	19-Jun	26-Sept	99	593
	Tarmua	26-Jun	21-Sept	87	579
	Yunusari	09-Jul	15-Sept	68	599
	Yusufari	09-Jul	14-Sept	67	603
Zamfara	Anka	23-Jun	23-Sept	92	683
	Bakura	30-Jun	19-Sept	81	680
	Birnin Magaji	30-Jun	20-Sept	82	679
	Bukkuyum	22-Jun	24-Sept	93	684
	Bungudu	25-Jun	22-Sept	89	680
	Gummi	22-Jun	24-Sept	94	784
	Gusau	22-Jun	24-Sept	94	786
	Kaura Namoda	30-Jun	19-Sept	82	680
	Maradun	03-Jul	18-Sept	77	684
	Maru	19-Jun	26-Sept	99	793
	Shinkafi	07-Jul	16-Sept	71	692
	Talata Mafara	28-Jun	20-Sept	84	679
	Tsafe	21-Jun	24-Sept	95	686
	Zurmi	05-Jul	17-Sept	74	688

AWỌN ỌNÀ ÀTÌ KÀNSÍ NiMet JÁKÈ-JÁDÒ ORÍLÈ-ÈDÈ

S/N	NAMES	STATES	PHONE NUMBER	E-mail Address
1.	Mr. Owhorukowho Goodnews	Abia	08067346449	i.goodnews@gmail.com
2.	Mr. Nicholas J. Eigege	Abuja/(FCT)	08057221023	n.eigege@nimtagency.org.ng
3.	Mr. G. K. Danye	Adamawa	08035512477	g.danyekwache@nimet.gov.ng
4.	Mrs. Bassey Nsidibe	Akwa Ibom	08067194945	bassey.nsidibe@nimtagency.org.ng
5.	Mr. Ameh Osita	Anambra	08038349779	osita.ameh@nimtagency.org.ng
6.	Mr. Stephen Bala	Bauchi	08029883300 08031540444	s.bala@nimet.gov.ng
7.	Mr. Olatunde Bakare	Bayelsa	08039632455 08027649131	b.olatunde@nimtagency.org.ng
8.	Mr. Abedoh, A. Tijani.	Benue	08066676435	a.ahamaddtijani@nimet.gov.ng
9.	Mr. Joseph O. Michael	Borno	08068113317	nimctmaiduguri@nimet.gov.ng
10.	Mr. Joseph Iyanam	Cross River	08059740971	j.ianam@nimet.gov.ng
11.	Mr. Onyenobi O Kennedy	Delta	08035050810	o.kennedy@nimet.gov.ng
12.	Mr. Williams Timothy	Ebonyi	08039095002	t.william@nimet.gov.ng
13.	Mr. Nwainokpor E	Edo	09052445108	e.nwainokpor@nimet.gov.ng
14.	Mr. Orekoya A. Olusegun	Enugu	08034262130	adetola.orekoya@nimtagency.gov.ng
15.	Mr. Lawal Oludare	Ekiti	08068380251	o.lawal@nimet.gov.ng
16.	Mr. Gayus Musa	Gombe	08060941794	gayus.musa@nimtagency.org.ng
17.	Mr. Inya Akunna A.	Imo	07033839524	a.inya@nimet.gov.ng
18.	Mr. Mohammed, K. A.	Jigawa	08067990231 08023921369	m.abdullahi@nimet.gov.ng
19.	Mrs. Uwem M. Williams	Kano	08060002255	Uwem.williams@nimtagency.org.ng
20.	Mr. Sulciman Mahmood	Kaduna	08031196409	mahmood.suleiman@nimtagency.org.ng
21.	Mr. Umar Hamza	Katsina	08035965929	h.umar@nimtagency.org.ng
22.	Mr. Bashir Aliyu	Kebbi	08136964190 09031313489	a.bashir@nimtagency.org.ng
23.	Miss Umar Ralia O.	Kogi	08057334354 08035984648	r.umar@nimet.gov.ng
24.	Mr. Bakare Olatayo	Kwara	08035759025	b.olatayo@nimet.gov.ng
25.	Mr. Sanwoolu Adedeji	Lagos	08036840852	a.sanwoolu@nimet.gov.ng
26.	Mr. Yakubu Samu	Nasarawa	08028981497	y.samu@nimet.gov.ng
27.	Mr. Pwajok, Gyang Tok.	Niger	08067731592	g.pwajok@nimet.gov.ng
28.	Mr. Oyewole Abayomi	Ogun	09092387540 08065568386	a.oyewole@nimet.gov.ng
29.	Mr. Adejuwon Emmanuel O.	Ondo	08125883607 08034782527	o.adejuwon@nimet.gov.ng
30.	Mr. Raheem Kayode	Osun	09083568698	a.raheem@nimet.gov.ng

			08090814762	
31	Mr. Udoh Emmanuel	Oyo	08060059599 08151972160	c.udoh@nimct.gov.ng
32	Mr. Kazachiang, T. V.	Plateau	08124088883	t.kazachiang@nimet.gov.ng
33	Mr. Francis B. Ikwen	Rivers	08054532629	francis.ikwen@nimetagency.org.ng
34	Mr. Yawale Baba	Sokoto	08034380940	yawale.baba@nimetagency.org.ng
35.	Mr. Amos N. Gimba	Taraba	08037333143	a.gimba@nimet.gov.ng
36	Mr. Sadiq Haruna Anate	Yobe	08065079205	s.haruna@nimet.gov.ng
37	Mr. Umar Farouk	Zamfara	08032897645	f.umar@nimet.gov.ng

ZONAL MANAGERS

S/N	NAMES	ZONE	PHONE NUMBER	EMAIL ADDRESS
1.	Mr. Adewara Hassan	Northwest	08034610077 08026815360	hassan.adewara@nimetagency.org.ng
2	Mr. Ifelaja Oluwasey A.	Southwest	08028636948	oluwaseyi.ifelaja@nimetagency.org.ng
3.	Mr. Osunyomi Christopher	Southeast	07038444558	oluwaseyi.osunyomi@nimetagency.org.ng
4.	Mrs. Lilian Bosco-Abiahu	South south	08107100488	l.bosco-abianu@nimetagency.org.ng
5.	Mr. Joseph O. Michael	Northeast	08068113317	nimetmaiduguri@nimet.gov.ng
6.	Mr. Nicholas J. Eigege	North Central	08057221023	n.eigege@nimetagency.org.ng